

Wes-Kaapse
Regering

WES-KAAPSE RAAD OP DOBBELARY EN WEDRENNE
JAARVERSLAG 2022/23

WES-KAAPSE RAAD
OP DOBBELARY EN
WEDRENNE

JAARVERSLAG

2022/23

INHOUD

DEEL A: ALGEMENE INLIGTING 3

1.	DIE RAAD: ALGEMENE INLIGTING	4
2.	LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME	5
3.	VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER	7
4.	OORSIG VAN HOOFUITVOERENDE BEAMPTE	9
5.	VERKLARING VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING VAN AKKURAAKTHEID VAN DIE FINANSIËLE JAARVERSLAG	11
6.	STRATEGIESE OORSIG	12
7.	WETGEWENDE EN ANDER MANDATE	13
8.	ORGANISATORIESE STRUKTUUR	16

DEEL B: PRESTASIE-INLIGTING 17

1.	UDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAAKDE DOELWITTE	18
2.	OORSIG VAN PRESTASIE	18
3.	VORDERING OM INSTITUSIONELE UITWERKING EN UITKOMSTE TE BEHAAL	30
4.	INLIGTING: PROGRAMPRESTASIE	30
5.	INVORDERING VAN INKOMSTE	30

DEEL C: BESTUUR 39

1.	INLEIDING	40
2.	PORTEFEULJEKOMITEES	40
3.	UITVOERENDE GESAG	40
4.	REKENINGKUNDIGE GESAG - DIE RAAD	40
5.	RISIKOBESTUUR	47
6.	INTERNE BEHEERENHEID	49
7.	INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEE	49
8.	NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES	50
9.	BEDROG EN KORRUPSIE	50
10.	MINIMALISERING VAN KONFLIK VAN BELANGE	51
11.	GEDRAGSKODE	51
12.	GESONDHEID, VEILIGHEID EN OMGEWINGSKWESSIES	51
13.	MAATSKAPPYSEKRETARIS	51
14.	MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID	51
15.	VERSLAG VAN DIE OUDITKOMITEE	92
16.	PRESTASIE-INLIGTING OOR NAKOMING VAN DIE B-BSEB	55

DEEL D: BESTUUR VAN MENSKE HULPBRONNE 57

1.	INLEIDING	58
2.	OORSIG VAN MENSKE HULPBRON-STATISTIEKE (MH) VAN DIE RAAD	60

PART E: FINANCIAL INFORMATION 65

1.	REPORT OF THE EXTERNAL AUDITOR	66
2.	ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS	73

DEEL A:

**ALGEMENE
INLIGTING**

1. DIE RAAD: ALGEMENE INLIGTING

NAAM:	Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
FISIESE ADRES:	Fairwayslot 100 Parow Kaapstad 7500 Republiek van Suid-Afrika
POSADRES:	Posbus 8175 Roggebaai 8012
TELEFOONNOMMER:	+27 21 480 7400
E-POS ADRES:	ceo@wcgrb.co.za
WEBWERF-ADRES:	www.wcgrb.co.za
EKSTERNE OUDITEURE:	Ouditeur-generaal van Suid-Afrika
BANKIERS:	Nedbank
SEKRETARIS VAN DIE RAAD:	Heinrich Brink

2. LYS VAN AFKORTINGS/AKRONIEME

Die volgende lys bevat al die afkortings/akronieme wat in die jaarverslag gebruik word, ongeag op watter afdeling van die jaarverslag dit betrekking het:

Afshorting / Akroniem	Beskrywing
ADFIN	Administrasie en Finansies
AERP	Algemeen-erkende Rekeningkundige Praktyk
BBP	Bruto Binnelandse Produk
B-BSEB	Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging
BDI	Bruto Dobbelinkomste
BU	Bedryfsuitgawes
BUM	Beperkte Uitbetalingmasjiene
Capex	Kapitaalbesteding
CATHSSETA	Kultuur, Kuns, Toerisme, Gasvryheid en Sport Sektor Onderwys en Opleiding Owerheid
COVID 19	Coronavirussiekte 2019
DB	Diensbillikheid
DHNM	Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging
DvA	Departement van Arbeid
DvI	Departement van Infrastruktuur
FICA	Wet op Finansiële Intelligensiesentrum, 2001
FIK	Finansies Inligtingstegnologiekomitee
FIS	Finansiële Intelligensie Sentrum
FJ	Finansiële Jaarstate
Grondwet	Die Nasionale Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996
HFB	Hoof Finansiële Beampte
HHA	Hoogste Hof van Appèl
HUB	Hoofuitvoerende Beampte
HvD	Hoof van die Departement
IKT	Inligtings-en kommunikasietegnologie
ICU	Internasionale Casino-uitstalling
IDSA	Instituut van Direkteure van Suid-Afrika
IJM	In-jaar Monitering
IKT	Inligting en Kommunikasie-tegnologie
IT	Inligtingstegnologie
JPP	Jaarlikse Prestasieplan
KMB	Korporatiewe maatskaplike belegging
KvI	Koste van Indiensneming
LDT	Langdienstoekenning
LUR	Lid van die Provinsiale Uitvoerende Raad
MH	Menslike Hulpbronne
MHB	Menslike Hulpbronbestuur
Minister	Wes-Kaapse Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentheid
MKK	Mensekapitaalkomitee
MTBBV	Mediumtermyn-begrotingsbeleidsverklaring
MTUR	Mediumtermyn-uitgaweraamwerk
NDR	Nasionale Raad op Dobbelary
NTR	Nasionale Tesourie-regulasies
NWM	Nie-vir-Wins Maatskappy

Afkorting / Akroniem	Beskrywing
OBAD	Onafhanklike Berading en Adviesdienste
OGSA	Ouditeur-generaal van Suid-Afrika
OO	Organisatoriese Ontwikkeling
NWD	Nasionale Wet op Dobbelary
OOK	Ononderbroke Kragtoevoer
ORB	Ondernemingsrisikobestuur
ORK	Openbare Rekeninge Komitee
PA	Prestasie-aanwyser
PAIA	Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000
PAJA	Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtigheid, 2000
PLO	Provinsiale Lisensiëringsowerheid
POPI	Wet op die Beskerming van Persoonlike Inligting, 2013
PRWC	Provinsiale Regering van die Wes-Kaap
PTR	Provinsiale Tesourie-regulasies
Raad	Kollektief van nie-uitvoerende raadslede
RHP	Rampherstelplan
SA	Senior Advokaat
SAPD	Suid-Afrikaanse Polisie
SASVD	Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbels
SBP	Standaard Bedryfsprosedure
SKD	Skakelkomitee vir Dobbelary
SKFEGT	Staande Komitee vir Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme
SR	Strategiese Risiko
Tipe A BUM-werf	BUM-werwe met tot 5 BUM'e
Tipe B BUM-werf	BUM-terreine met 6 tot 20 BUM'e
Tipe C BUM-werf	BUM-terreine met 21 tot 40 BUM'e
Tipe D BUM-werf	Onafhanklike BUM-werfoperateur
TR	Tesourieregulasies
UK	Uitvoerende Komitee
VBD	Voorafbepaalde Doelwit
VDK	Verantwoordelike Dobbelkomitee
VKB	Voorsieningskettingbestuur
VPI	Verbruikersprysindeks
WBV	Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, 1993
Wes-Kaap	Die Provinsie Wes-Kaap
WET	Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996
WGI	Wet op Gelyke Indiensneming
WK	Wes-Kaap
WKDvl	Wes-Kaapse Departement van Infrastruktuur
WKPT	Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie
WKRDW	Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
WoA	Wet op Arbeidsverhoudinge
WOFB	Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999
WVH	Werk van die huis af
WVP	Werkvaardigheidsplan
WWP	Werknemerwelstandsprogram

3. VOORWOORD DEUR DIE VOORSITTER

Dit is vir my aangenaam om die Wes-Kaapse Raad op Dobbelry en Wedrenne (WKRWD) se jaarverslag vir die 2022/23-verslagtydperk voor te lê.

Die WKRWD is met die proklamasie van die Wes-Kaapse Wet op Dobbelry en Wedrenne, Wet 4 van 1996, daarby ingesluit. Ingevolge Bylae 3C van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB) is die WKRWD 'n provinsiale openbare entiteit met die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie as sy moeder/verantwoordelike departement en die Provinsiale Minister vir Finansies en Ekonomiese Geleenthede sy verantwoordelike minister.

Die WKRWD se hoofmandaat is om die dobbelbedryf in die Wes-Kaap te beheer. Sy bykomende mandaat sluit in om op 'n vernuwende en maatskaplik verantwoordbare wyse tot die Wes-Kaapse ekonomie by te dra.

Mnr C Bassuday

Raadslede

Volgens die wet is die WKRWD daarop geregtig om sewe nie-uitvoerende lede te hê wat gesamentlik as die WKRWD se Rekenpligtige Gesag optree. Die WKRWD het vir die grootste gedeelte van die jaar onder oorsig slegs die kworatiewe getal van vyf raadslede gehad.

Mnr. Nicholls, 'n huidige raadslid, is op 5 Desember 2022 heraangestel vir 'n tydperk van 4 jaar nadat sy termyn op 13 Desember 2022 geëindig het. Mnr. Burton en Me Mvandaba is met aanvang van 1 April 2023 vir 'n tydperk van vier jaar aangestel.

Beide Mnr Bassuday en Arendse se termyne het op 31 Maart 2023 geëindig. Hul termyne is egter met aanvang 1 April 2023 vir 'n tydperk van 12 maande verleng. Me Venter se termyn eindig op 5 November 2023. Haar termyn is egter vir 5 maande met aanvang 6 November 2023 verleng. Hierdie aanstellings voorsien die WKRWD effektief van sewe raadslede tot 31 Maart 2024.

'n Oorsig van aktiwiteite

'n Bedrag van R1 076 758 695 is vir dobbelbelasting en heffings ingevorder. Dit is 'n aansienlike verhoging van die dobbelbelasting en heffings teenoor die R780 262 439 wat vir die 2020/21 finansiële jaar ingevorder is.

Die toename plaas egter geweldige druk op die Kantoor van die Raad om aan die verwagtinge van lisensiehouers te voldoen en optimaal na die regulatoriese funksies van die Raad om te sien. Die WKRWD het besluit om 'n diensverskaffer aan te stel om 'n optimale funksionerende organisasiestruktuur vir die WKRWD te ondersoek en ontwikkel. Die doel hiervan is om die WKRWD se vermoëns om sy mandaat vir dienslewering ten volle te benut deur 'n bekostigbare, vaardige en toepaslikbelynde personeelstruktuur te verskaf.

Die Raad is egter terdeë daarvan bewus dat dobbel- en wedrengelenthede besondere risiko's en gevare vir kwesbare persone inhou. Daarom het die WKRWD besluit om sy benadering tot verantwoordelike dobbelry te versterk en het die Wes-Kaapse Verantwoordelike Dobbelkomitee ('n Raadskomitee) derhalwe die Wes-Kaapse Verantwoordelike Dobbelforum vervang. Die fokus het van 'n reaktiewe na 'n meer proaktiewe benadering verskuif met die kollig op verantwoordelike dobbelry in teenstelling met probleemdobbel.

Die Raad het besluit om gedurende die 2023/24 finansiële jaar 'n studie oor dobbelry en probleemdobbel in die provinsie te doen. Die WKRWD het ook met 'n konsultasieproses in die bedryf begin oor hersiene of bykomende verantwoordelike dobbelmaatreëls.

Die WKRWD doen met blydschap verslag dat die bedryf R29 249 596 tot die Korporatiewe Maatskaplike Beleggingsprogramme (KMB) in die verslagtydperk bygedra het.

Verder het die WKRDW voortgegaan met die proses om 'n geskikte gebou vir sy kantore te vind en die oordragprosedures is tydens die skrywe hiervan aan die gang.

Die Raad het besluit dat sy etiekkultuur geformaliseer moet word en dit is nou by sy Gedragskode ingesluit. Ter nakoming van sy mandaat het die WKRDW vyftien (15) uit sestien (16) van sy jaarlikse teikens bereik, terwyl hy terselfdertyd gepoog het om sy bedrywighede op die mees koste-effektiewe wyse uit te voer. Die Raad het 'n ongekwalifiseerde oudituitskoms van beide sy finansiële en voorafbepaalde doelwitte vir die 2023 finansiële jaar bereik en gehandhaaf.

Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging (B-BSEB)

Die WKRDW moet, as 'n regeringsentiteit, die beginsels van die B-BSEB in die bedryf afdwing. Dit word bereik deur lisensievoorwaardes op te lê. Die Raad het besluit om sy huidige lisensieprosesse te hersien om nakoming van die HHA-uitspraak te verseker (Tsogo Sun Caledon (Pty) Ltd and Others v Western Cape Gambling and Racing Board and Another (89/2021) (2022) ZASCA 102 (24 Junie 2022) en meer spesifiek, ingevolge Artikel 53 van die NWD, die proses van 4-stappe met die hersiening van die BBSEB-voorwaardes wat aan lisensiehouers opgelê word.

Mediumtermyn doelwitte

Om sy statutêre mandaat na te kom sal die Raad voortgaan om dobbelary te reguleer en daarna streef om die volgende doelwitte te bereik:

- Beskerming van die samelewing teen oorstimulasie van dobbelary;
- Beskerming van spelers, integriteit en regverdigheid in die bedryf deur streng beheer en toesig van die bedryf;
- Die invordering van belastinge en heffings wat tot staatsinkomste bydra;
- Ekonomiese bemagtiging van histories-benadeeldes; en
- Bevordering van ekonomiese groei, ontwikkeling en indiensneming.

Erkennings

Ten slotte wil ek erkenning gee en dank uitspreek aan die Provinsiale Minister Mireille Wenger, die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie (WKPT), mede-raadslede, die Ouditkomitee van die WKRDW, die Dagbestuur en personeel van die WKRDW SKFEGT en aan ORK vir hul uitstekende werk, ondersteuning en samewerking.

Mnr C Bassuday
Voorsitter van die Raad
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2023

4. OORSIG VAN HOOFUITVOERENDE BEAMPTTE

Ek bied hiermee 'n oorsig aan van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne se finansiële prestasie vir die jaar geëindig op 31 Maart 2023.

Die WKRDW is steeds nie finansiël selfvolhoubaar nie en is afhanklik van toelaes van die Wes-Kaapse Regering om sy begroting te finansier. Wetgewing wat bedoel was om die WKRDW te help om finansiële onafhanklikheid te bereik, is herroep met geen alternatiewe metode om die verlore inkomste te vervang wat deur die verstryking van sommige van die WKRDW se inkomstebronne veroorsaak is nie. Dit word weereens bevestig dat die WKRDW nie by magte is om hul eie nie-wetgewende inkomste te genereer nie en die wettige dobbelaanbiedinge wat tot bykomende inkomstebronne kan lei, het nog nie 'n aanvang geneem nie.

Die WKRDW se goedgekeurde begroting was R71 527 196 met die toekenning van R67 306 196 vir die Opex-begroting en R4 221 000 vir die Capex-begroting. Met die wysiging van die WKRDW se fondse van R1 924 000 om voorsiening vir inflasie te maak, is die begrote staatstoelae met dieselfde bedrag verminder.

Mnr. P. Abrahams

Oplossings word steeds regdeur die jaar deur die WKRDW gesoek om sy mandaat op die mees koste-effektiewe manier na te kom en besparings op sy begroting teweeg te bring. Hierdie besparings was nie tot nadeel van die WKRDW se mandaat nie. Die Raad het toegesien dat sy mandaat doeltreffend en op die mees koste-effektiewe metode uitgevoer word. Om dit te bereik het die WKRDW 'n werklike surplus in vergelyking met sy begroting op 'n vergelykbare basis van R12 161 149 gehad. 'n Rekeningkundige surplus van R15 971 260 is deur die WKRDW behaal. Die redes vir die besparing word op bladsy 123 van die jaarverslag gelys.

Die belangrikste redes vir die surplus is:

- Die toename in lisensie-aansoeke, veral vir aanlynberoepswedrenne, en daarmee saam die gepaardgaande inkomstestrome met die toekenning van 'n lisensie;
- Rente verdien op die R32 miljoen deposito by die Reserwebank;
- Vakante poste wat nie gevul is nie aangesien die WKRDW 'n organisatoriese herontwerp beplan het wat voltooi moet word voordat vakatures gevul word; en
- Die Raad het verdere outomatiseringsprosesse vir homself beplan wat egter nog aan die gang is.

Vir die eerste keer het die WKRDW belasting en heffings van meer as R1 miljard vir die 31 Maart 2023 finansiële jaar vir die WK Provinsiale Fiskus ingevorder.

Geen verdere wetgewende dobbelaanbiedinge is deur die WKRDW bekendgestel nie en daar word steeds oplossings gesoek om hierdie verstraging op te los. Die wetgewende dobbelaanbiedinge sluit in Tipe B, C en D BUM-aanbiedinge, Bingo en Junkets. Die verwagting is dat dit die WKRDW se eie inkomstestroom en terselfdertyd die belastinginkomstestroom vir die Wes-Kaapse Fiskus sal verhoog.

Alle aanbevelings van die Ouditeur-generaal van Suid-Afrika is deur die WKRDW uitgevoer en daar word seker gemaak dat hierdie aanbevelings ingestel en toegepas word. Die Raad het ook die COVID-19-gesondheids- en veiligheidsmaatreëls ná die verslapping van die COVID-19-regulasies in Suid-Afrika verslap en gebruik steeds 'n hibriede werk-van-huis-model en oorweeg of dit 'n vaste werksmodel in die toekomst moet word.

Die WKRDW se kantoorhuurkontrak wat deur die Wes-Kaapse Departement van Infrastruktuur (Dvl) gehou word, verstryk op 31 Oktober 2023. Die Raad is in kennis gestel dat staatsdepartemente geskep word om staatsdepartemente te bedien en nie outonome openbare entiteite nie. Gevolglik sal die huurkontrak nie deur die Dvl hernu word nie. Die WKRDW het derhalwe 'n gebou gekry wat aan sy vereistes voldoen. Dit is naby die huidige gebou en verseker dus dat die WKRDW-werknemers nie hulself hoef te ontwortel en hul huidige reisreëlings te

verander nie. Die gebou beskik ook oor rugsteun fasiliteite vir krag. Ministeriële goedkeuring dat die WKRDW die gebou mag bekom is teen die einde van die jaar ontvang. Die Raad wag tydens die skrywe hiervan op die voltooiing van die oordragdokumente sodat oordrag van die eiendom aan die WKRDW kan plaasvind.

Die WKRDW is gemagtig om die 2020/21- en 2021/22-surplusse ten bedrae van R31.5 miljoen vir akkommodasie vir die WKRDW opsy te sit. Hierdie bedrag is by die Reserwebank belê en sal gebruik word om grond en geboue te bekom en op te knap, om die ITC-infrastruktuur op te stel, hervestigingskoste asook munisipale heffings vir die jaar wanneer die verskuiwing plaasvind.

Die WKRDW het geen onvoltooide projekte waarvoor begroot is nie behalwe die verkryging van 'n gebou vir kantoorakkommodasie. Begrote fondse is hiervoor opsy gesit en sal belê word totdat 'n gebou beskikbaar is en gereed vir akkommodasie vir personeel is.

Die WKRDW beskou homself steeds as 'n lopende saak aangesien die Wes-Kaapse Regering se finansiële begroting vir die toelaes ter ondersteuning van die WKRDW begroot het. Die groot uitdaging wat die Raad in die gesig staar, is die voltooiing van die oordragtransaksie van die aangekoopte gebou wat die WKRDW se kantore moet akkommodeer. Aangesien die huurkontrak vir die huidige verblyf op 31 Oktober 2023 verstryk, is tyd uiters belangrik.

Dit bly 'n uitdaging om ander dobbelmetodes aan te bied aangesien die bedryf gretig en ongeduldig op die voltooiing van die proses wag wat in 2017 begin is. Die WKRDW het al sy bepaalde teikens ten volle bereik, met die uitsondering van een. Die rede vir die een nie-prestasie is sy afhanklikheid van 'n derdeparty-aksie, wat nie betyds uitgevoer is nie.

Erkennings

Die WKRDW gee met dank erkenning aan die bydraes van Minister M Wenger, die Staande Komitee oor Finansies, Ekonomiese Ontwikkeling en Toerisme, die Openbare Rekeningekomitee, die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie, die Ouditeur-generaal van Suid-Afrika, die kantoor van die Wes-Kaapse Premier en die Raad se Interne Ouditeure, SizweNtsalubaGobodo Grant Thornton en MNB Chartered, wat gehelp het om te verseker dat die WKRDW sy mandaat bereik.

Dit is met dankbaarheid dat die WKRDW ook aan sy Raadslede, die Ouditkomitee en werknemers van die WKRDW erkenning gee vir hul uitmuntende pogings en toewyding wat tot die sukses van die 2022/23 finansiële jaar bygedra het.

Mnr P Abrahams
Hoofuitvoerende Beamppte
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2023

5. VERKLARING VAN VERANTWOORDELIKHEID EN BEVESTIGING VAN AKKURAAKTHEID VAN DIE FINANSIËLE JAARVERSLAG

Na die beste van ons kennis en oortuiging word die volgende bevestig:

Alle inligting en bedrae wat in die jaarverslag geopenbaar word, stem ooreen met die finansiële jaarstate wat deur die Ouditeur-generaal geaudit is. Die jaarverslag is volledig, akkuraat en is vry van enige weglatings. Die jaarverslag is in ooreenstemming met die riglyne vir die jaarverslag opgestel, soos uitgereik deur die Nasionale Tesourie. Die Finansiële Jaarstate (Deel E) is opgestel in ooreenstemming met die AARP-standaarde wat op die Raad van toepassing is.

Die Rekenpligtige Gesag is verantwoordelik vir die voorbereiding van die finansiële jaarstate en vir die oordeel wat in hierdie inligting gegee word. Die Rekenpligtige Owerheid is verantwoordelik vir die daarstelling en instelling van 'n interne beheerstelsel wat ontwerp is om redelike versekering te verskaf oor die integriteit en betroubaarheid van prestasie- en menslike hulpbroninligting en die finansiële jaarstate.

Die eksterne ouditeure word aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële jaarstate uit te spreek.

Na ons mening is die jaarverslag 'n regverdige weerspieëling van die bedrywighede, prestasie- en menslike hulpbroninligting en die finansiële sake van die Raad vir die finansiële jaar op 31 Maart 2023 geëindig.

Mnr P Abrahams
Hoofuitvoerende Beampte
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2023

Mnr CA Bassuday
Voorsitter van die Raad
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
31 Julie 2023

6. STRATEGIESE OORSIG

6.1 Visie

Om as die toonaangewende regulerende dobbelgesag vir vernuwende, volhoubare sakepraktyke en die maksimalisering van ekonomiese geleenthede op 'n sosiaal-verantwoordelike wyse erken te word.

6.2 Missie

Om dobbelary binne die Wes-Kaapse Provinsie te beheer en te reguleer om:

- 'n stabiele, regverdige, volhoudende en doeltreffende regulatoriese omgewing te skep;
- openbare sekerheid en vertroue in 'n omgewing vry van korrupsie en onwettige dobbel- en wedderyaktiwiteite te bevorder; en
- op 'n vernuwende en maatskaplik verantwoordbare wyse tot die Wes-Kaap se ekonomie by te dra.

6.3 Waardes

In die uitvoering van hul kollektiewe funksies heg die Raad en sy kantoor die hoogste waarde aan:

- **Integriteit**
Die kenmerk om standvastig aan 'n morele of etiese kode en hoë professionele standaard te voldoen.
- **Deursigtigheid en aanspreeklikheid**
Die beginsel dat die Raad sy sake op 'n toeganklike, duidelike en sigbare wyse sal bedryf en toegang gee vir ondersoek na sy aktiwiteite en verantwoordbaar aan belanghebbendes en die algemene publiek is.
- **Bevoegdheid**
Om 'n bevoegde en responsiewe regulerende owerheid te wees.
- **Vernuwing**
Om sakedoeltreffendheid deur praktiese vernuwende oplossings en idees te skep.

7. WETGEWENDE EN ANDER MANDATE

7.1 Grondwetlike mandaat

Die Raad se grondwetlike mandaat is afgelei van Bylae 4 van die Grondwet. Dit bepaal dat die regulering van casino's, wedrenne, dobbelary en weddenskappe (uitgesluit loterye en sportpoele) 'n gelyklopende wetgewende bevoegdheid van beide die provinsiale en nasionale wetgewers is. Die Raad moet, met die uitoefening van sy bevoegdhede en die uitvoering van sy mandaat, die fundamentele regte van alle persone, soos verskans in Hoofstuk 2 van die Grondwet, nakom. Hoofstuk 6 van die Grondwet bepaal, onder meer, die wetgewende bevoegdheid van die verskillende provinsiale wetgewers. Dit handel verder oor die oplossing van konflikte op gebiede van gelyklopende wetgewende bevoegdhede tussen nasionale en provinsiale wetgewing. Hoofstuk 6 is van toepassing op die Raad se funksionering op grond daarvan dat die Raad insette lewer ten opsigte van voorgestelde wysigings aan die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, Wet 4 van 1996.

7.2 Wetgewende mandaat

Die volgende nasionale en provinsiale wetgewende verordeninge is op die Raad se werksaamhede van toepassing:

Wet op Basiese Diensvoorwaardes, 1997 (Wet 75 van 1997) soos gewysig

Hierdie wet skets die basiese diensvoorwaardes vir werkplekke in Suid-Afrika en het 'n direkte invloed op werknemers van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne.

Wet op Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging, 2003 (Wet 53 van 2003) en Kodes soos gewysig

Hierdie Wet is die wetgewende raamwerk vir die bevordering van swart ekonomiese bemagtiging en bemagtig die Minister van Handel en Nywerheid om wetgewing uit te reik en voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou. Die Raad dwing die wetgewende en beleidsdoelwitte oor Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging af deur die oplegging van lisensievoorwaardes aan lisensiehouers en voldoen aan die voorskrifte wat bindend op die Raad as 'n openbare entiteit is.

Wet op Vergoeding vir Beroepsbeserings en -siektes, 1993 (Wet 130 van 1993) soos gewysig

Hierdie Wet is 'n wetlike raamwerk vir ongeskiktheidsvergoeding as gevolg van beroepsbeserings of siektes wat werknemers tydens hul werksaamhede opgedoen het of vir dood as gevolg van sodanige beserings of siektes; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Rampbestuur, 2002 (Wet 57 van 2002) soos gewysig en Regulasies

Hierdie Wet is 'n wetlike raamwerk vir 'n geïntegreerde en gekoördineerde rampbestuursbeleid wat op die voorkoming of vermindering van ramprisiko's fokus, asook versagting van ernstige rampe, noodgereedheid, vinnige en doeltreffende reaksie op rampe en rampherstel. Dit maak voorsiening om nasionale, provinsiale en munisipale rampbestuursentrums te vestig met aandag op die rehabilitasie en funksionering van hierdie sentrums. Dit maak verder voorsiening om die funksies van die Nasionale Adviesforum vir Rampbestuur in ooreenstemming te bring om die Suid-Afrikaanse Nasionale Platform vir Ramprisikovermindering te akkommodeer. Verskeie regulasies is in 2020 gepubliseer om die verspreiding van die Coronavirus COVID-19 te ondersoek, voorkom en te bekamp. Verskeie riglyne en regulasies is ingevolge die Wet op Rampbestuur uitgereik om gedrag te reguleer en beperkings op individue, werkgewers en besighede in te stel om die risiko van blootstelling en oordrag van die koronavirus te bestuur en te voorkom.

Wet op Gelyke Indiensneming, 1998 (Wet 55 van 1998) soos gewysig

Hierdie wet is die wetlike raamwerk vir die uitskakeling van onbillike diskriminasie in die werkplek en skryf die prosesse en prosedures voor wat die Raad moet instel om 'n diverse en bekwame arbeidsmag te bewerkstellig wat breedweg verteenwoordigend is van die Wes-Kaap se demografie.

Wet op Finansiële Intelligensiesentrum, 2001 (Wet 38 van 2001), soos gewysig ("FIS-wet")

Die FIS-wet het die Finansiële Intelligensiesentrum en Adviesraad vir Geldwassery in die lewe geroep om geldwassery en finansiering van terroriste en verwante aktiwiteite te bekamp. Ingevolge die wysiging aan die wetgewing is die Raad, saam met ander Provinsiale Dobbelrade, nie meer 'n toesighoudende liggaam nie, nieestaan die feit dat die lisensiehouers van die Raad verantwoordbare instellings is.

Wet op die Raamwerk vir Interregeringsverhoudinge, 2005 (Wet 13 van 2005)

Hierdie Wet vestig 'n raamwerk vir die nasionale regering, provinsiale regerings en plaaslike regerings om interregeringsverhoudinge te bevorder en te bemiddel om voorsiening vir meganismes en prosedures te maak om interregeringgeskille te bemiddel en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995 (Wet 66 van 1995) soos gewysig (“WAV”)

Die WAV reguleer en lei die Raad, as werkgewer, om uitvoering te gee aan die regte, pligte en strukture wat ingevolge daardie Wet geskep is en sodoende arbeidsharmonie en die demokratisering van die werkplek te verseker.

Wet op Nasionale Dobbelary, 2004 (Wet 7 van 2004) en Regulasies

Hierdie Wet bepaal die bevoegdhede van die nasionale en provinsiale dobbelrade met betrekking tot regulering en beheer van dobbel en wedrenne in Suid-Afrika. Die Wet, tesame met die Wes-Kaapse Wet op Dobbelary en Wedrenne, 1996 en die onderskeie Regulasies wat daarkragtens aanvaar is, vorm die statutêre mandaat van die Raad as Reguleerder. Die Wet maak verder voorsiening vir eenvormige norme en standaarde met betrekking tot dobbelary en wedrenne in die hele Republiek.

Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid, 1993 (Wet 85 van 1993) soos gewysig

Hierdie Wet maak voorsiening vir die gesondheid en veiligheid van persone by die werk en vir die gesondheid en veiligheid van persone in verband met die gebruik van bedryfstoerusting, die beskerming van persone teen gesondheids- en veiligheidsgevaare wat verband hou met die werkplek, en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Raamwerk vir Voorkeurverkrygingsbeleid, 2000 (Wet 5 van 2000) en Regulasies

Hierdie Wet vorm die raamwerk waarvolgens die Raad uitvoering moet gee aan die Grondwetlike imperatief om 'n voorkeurverkrygingsbeleid en -stelsel in te stel wat regverdig, billik, deursigtig en kostedoeltreffend is.

Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000 (Wet 2 van 2000) (“PAIA”)

Die PAIA-wet skryf die statutêre proses voor waarvolgens aansoeke of versoeke om toegang tot inligting oorweeg en verwerk word en gee uitvoering aan die grondwetlike reg op toegang tot inligting. Dit is van toepassing op beide privaate entiteite of organisasies en openbare instansies.

Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtheid, 2000 (Wet 3 van 2000) (“PAJA”)

Die PAJA-wet is uitgevaardig ingevolge artikel 33 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, om uitvoering te gee aan die reg op administratiewe optrede wat wettig, redelik en prosedureel billik is en die reg om skriftelike redes vir administratiewe optrede te versoek. Die Raad is as 'n openbare liggaam verplig om uitvoering aan die beginsels van prosedureel-billike administratiewe optrede soos voorgeskryf deur hierdie Wet, te gee.

Wet op die Beskerming van Persoonlike Inligting, 2013 (Wet 4 van 2013) (“POPI”) soos gewysig

Die POPI-wet se doelwitte is, onder andere, om die beskerming van persoonlike inligting wat deur openbare en privaat instansies verwerk word, te bevorder; om sekere voorwaardes in te stel om minimum vereistes vir die verwerking van persoonlike inligting te bepaal en om voorsiening te maak vir die daarstelling van 'n Inligtingsreguleerder om sekere bevoegdhede uit te oefen en om sekere pligte en funksies ingevolge hierdie Wet uit te voer. Sekere bepalinge van die POPI-wet het op 11 April 2014 in werking getree. Artikels 2 tot 38; 55 tot 109; 111; en 114(1), (2) en (3) het op 01 Julie 2020 in werking getree en artikels 110 en 114(4) op 30 Junie 2021. Alle organisasies moes dus teen 1 Julie 2021 aan die POPIA-vereistes voldoen.

Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999) (“WOFB”) soos gewysig

Die Raad is 'n Bylae 3C Provinsiale Openbare Entiteit en gebonde aan die finansiële en begrotingsbestuursvoorskrifte van hierdie Wet. Die belangrikste doelwit van die WOFB is om te verseker dat alle inkomste, uitgawes, bates en laste van staatsinstellings en -departemente doeltreffend en effektief bestuur word. Die WOFB maak voorsiening vir die verantwoordelikhede van persone aan wie finansiële bestuur in die regering toevertrou is en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Wet op Vaardighedsontwikkeling, 1998 (Wet 97 van 1998)

Hierdie Wet verskaf 'n institusionele raamwerk om nasionale, sektor- en werkplekstrategieë te ontwerp en in te stel om die vaardighede van die Suid-Afrikaanse arbeidsmag te ontwikkel en te verbeter; om daardie strategieë in die

Nasionale Kwalifikasieraamwerk wat in die Wet op die Suid-Afrikaanse Kwalifikasie-owerheid, 1995, beoog word, in te sluit; om voorsiening te maak vir leerlingskappe wat lei tot erkende beroepskwalifikasies; om voorsiening te maak vir die finansiering van vaardigheidsontwikkeling deur middel van 'n heffingtoelaagskema en 'n Nasionale Vaardigheidsfonds; om vir indiensnemingsdienste voorsiening te maak en dit te reguleer; en om voorsiening vir aangeleenthede wat daarmee verband hou, te maak.

Wet op heffing van Vaardigheidsontwikkeling, 1999 (Wet 9 van 1999)

Hierdie Wet maak voorsiening vir die oplegging van 'n heffing vir vaardigheidsontwikkeling en aangeleenthede wat daarmee verband hou.

Die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika (Wet 108 van 1996)

Dit is die hoogste wet van die land en beskryf, onder meer, Suid-Afrika se regeringstelsel, die rol en verantwoordelikhede van die verskillende regeringsfere, die basiese menseregte van alle burgers en skep 'n aantal Grondwetlike instellings.

Wes-Kaapse Wet op Dobbely en Wedrenne, 1996 (Wet 4 van 1996) soos gewysig en Regulasies

Dit is die primêre wetgewing wat die Raad se regulatoriese funksies en bevoegdhede beheer. Dit bepaal, onder meer, die instelling en werksaamhede van die Raad, die tipe lisensies wat die Raad by magte het om te oorweeg asook die Raad se befondsingsbronne. Dit maak verder voorsiening vir die oplegging van statutêre belasting en fooie betaalbaar deur lisensiehouers, sowel as administratiewe boetes vir nie-nakoming.

7.3 Beleidsmandaat

Wes-Kaapse Dobbely- en Wedrenbeleidsbepalings, 1999

Die Beleidsbepalings wat deur die Uitvoerende Raad goedgekeur is, voorsien beleidsoorwegings vir die uitreiking van lisensies in verskillende kategorieë, die aansoekriteria wat oorweeg moet word en verpligte bodvoorskrifte vir casino-operateurlisensies. Op 2 Julie 2021 het die Hooggeregshof klousule 1.1(b) van die 1999-beleidsbepalings wat die streekseksklusiwiteit vir die vyf casino's in die provinsie ingestel het, as ongeldig en van geen krag en effek verklaar. Die Hof het verder verklaar dat Klousule 1.1(c) en (d), wat die 10-jaar eksklusiwiteitstydperk spesifiseer wat op casino-operateurlisensies van toepassing is, met verloop van tyd verstryk het en nie meer geldig is nie. Die Hof het verder bevestig dat die Raad gemagtig is om aansoeke vir hervestiging van 'n casino ingevolge die Wet te oorweeg.

8. ORGANISATORIESE STRUKTUUR

Raad

Mnr CA Bassuday
(Voorsitter)

Me C Fani (Onder-
voorsitter en
Raadslid)

Mnr T Arendse
(Raadslid)

Mnr R Nicholls
(Raadslid)

Me L Venter
(Raadslid)

Mnr M Burton
(Raadslid)

Me A Mvandaba
(Raadslid)

Hoofuitvoerende Beampte

Mnr P Abrahams

Me S Sixubane
(Bestuurder: MH)

Me Y Skepu
(Bestuurder:
Regsdienste)

Me Z Siwa
(HvD: ADFIN/
Hoof Finansiële
Beampte)

Mnr R Bennett
(HvD:
Regulatoriese
Nakoming)

Me M Basson
(HvD:
Lisensiëring)

Mnr A Matthews
(HvD: Inligting en
Kommunikasie-
tegnologie)

Senior bestuur

DEEL B:

PRESTASIE-INLIGTING

1. OUDITEUR-GENERAAL SE VERSLAG: VOORAFBEPAAALDE DOELWITTE

Die Ouditeur-generaal van Suid-Afrika voer die nodige auditprosedures op prestasie-inligting uit om redelike versekering in die vorm van 'n auditgevolgtrekking te gee. Die volgtrekking van die audit oor prestasie teenoor voorafbepaalde doelwitte word in die verslag aan bestuur ingesluit. Die bevindinge oor voorafbepaalde doelwitte word in die “Jaarlikse Prestasieverlag” van die Ouditeursverslag, aangedui.

Verwys na bladsy 66 van hierdie verslag vir die Ouditeursverslag, gepubliseer as Deel E: Finansiële Inligting.

2. OORSIG VAN PRESTASIE

2.1 DIENSLEWERINGSOMGEWING

2.1.1 TOESIG OOR DIE RAAD

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne (WKRDW) is 'n statutêre liggaam wat ingevolge die Wes-Kaapse Wet op Dobbelay en Wedrenne saamgestel is. Daar is twee vlakke van toesig oor die Raad se sake. Op nasionale vlak doen die Nasionale Raad op Dobbelay en Wedrenne (NDR) oorsig-evaluasies en op provinsiale vlak doen die Raad aan die Provinsiale Tesourie en die Wes-Kaapse Provinsiale Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede verslag. Die Provinsiale Parlementêre Oorsigkomitees is die Staande Komitee vir Finansies, Ekonomiese Geleenthede en Toerisme, en die Komitee vir Openbare Rekeninge.

Die WKRDW is volgens Bylaag 3C van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB), 'n provinsiale openbare entiteit met die unieke posisie om die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie as sy moeder of verantwoordelike departement te hê. Die reguleerders vir dobbelay in die oorblywende agt provinsies doen verslag aan die Departement van Ekonomiese Ontwikkeling wie se hoofmandaat dit is om ekonomiese ontwikkeling tot groter voordeel vir die publiek te bevorder en derhalwe ekonomiese geleenthede te skep.

2.1.2 BELANGHEBBENDES

As 'n provinsiale openbare entiteit het die Raad 'n wye verskeidenheid belanghebbendes. Dit sluit in die Wes-Kaapse Provinsiale Regering, die Wes-Kaapse Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede, die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie, personeel van die WKRDW, gelisensieerde dobbel- en weddery entiteite, die bevolking van die Wes-Kaap, verskaffers, die omgewing en die media. Minister Mireille Wenger is vanaf 15 Mei 2022 as Provinsiale Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede aangestel. Die WKRDW se beleid vir belanghebbendes lig die meganisme en prosesse in om konstruktiewe verbintenisse met hulle te ondersteun.

Die Nasionale Raad op Dobbelay doen toesig-evaluerings van die Provinsiale Lisensieringsowerhede (PLO'e) se regulatoriese aangeleenthede soos in Artikel 33, gelees saam met artikel 34 van die Nasionale Wet op Dobbelay, uiteengesit. Dit word van die Raad verwag om inligting rakende die verskillende aangeleenthede, soos uiteengesit in Artikel 35 van die Nasionale Wet op Dobbelay, aan die Nasionale Raad op Dobbelay voor te lê.

Lisensiehouers van die Raad word die geleentheid gebied om Komiteevergaderings by te woon, en in sekere gevalle ad hoc Raadsvergaderings, om verhoë aan die Raad oor die betrokke dobbelsektor te rig. Die algemene publiek is welkom om die ope raadsvergaderings van die WKRDW by te woon en vrae of bekommernisse by hierdie vergaderings te opper.

Ander belanghebbendes van die Raad sluit in die Nasionale Raad op Dobbelay, die Provinsiale Dobbelrade, Nasionale Tesourie, Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging, plaaslike regeringsowerhede (munisipaliteite) sowel as die wetstoepassingsagentskappe.

Die Raad werk ook nou saam met die Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbel (SASVD) ten opsigte van opleidingsinisiatiewe, ingrypings vir behandeling vir dobbelprobleme, die SASVD-navorsingsinisiatiewe, probleemdobbelary asook statistieke van selfuitsluitingsprogramme.

2.1.3 EKONOMIESE SITUASIE

Suid-Afrika se groei is vir etlike jare gekniehalter as gevolg van tekorte aan elektrisiteitsvoorsiening. Deurlopende geskeduleerde kragonderbrekings (beurtkrag) het in 2007 begin en het eksponensieel tot byna nege uur per dag in 2022 toegeneem. Ekonomiese aktiwiteit is deur die ernstige elektrisiteitstekort ontwrig en bedryfskoste vir talle besighede wat op duur dieselopwekkers staatmaak, het toegeneem. Dit het ook ander infrastruktuur soos water, IT en dienslewering (gesondheid en onderwys) beïnvloed.

Swak strukturele groei en die COVID-19-pandemie het sosio-ekonomiese uitdagings vererger. Suid-Afrika het sy pre-pandemiese BBP herstel, maar nie sy indiensnemingsvlak nie. Aan die einde van 2022 was daar steeds byna 'n halfmiljoen minder werksgeleenthede as aan die einde van 2019, met vroue en jeugdige wat voortdurend erger geraak is. Ongelykheid bly onder die hoogste in die wêreld, en in 2022 was armoede 'n geraamde 63% wat gegrond is op die bo-middel-inkomstevlak van die armoedelyn van 'n land, net effens onder die hoogste tydens die pandemie. Hierdie tendens het tot toenemende maatskaplike eise vir regeringsondersteuning gelei, wat 'n bedreiging is vir die volhoubaarheid van openbare finansies as daar aan die vereistes voldoen wil word¹.

Ondersteuning word steeds wêreldwyd ontvang, maar toenemende ernstige binnelandse beperkings het daartoe gelei dat die BBP-groei van 4,9% in 2021 afgeneem het tot 2% in 2022. Mynbouproduksie het gedaal en namate beurtkrag en vervoerknelpunte verskerp het, het vervaardigingsproduksie gestagneer. Dienstesektore (finansies, vervoer en persoonlike) en binnelandse handel was belangrik om groei te stimuleer. Die arbeidsmark het swak gebly. Die indiensnemingsverhouding het in September 2021 met 'n pandemie-laagtepunt van 35,9% slegs effens aan die einde van 2022 verhoog tot 39,4%. In hierdie verband is die COVID-19 Noodtoelaag vir Maatskaplike Verligting wat in Mei 2020 ingestel is, vir nog 'n jaar tot Maart 2024 verleng. Sosio-ekonomiese uitdagings is verder vererger deur stygende brandstof- en voedselpryse (brood en graan) wat armes buite verhouding geraak het. In 2022 was inflasie gemiddeld 6,9%, maar vir diegene in die onderste 20% van die inkomsteverdeling was dit 8,2%.

Suid-Afrika bly 'n dubbele ekonomie met een van die hoogste en mees volgehoue ongelykheidskoerse ter wêreld, en 'n Gini-koëffisiënt verbruiksbesteding van 0,67 in 2018. Ernstige ongelykheid word deur 'n nalatenskap van uitsluiting voortgesit en die aard van ekonomiese groei, wat nie armoede onderskryf nie, skep nie voldoende werksgeleenthede nie. Wat rykdom aangaan is ongelykheid selfs hoër, en intergenerasionele mobiliteit laag, met die gevolg dat ongelykheid met verloop van tyd van geslag tot geslag, met min verandering in die status quo, oorgedra word.

Ten spyte van die swak ekonomiese toestande in Suid-Afrika, het die dobbelbedryf aansienlike groei in bruto dobbelinkomste gedurende die 2022FJ ervaar.

Ingevolge die Nasionale Raad op Dobbely se Statistieke vir die 2021/22FJ:

- Die dobbelbedryf het in die 2021/22FJ, die tweede jaar van die Covid-19-pandemie, herstel. Terwyl die 2020/21FJ se beperkende koronavirusmaatreëls die bedryf se bruto dobbelinkomste (BDI) met ongeveer 30% verlaag het, het die verligting van beperkings en algemene herstel regoor die ekonomie tot 'n algehele groei van 48% in 2021/22FJ gelei.
- In die 2021/22FJ het die BDI R34,4 miljard beloop, 'n syfer bo dié van die voorafgaande jaar van R23,4 miljard en R32,7 miljard in die jaar voor die pandemie.
- Die bedryf het R3,2 miljard se belasting of heffings in die 2021/22FJ ingevorder, wat ooreenstem met die pre-pandemiese vlak van R3,2 miljard in die 2019/20FJ. Hierdie syfer was 'n toename van 53,8% in vergelyking met die vorige 2020/21FJ van R2,0 miljard.
- Terwyl die wedderybedryf die grootste hoeveelheid inkomste gegenereer het, dra casino's, relatief tot die weddery- (37,1%), BUM- (14%) en bingosektore (4,4%), steeds die groter aandeel in belasting/heffings (44,5%) by.
- Op die oomblik genereer die wedderybedryf 44,9% van die totale bedryfs-BDI, gevolg deur die casino- (39,9%), BUM- (10,7%) en bingosektore (4,4%). Dit is heeltemal 'n ander prentjie as net 10 jaar gelede toe casino's 80% van die markaandeel van die totale dobbelbedryf gehad het.

Die dobbelbedryf in die Wes-Kaap het 'n bruto dobbelinkomste van R8,5 miljard vir die 2022FJ gegeneer. Dit verteenwoordig 24,9% van die totale bruto dobbelinkomste wat in Suid-Afrika vir die 2022FJ gegeneer is. Die Raad het vir die eerste keer ooit dobbelbelasting en heffings van meer as R1 miljard vir die 2023FJ ingevorder. Sien die tabel hieronder:

Belasting en heffings ingevorder	31 Maart 2023	31 Maart 2022
Provinsiale belastings	1 072 707 983	776 730 501
Jaarlikse lisensiegelde	3 891 309	3 445 987
Rente, boetes en strafregtelike	159 403	85 951
Totaal ingesamel	1 076 758 695	780 262 439

Op grond van bogenoemde is dit duidelik dat die bruto dobbelinkomste aansienlik toegeneem het sedert die vorige jaar.

2.1.4 BREË-BASIS SWART EKONOMIESE BEMAGTIGING

Die Raad het 'n mandaat om die dobbelbedryf te reguleer deur die lisensiëring van geskikte en bekwame persone en entiteite om dobbelbedrywighe in die provinsie te behartig en om toe te sien dat die bedryf aan die nasionale en provinsiale dobbelwetgewing voldoen. Deur die lisensieproses ontsluit die Raad ekonomiese geleenthede terwyl dit uitvoering gee aan ekonomiese transformasie en breë-basis bemagtiging, wat op beide nasionale en provinsiale vlak regeringsprioriteite is.

As reguleerder en lisensie-owerheid het die Raad 'n wetlike mandaat om die beginsels van die B-BSEB in die bedryf wat dit reguleer af te dwing en om kwalifiserende kriteria vir die lisensies en ander goedkeurings wat uitgereik word, op te stel. Artikel 10 van die B-BSEB-wet bemagtig die Raad om hierdie kwalifiserende kriteria vir die toekenning van lisensies en ander goedkeurings in die dobbelbedryf te bepaal. Die Raad hou omvattende toesig oor lisensiehouers se B-BSEB-inisiatiewe, -prestasies en -voldoeningsvlakke. Die Raad se sektorkomitees dien as hersienings- en advieskomitees en kontroleer die verskillende sektore van die bedryf se nakoming van lisensievoorwaardes wat deur die Raad opgelê word. Daarbenewens het die WKRDW B-BSEB-teikenvlakke vir elke gelisensieerde operateurhouer in die verskillende sektore van die dobbelbedryf gestel. Lisensiehouers se B-BSEB-prestasies word jaarliks hersien en verskillende voorwaardes word opgelê namate dit nodig, redelik en regverdigbaar is. Dit word gedoen in die belang van maksimalisering van bemagtiging, transformasie en opheffing van persone wat bedoel is om voordeel uit die regering se transformasiedoelwitte te trek.

Lisensiehouers wat nie van die toepassing van die B-BSEB-kodes vrygestel is nie, moet jaarliks deur 'n geakkrediteerde B-BSEB-graderingsagentskap geëvalueer word en die graderingsertifikaat by die Raad indien. Indien lisensiehouers nie die B-BSEB-teikens of voorwaardes nagekom het nie, moet die lisensiehouer verduidelikende inligting indien en die maatreëls aandui wat getref sal word om die vereiste vlak of teiken te bereik.

Benewens die B-BSEB-doelwitte ten opsigte van transformasie, het lisensiehouers verskeie tenderverpligtinge ten opsigte van Korporatiewe Maatskaplike Belegging in die verskillende streke onderneem asook vir verskeie welwillendheidsaksies wat gepaardgaan met die lisensie wat toegeken is. Hierdie verpligtinge word in die voorwaardes vir lisensies uiteengesit en word jaarliks as deel van die Raad se lisensiehernuwingsproses vir nakoming geaudit. Die roete-operateurs, casino-operateurs en gekorporatiseerde beroepswedders het aansienlike korporatiewe maatskaplike beleggingsprojekte met meetbare planne en doelwitte. Hierdie entiteite presteer ook goed volgens sertifisering op die B-BSEB-vlak wat deur die geakkrediteerde verifikasie-agentskappe uitgereik is.

Die Nasionale Raad op Dobbelay van Suid-Afrika kontroleer en publiseer op nasionale vlak data oor die stand van transformasie en ontwikkeling in die dobbelbedryf regoor die land. Op beide nasionale vlak en in die Wes-Kaap Provinsie, dui data daarop dat die finansiële belang en aandeelhouing van die bedryf op 'n paar groot rolspeleers met belange in al die sektore van die dobbelbedryf, gekonsentreer is. Dit verseker dat beheer gesentraliseer is en dat beleide deur alle sektore van die dobbelbedryf, eerder as streeksgerigte metodologieë, op dieselfde manier uitgevoer word. Dit geld vir die belange van casino- en roete-operateurs, met wyer ekonomiese deelname aan die BUM-webwerwe en die beroepsweddersbedryf. Deur verdere maniere van dobbel te lisensieër, sal die Raad, sodra dit goedgekeur is, 'n bemagtigende omgewing skep wat stukrag gee om nuwe toetreders tot die mark te bemagtig en nuwe ruimte bied vir breë-basis bemagtiging.

'n Vier-fase proses is deur die Hoogste Hof van Appèl uiteengesit wat deur die Raad uitgevoer moet word om jaarliks die B-BSEB-verpligtinge van lisensiehouers te hersien. Die Raad het na aanleiding van die hof se waarnemings, 'n nuwe Konsep B-BSEB-beleid gefinaliseer. Om te voldoen aan die instelling van die B-BSEB doelwitte is skakeling met die bedryf gedurende die 2023/24FJ, voor die finale aanvaarding daarvan, dus noodsaaklik vir die Raad. Die doel van hierdie beleid is om die B-BSEB-doelwitte van die Raad vir die dobbel- en wedrenbedryf in die Wes-Kaap uiteen te sit. Die prosesse wat kwartaalliks en jaarliks onderneem moet word om die B-BSEB-doelwitte wetlik, prosedureel en op 'n behoorlike billike wyse na te kom, moet ook aangedui word.

2.1.5 UITBREIDING VAN DOBBELBEDRYF

Die Raad het 'n besluit geneem om die dobbelgeleenthede wat tot dusver uitgerol is uit te brei deur ander maniere van dobbel, soos in Artikel 27 van die Wet uiteengesit, in te sluit. Dit sluit die lisensiëring van Junkets, Bingo en Tipe B, C en D BUM-aanbiedinge in. Die Raad is te alle tye daarvan bewus om te waak teen oorstimulering van dobbelary, sy plig om die risiko's en voordele van dobbel te balanseer en alle mededingende belange van die gemeenskap en om 'n aansoeker om 'n lisensie in ag te neem. Gevolglik het die Raad 'n openbare deelnameproses onderneem en die publiek en belanghebbende partye uitgenooi om kommentaar te lewer oor die wenslikheid om die maniere van dobbel uit te brei. Die Raad sal steeds gelei word deur die relevante regsoorwegings en navorsing.

Daar is tans 3,000 BUM'e wat vir ontplooiing in die provinsie gelisensieer is. Die Raad het tot op hede Tipe A BUM-terreinlisensies ontplooi, wat werfoperateurs toelaat om tot 5 BUM'e vir klante in hul gelisensieerde BUM-terreinstellings vir speel beskikbaar te stel. Tipe B BUM-terreinlisensies maak voorsiening vir tot 20 BUM'e en Tipe C BUM-terreinlisensies laat tot 40 BUM'e by 'n gelisensieerde BUM-terrein toe. 'n Tipe D BUM laat 'n onafhanklike terreinoperateur toe om tot 40 BUM'e vir speel beskikbaar te stel. Bykomende regulatoriese goedkeurings is noodsaaklik vir hierdie kategorieë BUM-terreinlisensies en duidelike beleggings- en regulatoriese vereistes word hiervoor voorgeskryf. Die Raad is besig om die nodige maatreëls daar te stel om die ontplooiing van Tipe B en C BUM-terreine te vergemaklik.

Afgesien van die ekonomiese winste vir 'n lisensiehouer en die dobbelbelasting wat die Provinsie toekom, skep die uitbreiding van dobbelgeleenthede werk en bied dit geleenthede vir nuwe marktoetreders in die dobbelbedryf. Verder bevoordeel dit ook die breër gemeenskap deur korporatiewe maatskaplike belegging, infrastruktuur, ontwikkeling en opleiding van personeel, geleenthede vir leerlingskappe en werksblootstelling.

2.1.6 ONTWIKKELING IN DIE INDUSTRIE

Sportweddenskappe

Individue en besighede in baie sektore het tydens die COVID-19-beperkings na aanlyn handel en digitalisering oorgeskakel. Dit het die groei in e-handel aangevuur, wat ook die eksponensiële groei in afgeleë wedderytransaksies deur middel van aanlyn-, selfoon- en telefoonmetodes versterk het. Spelers kan nou vanaf enige plek weddenskappe plaas sonder dat dit nodig is om 'n dobbellokaal of weddenskapperseel te besoek. As gevolg hiervan kan die Raad dus ook groter belastinginvorderings ten opsigte van weddenskappe op sport via telefoon-, selfoon- en aanlynmetodes doen. Weddenskappeleenthede en spelaanbiedinge vir weddery wat 'n groter verskeidenheid weddenskappe vir beroepswedders bied, het ook geweldig uitgebrei.

Perdewedrenne

As 'n sport het perdewedrenne swaargekry, beide finansiële asook belangstelling in die sport vir weddenskapdoeleindes. Die Raad het die afgelope paar jaar 'n aansienlike afname in weddenskapbelasting vir perdewedrenne opgemerk, beide met totalisator-weddenskappe (oop weddenskappe) en vaste-kans-weddenskappe.

Die Totalisator-operateur ondersoek 'n aantal nuwe voorstelle wat nie net die wedderyprodukte sal opknip nie, maar ook die voorkoms en atmosfeer van sy wedrenlokale. Dit behoort 'n positiewe uitwerking op perdewedrensport te hê en kliënte te lok om na wedrenlokale as 'n bestemming van keuse terug te keer.

Interaktiewe/aanlynspelletjies

Die internasionale en plaaslike uitbreiding van e-handel ondersteun die behoefte na die wettiging en regulering van interaktiewe dobbelary. Suid-Afrika handhaaf die statutêre verbod op interaktiewe of aanlyn dobbelary. Dit beteken dat daar geen wettige alternatiewe vir die publiek beskikbaar is om aan onwettige dobbelary met ongelisensieerde en gewetenlose operateurs deel te neem nie. Hierdie ongelisensieerde operateurs betaal nie belasting nie, is nie gebonde aan verantwoordelike dobbelvereistes nie en skep nie betekenisvolle werk nie. Hulle ding op onverklaarbare wyse ook met gelisensieerde operateurs mee en dit blyk baie moeilik te wees om onwettige

aanlynoperateurs permanent te sluit. Die staat het 'n plig om onwettige dobbeloperateurs vas te vat en hul deure te sluit, 'n prestasie waarin die Raad aansienlike vordering gemaak het.

Gelisensieerde operateurs word aan 'n streng lisensieproses onderwerp om te verseker dat die bedryf vry van korrupsie en onwettige aktiwiteite is. Voorleggings is op nasionale vlak aan beleidmakers deur die Raad gedoen met die pleidooi dat meganismes ingestel word om interaktiewe dobbelary te lisensieer en te reguleer. 'n Kennisgewing van voorneme om 'n Privaatwetsontwerp in die Nasionale Vergadering van die Parlement in te dien en 'n Uitnodiging vir Kommentaar op die Konsepwetsontwerp op Verafgeleë Dobbelary, is op 2 September 2022 in die Staatskoerant gepubliseer. Die Raad hou die verwickelinge gretig dop aangesien dit beter is om interaktiewe dobbelary te reguleer as om die huidige onafdwingbare verbod te handhaaf.

Konsep wysigingswetsontwerpe/Beleidsbepalings

Konsep wysigingswetsontwerpe wat voorsiening maak vir die verskuiwing van 'n afgeleë casino na die metropool is vir openbare kommentaar gepubliseer. Hierdie wysigings word nog deur die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie (WKPT) oorweeg. Die Provinsiale Regering doen 'n Beleids hersiening, wat tot die aanvaarding van 'n nuwe Beleidsregime vir lisensieëring en verdere aanbiede van dobbelmetodes in die Provinsie kan lei.

As gevolg van 'n aantal ontwikkelings in die industrie is die dobbellandskap besig om te verander, wat die moontlike verskuiwing van 'n casino na die metropool insluit, asook 'n verandering van groot dobbelbelastingbydraers en die ontplooiing van nuwe maniere van dobbel. Die Hooggeregshof het sekere afdelings van die Beleidsbepalings ongeldig en van geen krag en effek verklaar, terwyl ander met die verloop van tyd verval het. Die uitspraak baan die weg vir casino-operateurs om by die Raad aansoek te doen vir hervestiging van hul bestaande gelisensieerde perseel na 'n ander gebied aangesien die vereiste van slegs een casino in elk van die vyf streke van die Provinsie weggeval het. Die Hof het die Raad verder beveel om aansoeke vir die hervestiging van casino's te oorweeg.

Navorsingsinisiatiewe

Die WKRDW het besluit om navorsing te laat doen oor die voorkoms van dobbel in die provinsie, probleemdobbelary en lisensiehouers se bestuurstelsels van hul wedderye.

Die navorsingsuitkomstes is soos volg:

- (i) Die sosio-ekonomiese gevolge van dobbel in die Wes-Kaap;
- (ii) Die versadigingsvlak van dobbel, voorkeure en die gevolge van gelisensieerde dobbelgeleenthede;
- (iii) Dui die verskillende metodes aan om dobbelskade te verminder en beskryf die bestuurstelsels van dobbel van lisensiehouers; en
- (iv) Die gevolge van skadevermindering of verantwoordelike dobbelinstrumente vir verantwoordelike dobbelary.

Verantwoordelike dobbelary

Die Raad het onder die vaandel van die Komitee vir Verantwoordelike Dobbel meer fokus op verantwoordelike dobbelary geplaas. Die Raad betrek ook lisensiehouers oor maatreëls wat deur die bedryf ingestel moet word om kliënte wat probleme ondervind om hul dobbelgewoontes of besteding te bestuur by te staan, verantwoordelike dobbel aan te moedig en persone wat uitgesluit is om aan dobbelary deel te neem, aan te dui. Die Raad is besig om die Algemene Reëls te wysig om 'n onus op elke Lisensiehouer te plaas om Interne Beheerstandaarde te ontwikkel, veral om verantwoordelike dobbelary te bevorder.

2.1.7 BEWUSTHEIDSPROGRAMME DEUR DIE RAAD

Geleenthede vir dobbelary en wedrenne hou besondere risiko en gevare vir die inwoners van die Wes-Kaapse in. Ingevolge die aanhef van die Wet regverdig dit dus die oplegging van toepaslike beperkings en beheermaatreëls. Dit is dus belangrik dat die Raad die publiek opvoed oor die gevare wat dobbelary inhou en van lisensiehouers vereis om verantwoordelike dobbelmaatreëls te tref.

Die Raad skep dus voortdurend bewustheid oor sy doel en mandaat, wettige maniere van dobbel, probleemdobbelary en dienste wat beskikbaar is om mense met dobbelprobleme te ondersteun, asook onwettige dobbelary en die rapportering daarvan.

Agt (8) bewusmakingsprogramme is tydens die jaar onder oorsig deur die Raad, in samewerking met die Thusong-program, aangebied. Die bewusmakingsprogramme het sosiale media- en radioveldtogte, verspreiding van inligting in koerante sowel as persoonlike verbintenisse ingesluit.

2.1.8 UITSKAKELING VAN ONWETTIGE DOBBEL

Gedurende die jaar onder oorsig is 55 bewerings van onwettige dobbelary by die Raad aangemeld. Besonderhede van die bewerings word hieronder aangedui:

- 55 is binne 30 dae volledig ondersoek;
- 36 van die bewerings is as onwettige dobbelinstellings bevestig; en
- 19 bewerings was ongegrond.

Die Raad wil graag die Suid-Afrikaanse Polisdienste (SAPD) bedank vir hul bystand gedurende die oorsigjaar. Sonder hul bystand sou die Raad nie onwettige dobbelary in gemeenskappe suksesvol kon uitskakel nie.

2.1.9 KORPORATIEWE MAATSKAPLIKE BELEGGING

Die WKRDW is 'n 3C WOFB Provinsiale Openbare Entiteit wat nie finansiële selfversorgend is nie en op staatstoelae staat maak om sy begroting te finansier.

Die Raad se finansiële surplusse word aan die WK Provinsiale Fiskus oorgedra en behou dienooreenkomstig nie surplusfondse nie, tensy die Raad aansoek doen om kontantsurplusse vir spesifieke doeleindes te behou. Die WKRDW is dus nie in staat om enige korporatiewe maatskaplike beleggingsinisiatiewe uit sy begroting te finansier nie.

Die WKRDW vereis egter dat die dobbelbedryf korporatiewe maatskaplike beleggingsinisiatiewe in hul verskillende opvanggebiede moet finansier. Die Raad se lisensiehouers word dus by hul KMB-inisiatiewe betrek, hersien besteding en die begunstigdes, besoek die begunstigdes om die doeltreffendheid van die KMB-projekte te assesser en moedig volhoubare projekte as begunstigdes aan.

2.1.10 INVLOED VAN DIE COVID-19 PANDEMIE

Die WKRDW het, in ooreenstemming met die verslapping van die COVID-19-regulasies in Suid-Afrika, sy COVID-19-protokolle verslap.

Sanitasieprodukte word egter steeds op sy perseel verskaf en daar word van werknemers en besoekers vereis om te ontsmet. Waarskuwingsborde oor die gevare van die COVID-19 en die verspreiding daarvan word steeds vertoon. Handeldryf in verskeie sektore van die dobbelbedryf het steeds nie, soos voor die Covid-toestande, ten volle herstel nie, maar is besig om nader aan die pre-Covid-syfers te beweeg. Die COVID-19 het 'n merkbare uitwerking op die topografie van die dobbelbedryf gehad.

Voor die COVID-19-pandemie was die casinosektor die grootste bydraer tot die dobbelbelasting. Die beroepsweddersektor is nou, na die COVID-19, die grootste bydraer. Dit terwyl die casinobelastingkoerse baie hoër is as die beroepsweddersbelastingkoerse. Die subsektor van aanlyn-beroepswedders in die Wes-Kaapse dobbelbedryf het die meeste uitgebrei.

2.1.11 TEGNOLOGIE EN INLICHTING

Tegnologiese vernuwings, veral vanuit 'n IKT-perspektief, word as die hoofdryfvere vir tegnologiese, sosiale, ekonomiese en kulturele veranderinge beskou. Die IKT-vernuwings het veranderinge die vinnigste beïnvloed en organisasies wyer laat dink oor hoe hulle normale sakepraktyke sou benader.

As gevolg van die unieke uitdagings wat organisasies wêreldwyd in die gesig staar, is herevaluering van bestaande strategieë deur alternatiewe meganismes te oorweeg, noodsaaklik vir besigheidskontinuiteit. Die geweldige afhanklikheid van digitale tegnologie, transformasie en konektiwiteit het organisasies se sterk- en swakpunte, geleenthede en bedreigings beïnvloed. Uitgebreide internetverkeer, gekoppelde toestelle en die Internet van Dinge (IoT) verhoog die bedreiging van kuberaanvalle. Daarom is daar 'n groter vraag na IT-sekureiteitsprodukte, sagteware, dienste en ondervinding.

Die Kantoor van die Raad was nie teen hierdie bedreigings beskerm nie en moes besluit of hy oor die vermoë beskik het om verder te funksioneer. Die WKRDW het steeds daaraan gewerk om sy netwerkvermoë vir 'n verspreide arbeidsmag te versterk, sy sekureiteitsverdedigingsmeganismes te verbeter, werknemers van die nodige toerusting te voorsien om van die huis af te werk (WVH), veilige afstandtoegang via virtuele privaatnetwerke moontlik te maak om toegang tot die WKRDW-netwerk en produksiestelsels te verkry en instrumente vir samewerking en

digitale platforms voorsien. Die WKRDW Sekuriteitsbeleid en Geheimhoudingsverklaring, die Gedragskode en Artikels 17 en 19A van die WCGRA, is aan alle WKRDW-werknemers oorgedra om te verseker dat inligting en data beskerm word.

Bo en behalwe dat die personeel van die WKRDW in staat gestel word om op afstand te werk, is videokonferensies, samewerking en kommunikasievermoë steeds in die verspreide werksomgewings moontlik. Raads-, komitee- en departementele vergaderings was dus steeds gehou word om inligting te deel, ondersteuning te verskaf en personeel op te lei. Kommunikasie met belanghebbendes het deur middel van telefoongesprekke, e-posse sowel as videokonferensies plaasgevind.

Die Finansiële en die IT-komitee sowel as die Ouditkomitee het toesighoudende verantwoordelikheid vir die doeltreffendheid en effektiwiteit van die Raad se IKT-hulpbronne. Kwartaalike interne IKT- en ouditverslae is aan die komitees voorgelê om te verseker dat effektiewe beheermaatreëls vir Interne IKT-bestuur en sekuriteit gehandhaaf word. Risiko's en beheermaatreëls verbonde aan die interne IKT-funksie is in die Raad se Risikoregister ingesluit en dienooreenkomstig bestuur. Die IKT-aktiwiteite is deur die WKRDW se Dienstoonbankbestuurstelsel hanteer, terwyl roetine-instandhouding van die IKT-afdeling deur middel van 'n verspreide metodologie gedoen is. 'n Verdere fokusarea vir die Raad was sy skuif na outomatisering van sy besigheidsproses. Genesis, 'n aanlyn gedigitaliseerde outomatiseringstelsel, is ontwikkel en ingestel wat 'n meganisme vir die bedryf en die Kantoor van die Raad verskaf om aansoeke vir dobbellisensies te verwerk. Genesis word ook, volgens behoefte, voortdurend verbeter om doeltreffende lisensieverwerking aan die Kantoor van die Raad en die bedryf te verskaf. Tegnologiese vooruitgang het voortdurend tot nuwe en innoverende metodes gelei om aanlyn te dobbel en op sport te wed. Oor die afgelope drie jaar het aanlyn-wedderij, in vergelyking met ander vorme van dobbel soos casino, die BUM en totalisator eksponensieel toegeneem. Die Raad sorg dat personeel voldoende opgelei is, en hulpbronne het om wydverspreide en voortdurende tegnologiese veranderinge te hanteer.

2.1.12 BYWONINGS VAN KONFERENSIES

Die WKRDW bly op hoogte van tendense in beide die dobbelbedryf en die regulatoriese omgewing deur konferensies by te woon. Daarbenewens is nuwe metodologie en gebruike met betrekking tot verantwoordelike dobbel en voorkoming of minimalisering van probleemdobbel by byna elke dobbelkonferensie een van die onderwerpe.

Netwerkgeleenthede by konferensies bied 'n geleentheid om by kundiges in die bedryf te leer en kennis op te doen. Netwerking maak dit moontlik vir konferensiegangers om goeie en wedersyds voordelige verhoudings te bou wat tot samewerking en vennootskappe kan lei.

Gedurende die oorsigjaar het die WKRDW afvaardigings na die volgende konferensies gestuur:

- Internasionale Vereniging van reguleerders van Dobbelary – Melbourne; Australië
- 'n G2E dobbeluitstalling – Las Vegas; Verenigde State van Amerika
- Internasionale Casinos Uitstalling(ICU) – Londen; Groot Brittanje.

Tydens die jaar onder oorsig het die Raad die volgende voordele getrek deur konferensies by te woon:

- Stelsels is bepaal wat op die Raad van toepassing sal wees terwyl hy besig is om al sy handproesse te outomatiseer as gevolg van beide groei en vooruitgang in die bedryf.
- Die noodsaaklikheid vir opvoeding en om steeds openbare bewustheid te kweek oor beide onwettige dobbelary en probleemdobbelary kan nie oorbeklemtoon word nie. Dit is juis deur sulke inisiatiewe dat ander regulerende liggame, alhoewel min, 'n afname op beide gebiede waargeneem het.
- Die weddenskaptelling is 'n interessante konsep wat vereis dat wedders 'n telling moet gee voordat 'n dobbelrekening oopgemaak word en die lewensvatbaarheid van die konsep sal deur die Raad ondersoek word.
- In vergelyking met landgebaseerde kliënte dui statistieke van aanlynwedders daarop dat hulle aan 'n groter risiko blootgestel word om dobbelprobleme te ontwikkel. Verantwoordelike dobbelmaatreëls vir aanlynwedders moet dus verbeter word.
- Volgens inligting afgelei uit die paneelbespreking en die aanbiedings, moet die Raad die huidige uitsluitingsproses heroorweeg en aanbevelings maak oor moontlike veranderinge vir groter buigsaamheid en om 'n meer pasgemaakte uitsluitingsaansoek te oorweeg, wat daarop gemik is om meer persone aan te moedig om die proses soos 'n uitsluitingstydperk, uitsluitingsbeperkings, ensovoorts, te oorweeg.

- Die Kantoor van die Raad moet met die Suid-Afrikaanse Stigting vir Verantwoordelike Dobbel (SASVD) in gesprek tree oor die doeltreffendheid van die huidige hulplyn en of enige oorweging aan die volgende geskenk word:
 - o Integrasie met ander hulplyne;
 - o Vinniger reaksietyd op alle oproepe;
 - o Oproeper-identiteit – selfs al beëindig die persoon die oproep voordat dit opgetel word. Dit is in gevalle waar die persoon 'n besluit neem om behandeling aan te vra, maar die oproep beëindig voordat dit deur 'n berader beantwoord word. Dit sal die SASVD in staat stel om 'n kontaknommer te hê sodat hierdie persoon gekontak kan word; en
 - o Indiensneming van bykomende personeel.
- Dit is baie belangrik dat reguleerders nie net betrokke raak by die voorkomende maatreëls vir probleme met dobbelary nie (wat wel die Raad se mandaat is), maar ook by die behandeling daarvan. Alhoewel professionele gesondheidspersoneel beslis die kliniese aspekte van mense wat hulp soek kan hanteer, kan die reguleerders en die bedryf inligting verskaf wat help om die kern van die probleem vas te stel. Die gesondheidspersoneel kan dan op hul beurt help om 'n verantwoordelike dobbelwetgewing en -beleid in die lig van hul kliniese benadering tot die saak, op te stel.
- Na oorweging van die gevolge van ongemagtigde en onwettige advertensies, sal die Kantoor aanbevelings aan die Raad rakende laasgenoemde maak. Daar is nie veel wat die Raad oor hierdie advertensies kan doen nie; maar beide vorme van advertensies is egter faktore wat tot probleemdobbelary bydra.

2.1.13 OPENBAARMAKINGS DEUR KORPORATIEWE BESTUUR SOOS DEUR DIE KING IV-KODE VEREIS WORD:

Ingevolge die King IV-kode word van die Raad verwag om sekere openbaarings met betrekking tot korporatiewe bestuur te maak. Die Raad se King IV-verslag is op sy webwerf by www.wcgrb.co.za beskikbaar.

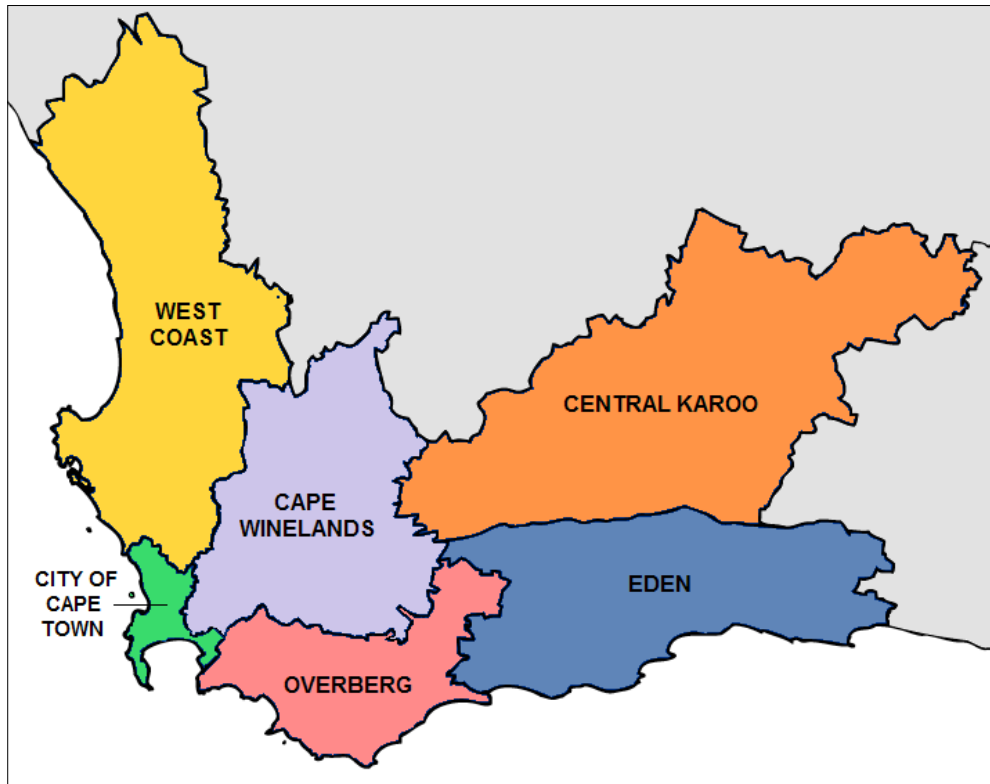
2.1.14 DIENSLEWERINGSOMGEWING

Op 31 Maart 2023 het die wettige dobbel- en resiesbedryf in die Wes-Kaap, wat die volle geografiese gebied van die Wes-Kaap insluit, uit die volgende bestaan:

Lisensie-aktiwiteit	31 Maart 2023	31 Maart 2022
Gelisensieerde casino's	5	5
Gelisensieerde beperkte uitbetaling-masjienoperateurs	2	2
Gelisensieerde beroepswedders	58	53
Gelisensieerde totalisators	1	1
Gelisensieerde persele	702 (488 BUM'e 160 Beroepswedders 54 Totalisators)	665 (462 BUM'e, 147 Beroepswedders, 56 Totalisators)
Gelisensieerde dobbeltoestelle	6 798	6 717
Werknemerlisensies*	6 265	6 392

*Die Raad reageer slegs op behoorlike aansoeke wat uit die bedryf ontvang word.

Wes-Kaapse Munisipale Grense

Geografiese verspreiding van gelisensieerde dobbelbedrywigheid

Perseel	1 Stad Kaapstad	2 Eden	3 Kaapse Wynlande	4 Overberg	5 Weskus	6 Sentraal Karoo
Casino's - 5	1	1	1	1	1	0
BUM-terreine - 488	344	56	14	25	48	1
Beroepswedders - 160	144	4	11	1	0	0
Totalisators - 54	45	5	4	0	0	0

2.2 ORGANISATORIESE OMGEWING EN STRUKTUUR

Teen 31 Maart 2023 het die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleenthede vyf (5) lede op die Raad aangestel. Nege-en-sestig poste (69) uit 'n totaal van vier-en-sewentig (74) goedgekeurde poste is gevul.

Alhoewel die dobbelbedryf jaar na jaar uitbrei het die huidige organisasiestruktuur, sedert die stigting van die Raad, hoofsaaklik dieselfde gebly. Om 'n optimale organisasiestruktuur te verseker het die Raad besluit dat sy organisasiestruktuur hersien moet word en 'n diensverskaffer is aangestel om met hierdie ingryping te help.

Om die Organisasoriese Ontwikkelingskonsultante (OO) in staat te stel om die hersiening van die WKRDW se organisasiestruktuur te ontwikkel en te finaliseer is die werwingsproses vir die vyf vakante poste uitgestel. Hierdie hersiening sal na verwagting gedurende die 2023/24-prestasietydperk voltooi word, waarna goedkeuring vir die instelling daarvan gevra sal word.

Die Raad gaan voort om die ingrypings in te stel wat bepaal is vir die plan om die kultuur van die Organisasie en Leierskap te verander. Die plan bevat twaalf (12) afsonderlike aksiepunte waaraan personeel en bestuur binne spesifieke tydlyne aandag moet gee. Hierdie aksiepunte sluit, onder andere, die bevordering van kulturele diversiteit en 'n positiewe kultuur van verandering in.

Die organisasiestruktuur sal beïnvloed word deur die Raad se besluit om dobbelgeleenthede (wat nie tans in die Wes-Kaap aangebied word nie) uit te brei. Die bestaande personeel is moontlik nie voldoende om die operasionele eise of bykomende volumes van lisensie-aansoeke te hanteer nie. Met betrekking tot die potensiële bykomende hulpbronne wat nodig mag wees, is die Raad besig met 'n oorsig van sy Organisasoriese Struktuur om toekomstige operasionele behoeftes te bepaal.

2.2.1 AKKOMMODASIE

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbely en Wedrenne word tans in 'n perseel wat deur die Wes-Kaapse Departement van Infrastruktuur gehuur word, gehuisves. Die huurkontrak verstryk op 31 Oktober 2023.

Die WKRDW is in kennis gestel dat aangesien dit 'n outonome openbare entiteit is wat nie deel van die staatstruktuur is en dus nie op dienste van staatsdepartemente of -strukture kan staatmaak nie, hy verantwoordelik is om sy verblyf vir die toekoms te bekom. Die Raad het dus besluit dat dit voordelig vir die WKRDW sal wees om 'n gebou te koop vir akkommodasie eerder as om een te huur, aangesien dit ook as 'n belegging sal dien.

'n Geskikte gebou vir okkupasie na 31 Oktober 2023 is geïdentifiseer met die skryf van hierdie verslag. Die Raad het Raads- en ministeriële goedkeuring verkry om die gebou te bekom en die eiendom is tans in die oordragproses. Die Provinsiale Tesourie het die Raad se aansoek vir die behoud van surplusfondse ten bedrae van R14 951 588 van die 2022FJ goedgekeur. Die totale goedgekeurde opgehoopde surplusse wat opsy gesit is vir kantoorakkommodasie, inaggenome die goedgekeurde kontantsurplus van R16 573 207 ten opsigte van 2021FJ, beloop dus R31 524 795. Hierdie bedrag sal voldoende wees om die gebou te koop en op te knap om in die WKRDW se behoeftes te voorsien.

2.2.2 MAATREËLS VIR BEROEPSGESONDHEID EN -VEILIGHEID

Die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid (WBV) lê die verantwoordelikheid op die werkgewer om, sover dit redelik prakties is, 'n gesonde veilige werksomgewing te verskaf en in stand te hou en wat geen risiko vir sy werknemers se gesondheid inhou nie. Die Raad beslaan 'n gedeelte van 'n gebou, maar verseker dat dit aan die WBV voldoen.

In die lig van die COVID-19-pandemie word veral aandag aan voorkoming gegee. Dit sluit die instelling van risikobeheermaatreëls vir higiëne, voldoende ventilasie en genoeg ruimte in om die verspreiding van aansteeklike siektes te voorkom. Die Raad het 'n risiko-evaluering in ooreenstemming met die Kode vir Goeie Praktyk oor die Bestuur van Blootstelling aan die SARS-COV-2 in die werkplek gedoen wat op 24 Junie 2022 in werking getree het. In terme van die risikoklassifikasie word die Raad as laag geklassifiseer. Hierdie kategorie sluit poste in wat nie noue kontak met ander vereis nie, waar werkers altyd 'n afstand van 2 meter van medewerkers, kliënte en die publiek kan handhaaf.

Die Raad het volle beheer oor sy interne omgewing. Hoëkontakareas van blootstelling, aktiwiteite of werkpraktyke, sowel as werkprosesse het deel van die assessering gevorm en die huidige beheermaatreëls is voldoende gevind om blootstelling aan die COVID-19 te versag.

Die Raad het 'n funksionerende Beroepsgesondheid- en Veiligheidskomitee (WBV-komitee) wat ingevolge die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid ingestel is. Die WBV-komitee, wat verteenwoordigers van alle departemente op die Raad het, vergader gedurende die jaar met vasgestelde kwartaallikse tussenposes om die Gesondheid- en Veiligheidsomgewing by die Raad te evalueer en om aandag te gee aan enige kwessies wat mag opduik.

2.2.3 OPLEIDING EN ONTWIKKELING

Heropleiding en bemagtiging van personeel bly 'n belangrike prioriteit vir die Raad. Hierdie benadering sal die Raad versterk in sy doel om sy menslike kapitaal optimaal te benut en ontwikkel.

Vir die jaar onder oorsig het die Raad R529 097 belê om sy werknemers op te lei en te ontwikkel. Dit verteenwoordig 1,06% van die totale koste van indiensneming. Opleiding wat gedurende die oorsigjaar aangebied is, was op alle werknemervlakke in die organisasie gerig. 'n Wye reeks opleidingsgeleenthede om werknemers se professionele vaardighede te ontwikkel, hul kennis te verhoog en hul bekwaamheid te versterk om organisatoriese strategiese doelwitte te bereik, is aangebied.

Daar kan nie van Raadslede verwag word om uit hul eie die nodige kennisbasis te hê om besluite in die veranderende dobbelaryomgewing te neem nie. Dit is dus Raadslede se plig om opgelei te wees om betekenisvolle uitvoering aan hul mandaat te gee. Raadslede is vir hierdie doel by die Instituut van Direkteure Suid-Afrika (IDSA) geregistreer om te verseker dat hulle geleenthede het om met eendersdenkende professionele persone te netwerk. Die IDSA verskaf praktiese dienste aan Raadslede wat daarop gemik is om die ontwikkeling, begrip en toepassing van goeie bestuurspraktyke te verseker. Bywoning van konferensies en geleenthede in die bedryf word gebruik om op hoogte te bly van verwickelinge in die dobbelbedryf.

2.3 BELANGRIKE BELEIDSONTWIKKELINGE EN WETGEWENDE VERANDERINGE

Die dobbelbedryf is 'n tegnologiesgedrewe bedryf wat vinnige tegnologiese veranderinge en vinnige omkeertye vir regulatoriese goedkeurings vereis. Die Raad hersien voortdurend sy regulatoriese prosesse en werk aan outomatisering van alle prosesse in sy diensleweringomgewing.

Die Wes-Kaapse Provinsiale Regering het opdrag gegee vir navorsing oor die ekonomiese en beleidsvoorskrifte wat op die dobbelbedryf in die Wes-Kaap van toepassing is. 'n Eksterne diensverskaffer doen die navorsing en die navorsingsbevindinge en aanbevelings kan tot die uitreiking van 'n Groen- en/of Witskrif oor regulering van Dobbelay lei. Die uitkomst van die navorsing kan dus 'n nuwe beleidslandskap oor dobbelregulering tot gevolg hê.

2.3.1 LITIGASIE

Die dobbelbedryf blyk baie prosedeersiek te wees, en lei daartoe dat die Raad se besluite en optrede dikwels op grond van lisensiehouers en ander rolspelers se gevestigde ekonomiese belange uitgedaag word. Sommige sake is van suiwer openbare belang of in sekere gevalle bied die hofuitsprake regsekerheid oor aangeleenthede waar die Raad en lisensiehouers verskillende regsbeskouings het. In sulke gevalle stem die partye gewoonlik ooreen dat 'n verklarende hofbevel die beste oplossing is. As 'n reguleerder oorweeg die Raad breër kwessies van openbare belang en nie bloot dié van kommersiële belang nie. Die Raad neem dus nie deel aan alle litigerende aangeleenthede waar hy as 'n belanghebbende party aangehaal word nie, maar besluit oor sy deelname na gelang van die aard van die geding en die regsimplikasies wat dit op die Raad se mandaat sal inhou en die bedryf wat hy reguleer.

'n Casino-operateur het 'n aansoek teen die Raad en die Provinsiale Minister van Finansies van die Wes-Kaap as respondente gebring om 'n Verklarende Bevel wat, onder andere, bevestig dat krediete vir vryspel nie 'n "druppel" uitmaak in die berekening van aangepaste bruto inkomste nie en nie deel vorm van die belasbare inkomste volgens Artikel 64 van die Wet, gelees met Bylae III nie. Verder, dat die Hof gelas, sou dit 'n bepaling maak dat die applikante wel belasting betaal het wat nie ingevolge die regsargument voor die Hof verskuldig is nie, enige oorbetalings van belasting terugbetaal of verreken moet word teen die toekomstige belastingaanspreeklikheid van die applikante. Uitspraak is op 29 April 2020 ten gunste van die applikant gelewer, waar die Hof beslis het dat vryspel nie deel uitmaak van die "druppel" vir doeleindes van die berekening van aangepaste bruto inkomste nie en nie deel vorm van belasbare inkomste ingevolge artikel 64 van die Wet, saamgelees met Bylae III, nie. Ingevolge Artikel 64 van die Wet is die Raad beveel om die oorbetalde belasting teen die applikant se toekomstige belastingverpligtinge te verreken. Die Raad en die Minister het verloop gekry om na die SAA te appelleer, waar die saak beredeneer is en uitspraak voorbehou is.

'n Rolspeler in die dobbelbedryf het om 'n hersiening aansoek gedoen, tesame met 'n Interdik in die Hooggeregshof, waarin die Hof versoek word om te beveel dat die Raad hom daarvan weerhou om sy besluit om die oorblywende 1 000 BUM'e proporsioneel aan die bestaande twee Roete-operateurs toe te ken, hangende die uitslag van die Hersieningsaansoek. Verder dat die Raad se besluit hieroor hersien en tersyde gestel word. 'n Elektroniese Uitspraak is op 20 April 2021 gelewer. Die hersieningsaansoek was suksesvol en ten gunste van die applikante toegestaan. 'n Volbank van die hooggeregshof het op appèl beslis dat die aanvanklike hersieningsvonnis opgeskort word, hangende die uitslag van die appèlle na die SAA. Die aangeleentheid is steeds aan die gang en die saak is vir verhoor op 15 Augustus 2023 in die SAA neergesit.

'n Casino-operateur het aansoek gedoen om 'n Verklarende Bevel teen die Premier van die Wes-Kaap, die Provinsiale Minister van Finansies en die Raad as Respondente in te dien, wat bevestig dat sekere paragrawe van die Wes-Kaapse Dobbelen- en Wedrenbeleidsbepalings ultra vires, ongeldig en van geen krag en effek is nie, en dat die Raad bevoeg is om die wysiging van 'n casinolisensie ingevolge die Wet te oorweeg en te bepaal. Die Hooggeregshof het op 2 Julie 2021 uitspraak ten gunste van die applikant gelewer waar die Hof bevind het dat die gewraakte beleidsbepalings wat 'n omgewing van eksklusiwiteit skep ongeldig en van geen krag en effek is nie; dat die Raad, ingevolge Artikel 41(2) van die Wet, bevoeg is om 'n aansoek deur enige applikant te oorweeg en te bepaal om 'n afgeleë casino na die Kaapse Metropool te hervestig, en dat die ongeldigheidsverklaring vir 'n tydperk van een jaar opgeskort word om voorsiening te maak vir die instelling van 'n nuwe regulatoriese beleid vir dobbelay. Die Premier en Minister van Finansies het 'n aansoek om verlenging van die 12-maande skorsingstydperk soos deur die hooggeregshof beveel, ingedien. Die aansoek met koste is van die rol geskrap aangesien die Hof bevind het dat die aansoek nie dringend was nie. Die hooggeregshofbevel het op 1 Julie 2022 in werking getree.

Die Hooggeregshof van Appèl het op 24 Junie 2022 uitspraak gelewer en die B-BSEB-verwante lisensievoorwaardes wat in 1999 aan drie lisensiehouers opgelê is, tersyde gestel. Die Hof het bevestig dat die Raad bevoeg is om die B-BSEB-verwante lisensievoorwaardes ingevolge artikel 54 van die Nasionale Dobbelwet, 2004 op te lê, maar die Hof het gemeen dat die Raad nie voldoen het aan die voorvereistes wat deur die bemaagtigende bepaling gestel is vir die oplegging van die voorwaardes nie. Die 2017-voorwaardes is vervang deur voorwaardes wat jaarliks deur die Raad opgelê word.

2.3.2 HUIDIGE WETGEWENDE OORWEGINGS

Die Wysigingswetsontwerp op Nasionale Dobbelary (B27B-2018) is in 2018 gepubliseer. Die wetsontwerp poog om die Nasionale Wet op Dobbelary (2006) te wysig om die samestelling van die Nasionale Raad op Dobbelary in 'n funksionerende entiteit te verander wat aan die DHNM rapporteer, met 'n Hoofuitvoerende Beamppte aan die stuur van die entiteit. Die wetsontwerp poog ook om, onder andere, sekere statutêre fooie vir gesentraliseerde monitering van provinsiaal-gelisensieerde dobbeloperateurs in te stel en om bestuursaangeleenthede met betrekking tot die Nasionale Raad se Beleid op Dobbelary te hanteer. Die Wetsontwerp is deur beide huise van die Parlement oorweeg en is op 14 Desember 2021 deur die Nasionale Raad van Provinsies verwerp en ingevolge Gesamentlike Reël 186(1) (a) na die Bemiddelingskomitee verwys.

Die Negentiende Wes-Kaapse Wysigingswet op Dobbelary en Wedrenne (2021) is op 23 Junie 2021 in die Provinsiale Koerant gepubliseer. Dit dui aan dat die wysigingswet op 'n datum wat deur die Premier in die Staatskoerant geproklameer sal word, in werking sal tree. Die 19de Wysigingswet het nuwe casino-Operateurfooie en roete-Operateurfooie voorgeskryf. Die inwerkingtreding van die 19de Wysigingswet sou die Raad se begrotingsvereistes en sy doelwit om selfversorgend te word aansienlik versterk het. Die Wes-Kaapse Negentiende Konsepwysigingswet op Dobbelary en Wedrenne, 2022 (“die Herroepingswetsontwerp”) is op 2 Desember 2022 vir kommentaar gepubliseer en poog om die Negentiende Wysigingswet te herroep. Die Herroepingswetsontwerp sit die wetgewende opstelproses wat relevant is tot die Negentiende Wysigingswet uiteen, en bevestig dat die doel daarvan was om finansiële selfvoorsiening van die Raad te bevorder en te bemiddel vir sekere fooie wat aan die Raad betaalbaar is, die heffing van casino-Operateurfooie, wysigings aan bepalings met betrekking tot beperkte dobbelmasjienoperateurfooie en aangeleenthede wat daarmee verband hou. Die Negentiende Wysigingswet is egter nooit in werking gestel nie. Die Herroepingswetsontwerp dui aan dat, as gevolg van die verreikende gevolge van die COVID-19-pandemie op die dobbelbedryf, die Provinsiale Tesourie besig is om 'n omvattende hersiening van die dobbel- en wedrenomgewing in die Wes-Kaap te onderneem. 'n Beleidsorsigproses is ook aan die gang. Bevordering en bemiddeling van die finansiële selfvoorsiening van die Raad bly 'n belangrike doelwit van die Wes-Kaapse Regering. Die WKRDW maak op die WKPT staat om wysiging van wetgewing voor te stel om vir veranderinge in sy inkomstestroom voorsiening te maak.

Die Twintigste en Een-en-twintigste Wysigingswetsontwerpe, 2022 is op 10 Junie 2022 vir openbare kommentaar gepubliseer. Dit maak voorsiening vir die verskuiwing van 'n casino na die Metropool en maak, onder andere, voorsiening dat die fooie en wetlike oorwegings wat daarmee gepaardgaan, deur die Raad in ag geneem moet word. Die wysigings in die Twintigste Wysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne van die Wes-Kaap maak hoofsaaklik vir die hervestiging van 'n casino voorsiening, skakel eksklusiwiteit uit en hanteer belangrike kwessies oor die wysiging van lisensies. Die wysigings in die Een-en-twintigste Konsepwysigingswetsontwerp op Dobbelary en Wedrenne in die Wes-Kaap stel hoofsaaklik 'n ekonomiese geleentheidsbelasting met betrekking tot die hervestiging van 'n casino in. Die wetsontwerpe word nog deur die WKPT oorweeg.

'n Kennisgewing van voorneme om 'n Wetsontwerp op 'n Privaatlid in die Nasionale Vergadering van die Parlement in te dien en 'n Uitnodiging vir Kommentaar op die Konsep Wetsontwerp op Afgeleë Dobbelary, 2022 is op 2 September 2022 in die Staatskoerant gepubliseer. 'n Groot verandering aan die Wetsontwerp vir die Provinsies, is dat die bedoeling is dat provinsies, en nie die Nasionale Raad op Dobbelary nie, in beheer sal wees om lisensies uit te reik en voorgeskrewe fooie binne sy Provinsie in te vorder; en dat die publiek versoek word om voorstelle, kommentaar en aanbevelings in te dien oor die beste manier om afstanddobbelary te reguleer.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en Wedrenregulasies, 1996: Konsepwysiging, 2022 is op 10 Junie 2022 vir kommentaar gepubliseer. Dit skryf die regulasies voor van toepassing op wysiging van lisensies, die maksimum aantal casino-Operateurlisensies in die Stad Kaapstad en die radius tussen casino's, inligting vir aansoeke met betrekking tot hervestiging van 'n casino en betaling van 'n maandelikse ekonomiese geleentheidsbelasting.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en Wedrenregulasies (Fooie en Kostas, 2016) en Tweede Konsepwysiging (2022) is op 10 Junie 2022 vir kommentaar gepubliseer en maak voorsiening vir enige verhoor, ondersoek of navraag met betrekking tot die verskuiwing van 'n besigheid of aktiwiteit beoog in Afdeling 41B (1) van die Wet.

Die Wes-Kaapse Dobbel- en Wedrenregulasies (fooie en koste 2016): Wysiging, 2023 is bygewerk en op 31 Maart 2023 in die Staatskoerant gepubliseer om inflasionêre verhogings op die statutêre aansoek-, lisensie- en ondersoekfooie in werking te stel. Hierdie fooie word jaarliks vir inflasie aangepas en die aangepaste fooie het op 1 April 2023 in werking getree.

3. VORDERING OM INSTITUSIONELE UITWERKING EN UITKOMSTE TE BEHAAL

Impakverklaring: 'n Optimaal-gereguleerde dobbelbedryf.

Uitkomste:

- Die Raad se strukture, hulpbronne en onderhandelings word toegepas vir effektiewe, doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat. Hierdie program het sewe (7) uit agt (8) beplande uitsette vir die jaar onder oorsig behaal, waarvan een gedeeltelik behaal is.
- Geskikte persone doen sake in die dobbelbedryf. Alhoewel die program se belangrikste taak is om ondersoek in te stel oor persone (natuurlik en regseldig) se geskiktheid om dobbellisensies te hou, het dit ook begin om 'n elektroniese portaal vir ontvangs en verwerking van lisensie-aansoeke in te stel om die proses te verbeter. Terwyl dit sorg dra dat alle persone wat 'n lisensie benodig om in die dobbelbedryf betrokke te wees, geskik is, gaan die program voort om alle nuwe en hernude lisensies in ooreenstemming met die jaarlikse teikens en dus ook die 5-jaar teikens te verwerk.
- Dobbelen- en wedderyaktiwiteite in die Wes-Kaap voldoen aan wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes. Die program is verantwoordelik om wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes vir dobbelary ten opsigte van alle lisensiehouers wat dobbelen- en wedderyaktiwiteite vir openbare betaling aanbied, af te dwing, asook om bewerings van onwettige dobbelaktiwiteite in die Provinsie betyds te ondersoek. Die program het al sy beplande uitsette wat tot die Raad se strategiese doelwitte oor die 5-jaar tydperk bydra, vir die jaar onder oorsig bereik.
- Verskaf vernuwende, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels. Die program het die nodige operasionele doeltreffendheid, beter bestuur, bekwaamheid, goeie beheer, betroubare en veilige stelsels vir die WKRDW toegepas om, in ooreenstemming met die beplande impak en uitkomste, die noodsaaklike IKT-prestasies moontlik te maak.

4. INLICHTING: PROGRAMPRESTASIE

4.1 PROGRAM 1: RAAD EN ADMINISTRASIE

Doel van die Program

Om die Minister by te staan en uitvoering te gee aan die wetgewende mandaat wat aan die Wes-Kaapse Raad op Dobbelenary en Wedrenne verleen is.

Uitkomste

Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse wat vir effektiewe, doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat aangewend is.

Programstruktuur

Die goedgekeurde program bestaan uit sewe Raadslede, die Hoofuitvoerende Beampte, die Regsbestuurder, Senior Regsadviser: Regsdienste, die Hoof Finansiële Beampte, die Senior Finansiële Beampte, die Senior Administrasiebeampte, Menslike Hulpbronbestuurder, Menslike Hulpbronadministrateur, die Raadsekretaris en 10 goedgekeurde ondersteuningspersoneel.

Die programstruktuur is as volg:

- Raad
- Uitvoerende bestuur
- Regsdienste
- Menslike hulpbronne
- Administrasie en Finansies.

Uitkomst, uitsette, uitsetaanwysers, teikens en werklike prestasies

Geen veranderinge is gedurende die 2022/23 finansiële jaar aangebring nie.

Program 1: Raad en Administrasie								
Uitkoms	Uitset	Uitset-aanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie	Geouditeerde Werklike Prestasie	Beplande Jaarlikse Teiken	Werklike Prestasie	Afwyking van beplande teiken na Werklike Prestasie	Redes vir Afwykings
			2020/21	2021/22	2022/23	2022/23	2022/23	
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse aangewend vir effektiewe, doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	Raadsvergaderings waar besluite aangeneem en binne 'n bepaalde tydperk gevolg word.	1.1 Aantal kwoeratiewe vergaderings van Raadslede vir 2022/23 jaar.	19	19	13	18	+5	<ul style="list-style-type: none"> • 22 April 2022 ad-hoc vergadering (Verhoor van Beskermheer-geskil) • 14 Julie 2022 ad-hoc vergadering (Raad se selfevaluering + Ontplooiing om dobbelgeleentheid uit te brei + VD-raamwerk) • 18 Julie 2022 ad hoc vergadering (Raadsessie in kamera). • 16 Sept 2022 ad hoc (Makrostruktuuropsies wat deur die OO-diensverskaffer voorgestel is). • 12 Des 2022 ad-hoc vergadering (Beskermheer-geskilverhore).
	Bestuursvergaderings waar besluite aangeneem en binne 'n bepaalde tydperk gevolg word.	1.2 Raadsbesluite wat deur volgende Raadsvergadering uitgevoer word.	94%	95%	95%	94%	-1%	Die Kantoor was afhanklik van derdeparty-optrede (Senior Advokaat se regsrede) wat nie betyds ontvang is nie.
	Lisensiehouers se KMB-verpligtinge is nagekom.	1.3 Aantal operateurs se KMB-programme wat deur Raadskomitees bevestig is.	5	6	6	6	-	Geen
	Openbare bewustheid van die Raad se rol en funksies.	1.4 Aantal bewusmakingsprogramme waaraan deelgeneem is.	4	6	8	8	-	Geen

Program 1: Raad en Administrasie								
Uitkoms	Uitset	Uitset-aanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie	Geouditeerde Werklike Prestasie	Beplande Jaarlikse Teiken	Werklike Prestasie	Afwyking van beplande teiken na Werklike Prestasie	Redes vir Afwykings
			2020/21	2021/22	2022/23	2022/23	2022/23	
Die Raad se strukture, hulpbronne en prosesse aangewend vir effektiewe, doeltreffende en optimale uitvoering van sy mandaat.	Regsmenings opgestel vir leiding aan die Raad en Kantoor oor regs-implikasies van besluite wat geneem is.	1.5 Aantal regsmenings wat voorberei en ingedien is	36	43	36	40	+4	Werklike prestasie het die teiken oorskry aangesien meer regsmenings vereis is as wat verwag was. Hierdie teiken word volgens aanvraag bepaal en as sodanig is die Kantoor nie in staat om behoorlik hiervoor te beplan nie.
	Voldoening aan regulatoriese verslagdoeningsvereistes vir Menslike Hulpbronne.	1.6 Aantal regulatoriese verslae wat betyds by die Departement van Arbeid ingedien is.	1	1	1	1	-	Geen
	'n Bekwame, gemotiveerde en toegewyde arbeidsmag.	1.7 Aantal verslae oor die instelling van die MH-plan.	4	4	4	4	-	Geen
	Effektiewe en doeltreffende finansiële administrasie.	1.8 Aantal finansiële verslae aan belanghebbendes.	33	33	33	33	-	Geen

Ontleding van prestasie

Die doel van die Program is om te verseker dat die voorskrifte en besluite van die Raad uitgevoer word. Die Program het sewe (7) van sy agt (8) gestelde teikens bereik en het derhalwe uitvoering aan die Raad se wetgewende mandaat gegee. Die Raad het in sy geheel sy mandaat suksesvol ingestel.

Met die aanstelling van sy werknemers het die Raad sy goedgekeurde diensbillikheidsteikens bereik. Dit was 'n lang proses om te seker te maak dat die doelwitte bereik sal word. Die Raad se B-BSEB-teikens vir die industrie sluit billikheidskriteria in. Daarbenewens het die Raad opdrag gegee dat die KMB-projekte volhoubaar moet wees en die opheffing van kinders insluit.

Strategie om areas van onderprestasie te oorkom

Vir aanwyser 1.2 – Raadsbesluite wat tydens die volgende Raadsvergadering uitgevoer word – daar is geen werklike regstellende maatreëls behalwe deurlopende opvolg nie, aangesien die WKRDW afhanklik is van optredes deur derdepartye. Afhangende van die mening het die afwyking egter nie die mandaat of tydlyne vir die spesifieke aksie beïnvloed nie.

Koppelling van prestasie met begrotings

Program	2022/2023			2021/2022		
	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R	R	R	R	R	R
Raad en Administrasie	27 404 810	27 131 737	273 073	27 057 558	22 677 410	4 380 148

Daar is geen beduidende verskil tussen werklike en begrote uitgawes vir die 2023FJ nie.

4.2 PROGRAM 2: LISENSIËRING

Doel van die Program

Die Lisensiëringsafdeling is verantwoordelik daarvoor om 'n doeltreffende lisensie-aansoekproses te koördineer. Die afdeling ontvang behoorlik-voltooidde lisensie-aansoeke en ondersoek dit om te bepaal of dit opreg is. Na aanleiding van sodanige bevindinge word aanbevelings vir goed- of afkeuring aan die Hoofuitvoerende Beampte en/of die Raad vir oorweging voorgelê. Ter nakoming van hul doelwitte streef die Departement daarna om nuutaangestelde werknemers behoorlik en betyds by gelisensieerde ondernemings te lisensieer sodat hulle dienooreenkomstig in staat is om met hul onderskeie pligte te begin. Ten einde te verseker dat bestaande lisensiehouers se aktiwiteite nie onderbreek word nie, word hernuwingsaansoeke vir alle tipe lisensies voor die verstryking van die lisensie verwerk. Geen lisensie is vir 'n tydperk langer as 12 maande geldig nie, en alle lisensies moet jaarliks hernu word.

Uitkomst

Geskikte persone doen sake in die dobbelbedryf.

Uitkomst, uitsette, uitsetaanwysers, teikens en werklike prestasies

Geen veranderinge is gedurende die 2022/2023 finansiële jaar aangebring nie.

Program 2: Lisensiëring								
Uitkoms	Uitset	Uitset-aanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie	Geouditeerde Werklike Prestasie	Beplande Jaarlikse Teiken	Werklike Prestasie	Afwyking van beplande teiken na Werklike Prestasie	Redes vir Afwykings
			2020/21	2021/22	2022/23	2022/23	2022/23	
Geskikte persone doen sake in die dobbelbedryf.	Nuwe aansoeke verwerk.	2.1 Persentasie nuwe aansoeke van werknemerlisensies (belangrike en dobbel), gekoppel aan gelisensieerde operateurs ontvang, en binne 30 dae na ontvangs verwerk.	91%	89%	91%	92%*	+1%	• Die Kantoor kon hierdie teiken oorskry weens vereenvoudigde toepassings wat nie versoeke vir bykomende inligting vereis het nie.
	Verwerking van hernuwingsaansoeke wat ontvang is.	2.2 Persentasie van hernuwingsaansoeke ontvang wat op of voor die vervaldatum van die lisensie verwerk is.	99%	99%	99%	99%**	-	Geen

*Werklike prestasie is bereken as: Nuwe aansoeke (belangrik en dobbel) verwerk binne 30 dae na ontvangs, gedeel deur die totale aantal nuwe aansoeke verwerk, vermenigvuldig met 100.

** Werklike prestasie is bereken as: Totale aantal hernuwingsaansoeke verwerk, op of voor die datum van verstryking van die lisensiehernuwingstydperk, gedeel deur die totale aantal hernuwings verwerk, vermenigvuldig met 100.

Ontleding van prestasie

Die Departement gaan voort om die steeds toenemende volumes lisensie-aansoeke wat ontvang word betyds en doeltreffend te administreer. Nuwe en hernuwingsaansoeke wat ontvang word, word betyds verwerk sodat operateurs by goedgekeurde dobbelbedrywigheede betrokke kan raak. Alhoewel lisensies deur die jaar hernu word, ontvang die Departement steeds aansoeke vir nuwe besighede en werknemers wat die dobbelbedryf betree. Hierdie aansoekers word dienooreenkomstig ondersoek en gelisensieer, wat sodoende inkomste by die Fiskus voeg.

Strategie om areas van onderprestasie te oorkom

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppeling van prestasie met begrotings

Program	2022/2023			2021/2022		
	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R	R	R	R	R	R
Lisensiëring	15 383 035	14 356 202	1 026 833	14 506 095	13 959 272	546 823

Lisensiëring se onderbesteding is as gevolg van indiensnemingskoste. Op 31 Maart 2023 het die departement een (1) vakature vir middelbestuur gehad.

4.3 PROGRAM 3: VOLDOENING AAN REGULASIES

Doel van die Program

Regulerende Nakoming is verantwoordelik om wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes op alle lisensiehouers wat dobbel- en wedderyaktiwiteite vir openbare betaling blootstel, af te dwing, asook om bewerings van onwettige dobbelaktiwiteite in die Provinsie dadelik te ondersoek.

Uitkomst

Dobbel- en wedderyaktiwiteite in die Wes-Kaap voldoen aan wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes.

Uitkomst, uitsette, uitsetaanwysers, teikens en werklike prestasies

Geen veranderinge is gedurende die 2022/2023 finansiële jaar aangebring nie.

Program 3 : Regulatoriese nakoming								
Uitkoms	Uitset	Uitset-aanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie	Geouditeerde Werklike Prestasie	Beplande Jaarlikse Teiken	Werklike Prestasie	Afwyking van beplande teiken na Werklike Prestasie	Redes vir Afwykings
			2020/21	2021/22	2022/23	2022/23	2022/23	
Dobbel- en wedderyaktiwiteite in die Wes-Kaap voldoen aan wetgewende bepalings en regulatoriese vereistes (Hersien).	Gelisensieerde ondernemings wat dobbel- en wedderyaktiwiteite in ooreenstemming met wetgewing uitvoer.	3.1 Aantal voldoening-beoordelings gedoen.	29	1 368	1 350	1 421	+71	<ul style="list-style-type: none"> Die BUM-evaluering het die teiken om twee redes oorskry: Die Kantoor is nie in staat om 'n akkurate bepaling te doen van die aantal BUM-terreine wat vir 'n spesifieke jaar oop of toe gaan maak nie. Die BUM-evaluering, wat saam met ander instansies as Gesamentlike Bestuur bekend staan, is nie ten tye van die beplanning oorweeg nie, maar sal in die toekoms in ag geneem word.
	Bekende onwettige dobbelbedrywighede word gesluit.	3.2 Persentasie ondersoek na bewerings van onwettige dobbelary wat deur die Raad ontvang is binne 30 dae ingestel.	40%	100%	100%	100%	-	Geen

Program 3 : Regulatoriese nakoming								
Uitkoms	Uitset	Uitset-aanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie	Geouditeerde Werklike Prestasie	Beplande Jaarlikse Teiken	Werklike Prestasie	Afwyking van beplande teiken na Werklike Prestasie	Redes vir Afwykings
			2020/21	2021/22	2022/23	2022/23	2022/23	
	Verbeterde regulatoriese vol-doening aan besighedsprosesse is bepaal.	3.3. 'n Navorsingsverslag oor die uitdagings en geleenthede van die outomatiseringsprosesse in die departement van Regulatoriese Nakoming.	Nuwe uitset aanwyser.	Nuwe uitset aanwyser.	1	1	-	Geen

Ontleding van prestasie

'n Paar evaluering-beoordelings van lisensiehouers is op afstand gedoen en ander is deur die Program by hul persele gedoen. 'n Aantal BUM-terreine is oor die afgelope jare óf gesluit óf oopgemaak en die getal kan dus nooit tydens beplanning bepaal word nie. Wanneer dit versoek word bied die Program ook gesamentlike projekte met ander wetstoepassingsagentskappe aan.

Die Program voldoen aan die Raad se vereiste dat alle beplande evaluerings van dobbelary en verwante aktiwiteite nagekom word en op 'n wettige wyse, binne die grense van die regulatoriese raamwerk, daaraan voldoen. Alle bewerings van onwettige dobbelary is binne die 30 dae periode volledig ondersoek. Die aansienlike toename van aktiwiteite in die weddenskapsektor het 'n behoefte aan 'n outomatiese stelsel bepaal. Die eerste deel van hierdie proses is deur die Kantoor van die Raad voltooi wat 'n verslag oor die uitdagings en geleenthede saamgestel het wat relevant is vir so 'n geoutomatiseerde proses.

Strategie om areas van onderprestasie te oorkom

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppelling van prestasie met begrotings

Program	2022/2023			2021/2022		
	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R	R	R	R	R	R
Wetlike nakoming	18 039 341	17 615 636	423 705	18 013 892	17 230 334	783 558

Die onderbesteding in Regulatoriese Nakoming is in verhouding tot indiensnemingskoste. Op 31 Maart 2023 het die Departement een (1) vakature gehad.

4.4 PROGRAM 4: INLICHTING- EN KOMMUNIKASIE-TEGNOLOGIE

Doel van die Program

Hierdie program verskaf en onderhou die IKT-produkte, oplossings en dienste vir die Kantoor van die Raad. Die program het 'n samehangende, ondernemingwye IKT-infrastruktuur daargestel om die Raad se strategiese doelwitte te ondersteun. Die IKT-omgewing het gevorder en ontwikkel om die Vierde Industriële Rewolusie met digitalisering en outomatisering van die Raad se besigheidsprosesse te ondersteun.

Uitkomst

Vernuwend, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels is voorsien.

Uitkomst, uitsette, uitsetaanwysers, teikens en werklike prestasies

Geen veranderinge is gedurende die 2022/2023 finansiële jaar aangebring nie.

Program 4: Inligting- en Kommunikasietegnologie								
Uitkoms	Uitset	Uitset-aanwyser	Geouditeerde Werklike Prestasie	Geouditeerde Werklike Prestasie	Beplande Jaarlikse Teiken	Werklike Prestasie	Afwyking van beplande teiken na Werklike Prestasie	Redes vir Afwykings
			2020/21	2021/22	2022/23	2022/23	2022/23	
Vernuwend, funksionele, betroubare en veilige IKT-oplossings en -stelsels verskaf.	Deurlopende IKT-stelselbestuur vir die organisasie.	4.1 Persentasie geleenthede deur die IKT om huidige inligtingstegnologie-infrastruktuur in stand te hou en te verbeter.	98.5%	98%	97%	98%	+1%	• Positiewe afwyking as gevolg van betroubare werkverrigting en bestuur van die WKRDW rekenaar-, sagteware-, toepassings- en infrastruktuurstelsels.
	Deurlopende verbetering van kennis en vaardighede.	4.2 Aantal IKT-talentkapasiteitbevoegdheidsaktiwiteite wat bereik is.	99	78	80	94	+14	Die Departement het aan bykomende opleidings-, ontwikkelings- en konsultasieaktiwiteite deelgeneem om die IKT-vaardighede en persoonlike kennis te verbeter.
	Deurlopende beskikbaarheid van die IKT-stelsels.	4.3 Gemiddelde persentasie IKT-inligtingstelsels beskikbaar/aantyd.	99.92%	99.96%	98%	99.9%	+1.9%	Positiewe afwyking as gevolg van betroubare werkverrigting en bestuur van die WKRDW rekenaar-, sagteware-, toepassings- en infrastruktuurstelsels.

Ontleding van prestasie

Die IKT-ondersteuning was nie sonder sy grootste uitdaging, naamlik energie, nie. Alhoewel energievoorsiening bedryfstabiliteit bedreig, het die IKT-afdeling sy uitkomst bereik. Dit is gedoen deur volgehoue en professionele bestuur te verseker, voorsiening van doeltreffende battery-aangedrewe toerusting aan die Kantoor van die Raad, volgehoue bestuur en beveiliging van die WKRDW-infrastruktuur en netwerkverbinding om bestand te wees teen enige mislukkings en/of kuberaanvalle, doeltreffende ononderbroke kragtoevoer, sowel as om belangrike IKT-stelsels by die Raad se Kantoor beskikbaar te maak.

Die prestasie wat deur die IKT-departementele ondersteuning en infrastruktuur gelewer is, het daartoe bygedra dat die Raad sy doelwitte en mandaat kon nakom. Die WKRDW-model vir afstandwerk het op doeltreffende wyse as 'n effektiewe hibriede werksomgewing gefunksioneer en is deur die IKT-bedryfs-, infrastruktuur- en netwerkstabiliteit bewerkstellig.

Die IKT-departement het kennis- en onderwyspraktyke (formeel, informeel, selfstudie) voortgesit om sy professionele vermoëns te verbeter. Deelname en aanlyn-bywoning asook persoonlike ontwikkeling, opleiding en konsultasiegeleenthede, het hiertoe bygedra. Sodoende is toepaslike kennis verkry, belangrike ervaring is by die werk opgedoen en die waarde van die IKT vir die Kantoor van die Raad is bevestig.

Strategie om areas van onderprestasie te oorkom

Daar is geen areas van onderprestasie nie.

Koppelling van prestasie met begrotings

Program	2022/2023			2021/2022		
	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding	Begroting	Werklike Uitgawes	(Oor-)/Onderbesteding
	R	R	R	R	R	R
Inligting- en kommunikasietegnologie.	10 700 010	9 591 582	1 108 428	10 225 338	5 933 845	4 291 493

Die onderspandering in Regulatoriese Nakoming hou verband met die kostes van huidige poste. Teen 31 Maart 2023 was daar een (1) vakature.

Die onderbesteding van Inligting- en Kommunikasietegnologie hou meestal verband met koste verbonde aan die ontwikkeling van sagteware. Die Raad het verdere outomatiseringsprosesse binne die Raad beplan; maar die beplanningsfase hiervan is egter steeds aan die gang.

Verslagdoening oor die institusionele reaksie op die COVID-19-pandemie

Vordering met institusionele reaksie op die COVID-19-pandemie

Daar was geen COVID-19-ingrypings vir die 2022/23 finansiële jaar nie.

5. INVORDERING VAN INKOMSTE

Bronne van inkomste		2022/23			2021/2022		
		Beraming	Werklike bedrag ingesamel	(Oor-)/Onder insameling	Beraming	Werklike bedrag ingesamel	(Oor-)/Onder insameling
		R	R	R	R	R	R
a)	Aansoekfooie	2 406 081	4 663 948	(2 257 867)	1 459 939	3 448 815	(1 988 876)
b)	Ondersoekfooie	34 412 273	35 545 254	(1 132 981)	33 317 053	33 008 197	308 856
c)	Rente	1 008 000	3 464 133	(2 456 133)	1 056 000	1 465 060	(409 060)
d)	Inspekteurskoste	5 332 342	8 909 075	(3 576 733)	4 713 890	7 948 369	(3 234 479)
e)	Beperkte masjienuitbetaling operateurs	3 292 500	3 232 500	60 000	3 000 000	3 000 000	-
f)	Oordragte	25 076 000	25 076 000	-	26 256 000	26 256 000	-
g)	Dienste in natura	-	5 817 204	(5 817 204)	-	4 332 399	(4 332 399)
h)	Diverse	-	197 439	(197 439)	-	237 235	(237 235)
i)	Behoud van surplusfondse	-	-	-	-	-	-
Totaal		71 527 196	86 905 553	(15 378 357)	69 802 883	79 696 075	(9 893 192)

- Die Raad word slegs toegelaat om inkomste en ander gelde van lisensiehouers in te vorder soos deur die wet voorgeskryf. Tensy daar 'n toename in dobbellisensie-aansoeke is, is daar geen ander manier waarop die Raad sy inkomste kan verhoog nie. Wanneer die begroting dus voorberei word, maak die Raad staat op vorige tendense om die inkomste te beraam wat hy verwag om vir die finansiële jaar in te samel.
- Dienste in natura is die voordeel om 'n gebou wat deur die Departement van Infrastruktuur bestuur word, vir gratis akkommodasie te gebruik.

DEEL C:
BESTUUR

1. INLEIDING

Die Raad se bestuursraamwerk word deur die Wes-Kaapse Wet op Dobbely en Wedrenne sowel as die Wet op Openbare Finansiële Bestuur (WOFB) gelei wat, in samewerking met die Protokol oor Korporatiewe Bestuur wat in die King IV-verslae oor Korporatiewe Bestuur gevind word, toegepas word.

2. PORTEFEULJEKOMITEES

Die Staande Komitee vir Finansies, Ekonomiese Geleentehede en Toerisme is verantwoordelik om toesig oor die Wes-Kaapse Raad op Dobbely en Wedrenne te handhaaf.

Die Raad het vir die jaar onder oorsig, met die Komitee oor die volgende sake vergader:

- 1 November 2022: Inligting oor die Raad se 2021/22-jaarverslag;

Besluite op daardie vergaderings geneem word op bladsy 46 van hierdie jaarverslag weergegee.

3. UITVOERENDE GESAG

Die Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentehede is die aangewese Uitvoerende Gesag vir die Wes-Kaapse Raad op Dobbely en Wedrenne. Die Uitvoerende Raad stel die lede van die Raad aan en die Raad doen verslag aan die Minister. Alle verslae in opdrag aan die Raad word aan die Minister voorgelê. Daarbenewens is die Raad aan die Beleidsbepalings van die Uitvoerende Gesag gebonde.

4. REKENINGKUNDIGE GESAG – DIE RAAD

INLEIDING

Die Raad, wat bestaan uit sewe nie-uitvoerende lede wat deur die Uitvoerende Gesag aangestel is, is die aangewese Rekenpligtige Gesag. Die Raad het verskeie subkomitees uit sy lede saamgestel om toesig te hou oor spesifieke operasionele aktiwiteite van sy Kantoor. Daarbenewens stel die Raad drie eksterne lede aan om op sy Ouditkomitee te dien.

DIE ROL VAN DIE RAAD

Die Wes-Kaap en Wedrenraad is gestig met die hoofdoel om dobbelary en wedrenne en alle ander gepaardgaande aktiwiteite in die Wes-Kaap te beheer en te reguleer.

Die funksies en bevoegdhede word in Artikel 12 van die Wes-Kaapse Wet op Dobbely en Wedrenne uiteengesit. Kortom, die rol van die Raad is om:

- Deurlopende nakoming in die gelisensieerde bedryf te verseker en administratiewe boetes op te lê of sodanige maatreëls wat die Raad toepaslik ag vir oortredings van die wet;
- Aansoeke om lisensies ingevolge die Wet aan te vra;
- Aansoeke om nasionale en provinsiale lisensies te ontvang, ondersoek en te oorweeg;
- Nasionale en provinsiale lisensies aan kwalifiserende of geskikte persone uit te reik, onderworpe aan die voorwaardes wat die Raad toepaslik ag;
- Die geskiktheid van persone te ondersoek wat 'n belang verkry in 'n lisensiehouer of die besigheid waarop 'n lisensie betrekking het;
- Verhore te hou en ondersoeke te doen na die uitvoering van lisensies of met betrekking tot enige aangeleentheid wat die Raad ingevolge die Wet moet administreer;
- Onwettige dobbelaryaktiwiteite op te spoor en relevante regeringsinstansies te help om dit te vervolg;
- Belasting en heffings in te vorder, administreer, en te bereken wat aan die provinsiale Fiskus verskuldig is en alle statutêre gelde soos voorgeskryf deur die Wet;
- Deurlopende navorsing oor dobbelary en wedrenne regdeur die provinsie en elders te doen om op hoogte te bly en gebreke in die Wet en regulatoriese praktyke van die Raad op te spoor;
- Regulerende forums en konferensies by te woon om op hoogte te bly van die jongste ontwikkelings van die bedryf; en
- Oor die algemeen alle bevoegdhede uit te oefen en die funksies uit te voer wat in die Wet voorgeskryf word en enige wat aan 'n ander wet verleen word.

RAAD SE HANDVES

Die Raad se bevoegdhede en funksies word in die Wet voorgeskryf. Die Raad het 'n Handves vir elk van die subkomitees aangeneem wat hul mandate uiteensit. Die Raad hersien jaarliks sy korporatiewe bestuur.

Raadslidinligting soos op 31 Maart 2023

Naam	Aanwysing (ingevolge die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raadsvergaderings gehou	Aantal Raadsvergaderings bygewoon	Ander komitees (bv: Ouditkomitee)	Aantal Komiteevergaderings gehou	Aantal Komiteevergaderings bygewoon	Totale vergaderings bygewoon
Mnr T Arendse	Raadslid	1 April 2020	31 Maart 2023	• STR • GR(SA)	• Oudit- en Rekeningkunde	• Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	18	18	Casinokomitee (*Bywoning as plaasvervangende lid)	[4]	1 van 1	43 van 44
	Bestuurslidtermyn verleng vir 1 jaar	1 April 2023	31 Maart 2024						Finansies en IT-komitee Perdewedrenne en Weddery Komitee Mensekapitaal-komitee Lisensieringskomitee (*Bywoning as plaasvervangende lid) Verantwoordelik Dobbelaykomitee Raad se verteenwoordiger (nie stemgeregtig nie) by die Ouditkomitee	6 4 4 [5] 4 [7]	6 4 4 2 van 2 4 4 van 5	
Mnr CA Bassuday	Raadslid	1 April 2016	31 Maart 2019	• B.Prok. • LLB • LLM • PG Diploma in Strafrege Forense Ouditkunde	• Wet	• Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne • Direkteur: Regsdienste, Universiteit van Kaapstad • Nie-uitvoerende direkteur: Johannesburg Stad Parke en Dieretuin	18	18	Casinokomitee	4	4	37 van 37
	Bestuurslidtermyn vir 1 jaar verleng	1 April 2019	31 Maart 2020						Finansies en IT-komitee	6	6	
	Raadslid vir 3 jaar heraan gestel	1 April 2020	31 Maart 2023						Perdewedrenne en Dobbelay Komitee	4	4	
	Aanstelling as Voorsitter totdat Raadslidkontrak verstryk	16 Desember 2021	31 Maart 2023						BUM-komitee (*Bywoning as plaasvervangende lid)	[4]	1 van 1	
Raadsvoorsitter en lid. Termyn vir 1 jaar verleng	1 April 2023	31 Maart 2024						Verantwoordelik Dobbelaykomitee	4	4		

Naam	Aanwysing (ingevolge die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raads-vergaderings gehou	Aantal Raads-vergaderings by-gewoon	Ander komitees (bv: Ouditkomitee)	Aantal Komitee-vergaderings by-gewoon	Totale vergaderings by-gewoon			
Me C Fani	Raadslid	17 Mei 2017	16 Mei 2020	<ul style="list-style-type: none"> Baccalaureus Openbare Administrasie B. Admin Honneurs Openbare Bestuur 	<ul style="list-style-type: none"> Beleids-analise en Beleids-ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> Raadslid/ Ondervoorsitter: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne Raadslid/ Ondervoorsitter: William Humphrey's Kunstgalerie Raadslid: uMsunduzi Museum KZN Tribunaallid: Wes-Kaapse Drankowerheid 	18	17	Casinokomitee	3 van 4	31 van 35			
	Bestuurslid. Termyn vir 1 jaar verleng	17 Mei 2020	16 Mei 2021				<ul style="list-style-type: none"> Beleids-analise en Beleids-ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> Raadslid/ Ondervoorsitter: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne 	4	3 van 4	Mensekapitaal-komitee	3 van 4		
	Aanstelling as ondervoorsitter totdat die kontrak as raadslid verstryk	14 Des 2020	16 Mei 2021						<ul style="list-style-type: none"> Raadslid/ Ondervoorsitter: William Humphrey's Kunstgalerie 	5	5	Lisensieringskomitee	5	
	Raad Onder-voorsitter van Raad lid se termyn verleng	27 Mei 2021	26 Mei 2024						<ul style="list-style-type: none"> Raadslid: uMsunduzi Museum KZN Tribunaallid: Wes-Kaapse Drankowerheid 	4	3 van 4	BUM-komitee	3 van 4	
Mnr RG Nicholls	Raadslid	14 Des 2019	13 Des 2022	<ul style="list-style-type: none"> B.Comm. Rhodes Universiteit GR (SA) IGR Rekenaaroudit-kwalifikasie – NACCA Geregistreerde Rekenmeester en Ouditeur Mede-lid van die IOD 	<ul style="list-style-type: none"> Finansies Bestuur Voldoening 	<ul style="list-style-type: none"> Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne Die Suid-Afrikaanse Raad vir die Argitektoniese Beroep Lid: TakeShape Properties BK Lid: Southern Ambition CC 	18	18	Finansies en IT-komitee	6	38 van 40			
	Heraanstelling as raadslid vir 4 jaar	5 Des 2022	4 Des 2026						<ul style="list-style-type: none"> Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne Die Suid-Afrikaanse Raad vir die Argitektoniese Beroep Lid: TakeShape Properties BK Lid: Southern Ambition CC 	4	4	Perdewedrenne en Dobbelay Komitee	4	
							[4]	2 van 2	Mensekapitaal-komitee (*Bywoning as plaas-ervangende lid)					
							5	3 van 5	Lisensieringskomitee					
							4	4	BUM-komitee					
							[7]	1 van 1	Raad se verteenwoordiger (nie stemgeregtigde) by die Ouditkomitee. (*Bywoning as plaas-ervangende lid vir Mnr. Arendse)					

Naam	Aanwysing (ingevoelge die Openbare Entiteit se Raadstruktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/ Termyn het verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Aantal Raads-vergaderings gehou	Aantal Raads-vergaderings by-gewoon	Ander komitees (by: ouditkomitee)	Aantal Komitee-vergaderings gehou	Aantal Komitee-vergaderings by-gewoon	Totale vergaderings by-gewoon
Me L Venter	Raadslid	6 Nov 2020	5 Nov 2023	• B. Comm (Regte) • LL.B.	• Regte	• Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne • Eksterne Kollegeraadslid: Valsbaai TVET Kollege	18	18	Casinokomitee Mensekapitaal Komitee Lisensiëringskomitee BUM-komitee Verantwoordelik Dobbelkomitee	4 4 5 4 4	4 3 van 4 5 4 4	38 van 39
	Raadslid	27 Okt 2021	26 Okt 2024	• B Komm, • HOD • Honneurs Ekonomie • M Komm • Doktorsgraad Ekonomie en Beplanning	• Ekonomiese Ontwikkeling • Strategie • Stads-beplanning • Projek-bestuur • Beleggings-bevordering	• Raadslid: Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne	[18]	4 van 7				4 van 7
Dr P Voges	Bedanking		18 Augustus 2022									

(Getal tussen hakies) * Dui totale vergaderings aan wat gehou is, maar nie verpligtend is om by te woon nie, as gevolg van 'n lid se termyn wat gedurende die finansiële jaar begin of eindig.

Eksterne Ouditkomiteelede

Naam	Aanwysing (ingevolge die Openbare Entiteitsraad-struktuur)	Datum aangewys	Datum bedank/ Termyn verstryk	Kwalifikasies	Gebied van kundigheid	Raad Direkteurskappe (Lys die entiteite)	Ander komitees (bv: ouditkomitee)	No. van Ver- gader- ings by- gewoon	No. van Ver- gader- ings gehou
Mnr Burton	Ouditkomitee: Onafhanklike nie-uitvoerende lid en Voorsitter Heraanstelling as onafhanklike nie-uitvoerende beampte en Voorsitter	1 Maart 2019 1 Maart 2022	28 Feb 2022 31 Maart 2023	<ul style="list-style-type: none"> B. Compt. Hons GR (SA) 	<ul style="list-style-type: none"> Ouditkunde en Rekeningkunde Bestuur Strategiese bestuur Finansies Prestasiebestuur 	<ul style="list-style-type: none"> Kaapse Natuurraad Cullinan Holdings Bpk Burvyn Invoerders en Handelaars BK Rebosis Eiendomsfonds Bpk L&C Messaris (Edms.) Bpk 	Oudit komitee	7	6
Mnr L Nene	Ouditkomitee: Onafhanklike nie-uitvoerende lid	17 Feb 2021	16 Feb 2024	<ul style="list-style-type: none"> Baccalaureus in Handel – BCom (Rekeningkunde) Nagraadse Diploma in Bestuur (Spesialisering in Korporatiewe Bestuur) Meester van Internasionale Besigheid SBSA (Sertifisering in Beheer Selfassessering) – 2006 GIA (SA) (Algemene Interne Ouditeur-SA) GIOSA (Genoot van die Instituut van Interne Ouditore SA) – 2013 Sertifisering in isikobestuurversekering (SRB) -2014 GNCCP (SA) – Professionele Gesertifiseerde Nakomingslid van die Nakomingsinstituut van Suid-Afrika CPrac (SA)- Nakomingspraktisyn Risikobestuurstrategie in die Openbare Sektor Bestuursontwikkelingsprogram 	<ul style="list-style-type: none"> Korporatiewe bestuur Oudit (intern en ekstern) Risikobestuur Besigheids-kontinuiteit Bestuur Nakoming Etiek Verbetering van besigheidsproses DIT 	<ul style="list-style-type: none"> BpkNie-uitvoerende Direkteur vir PetroSA Ghana SOC Bpk Nie-uitvoerende Direkteur vir PetroSA Ekwatoriaal-Guinee SOC Bpk Stad Kaapstad se Ouditkomitee ETDP Seta Ouditkomitee Coega Ontwikkelingskorporasie (EDMS) BPK, Ouditkomitee KVBA (Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie) Ouditkomitee 	Oudit komitee	7	7
Mnr A Seymour	Eksterne Ouditkomiteelede	1 Maart 2022	28 Feb 2025	<ul style="list-style-type: none"> B.Comm (Rekeningkunde) Hons B Compt Geotrooieerde Rekenmeester (Suid-Afrika) Bankraad Leierskapontwikkelingsprogram 	<ul style="list-style-type: none"> Bestuur: Strategiese Beplanning en Bestuur Finansiële verslagdoening en Tesourie Besigheids-oplossings Bestuur: Kliëntbehoud 	<ul style="list-style-type: none"> Direkteur: Boland 90 Interklub Stapkompetisie NPC Direkteur: InnesFree Capital (Edms.) Bpk Direkteur: Caban Capital Partners P\ 	Oudit komitee	7	7

Lidmaatskap van die Raad en Komitee soos op 31 Maart 2023

Komitee	Aantal vergaderings gehou	Aantal lede	Naam van lede
Raad	18	5	Mnr CA Bassuday (Voorsitter) Me C Fani (Ondervoorsitter) Mnr T Arendse (Lid) Mnr RG Nicholls (Lid) Me L Venter (Lid) Dr P Voges (Lid) (Bedanking effektief vanaf 18 Augustus 2022.)
Ouditkomitee	7	3	Mnr M Burton (Voorsitter) Mnr L Nene (Eksterne Nie-uitvoerende lid) Mnr AC Seymour (Eksterne Nie-uitvoerende lid) Mnr T Arendse (Raadslid) (Raad se verteenwoordiger (sonder stemreg) op die Ouditkomitee)
Casinokomitee	4	3	Mnr C Bassuday (Voorsitter) Me C Fani (Lid) Me L Venter (Lid)
Finansies en IT-komitee	6	3	Mnr RG Nicholls (Voorsitter) Mnr T Arendse (Lid) Mnr C Bassuday (Lid)
Komitee vir Perdewedrenne en Dobbelary	4	3	Mnr T Arendse (Voorsitter) Mnr RG Nicholls (Lid) Mnr C Bassuday (Lid)
MensekapitaalKomitee	4	3	Me C Fani (Voorsitter) Mnr T Arendse (Lid) Me L Venter (Lid)
Lisensiëringskomitee	5	3	Me L Venter (Voorsitter) Me C Fani (Lid) Mnr RG Nicholls (Lid)
BUM-komitee	4	3	Me L Venter (Voorsitter) Me C Fani (Lid) Mnr RG Nicholls (Lid)
Komitee vir Verantwoordelike Dobbelary (VDK)	4	3	Mnr T Arendse (Voorsitter) Mnr C Bassuday (Lid) Me L Venter (Lid)

REËLINGS VIR VERGOEDING VAN RAADSLEDE**Raadsvergaderings:**

'n Gewone of spesiale vergadering waar die Raad beraadslaag en besluit oor sake wat binne sy statutêre bevoegdheids- en funksies val.

Die vergoeding vir Raadsvergaderings is 'n vaste bedrag van **R4 999.36**, ongeag die duur van die vergadering en sluit alles voorbereiding en reistyd in. Raadslede word vergoed vir besigheidskilometers afgelê.

Die vergoeding betaalbaar vir bywoning van Raadsvergaderings deur die Voorsitter, Ondervoorsitter en Waarnemende Voorsitter word hieronder uiteengesit:

Voorsitter:

Raadsvergaderings: **R6 433.92** per vergadering.

Raadkomitees en ander geleenthede: **R804,24** per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

Ondervoorsitter :

Raadsvergaderings: **R4 999,36** per vergadering.

Raadkomitees en ander geleentehede: **R624.92** per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

Waarnemende voorsitter :

Raadsvergaderings: **R5 601,52** per vergadering.

Raadkomitees en ander geleentehede: **R700.19** per uur tot 'n maksimum van 8 uur.

Raadkomitees en ander geleentehede:

- Die vergoeding vir ander vergaderings en geleentehede, soos Komiteevergaderings en openbare verhore, is 'n uurlikse tarief. Benewens die tyd wat die vergadering bygewoon is, sluit dit ook reistyd in, voorbereidingstyd en vergoeding vir kilometers afgelê.
- Die uurlikse bedrag is **R624,92**.
- Hierdie vergoeding is betaalbaar tot die ekwivalent van 'n maksimum van 8 ure, plus kilometers afgelê.
- Daar word van lede verwag om aan die begin van elke vergadering hul voorbereidingstyd vir 'n spesifieke vergadering aan die Sekretaris van die Raad aan te dui.
- In gevalle waar die roetes verskil het van die gewone roete na die kantoor van die Raad, word die kilometers afgelê ook individueel aan die Raadsekretaris aangedui.

Raadslid vergoeding

Naam	Vergoeding - Raads- vergaderings-	Vergoeding - Komitee- vergaderings en ander*	Vergoeding - Konferensie- bywoning	Verblyftoelae	Ander terugbetalings	Totale ledevergoeding
	R	R	R	R	R	R
Mnr TC Arendse	89 988.48	108 788.17	4 374.44	-	1 982.68	205 133.77
Mnr CA Bassuday (Voorsitter van die Raad)	115 810.56	124 654.52	57 905.28	21 625.63	4 629.84	324 625.83
Ms C Fani (Ondervoor- sitter van die Raad)	84 989.12	66 866.45	54 992.96	15 377.84	3 368.27	225 594.64
Mnr RG Nicholls	94 987.84	102 903.50	4 999.36	-	1 693.23	204 583.93
Me L Venter	89 988.48	87 176.35	64 991.68	30 160.44	6 149.77	278 466.72
Totaal	475 764.48	490 388.99	187 263.72	67 163.91	17 823.79	1 238 404.89

* Sluit, byvoorbeeld, ad hoc-vergaderings buite Raads- en Komiteevergaderings in – vergaderings met Provinsiale Tesourie en die Provinsiale Minister van Finansies en Ekonomiese Geleentehede, asook tyd wat aan ander Raadsake bestee word.

STAANDE KOMITEE-BESLUIT VIR DIE 2021/22 JAARVERSLAG

Daar was geen besluite geneem deur die Openbare Rekeningkomitee (ORK) by die vergadering wat op 1 November 2022 gehou is nie.

STAANDE KOMITEE VIR FINANSIES, EKONOMIESE GELEENTHEDE EN TOERISME-RESOLUSIES VIR DIE 2021/22 JAARVERSLAG

Die Staande Komitee het geen besluite geneem tydens die vergadering wat op 1 November 2022 gehou is nie.

5. RISIKOBESTUUR

Die Raad is daartoe verbind om 'n instelling te vestig wat verseker dat risikobestuur 'n integrale deel van al sy aktiwiteite is en ook 'n kernvaardigheid is. Ondernemingsrisikobestuur (ORM) het ten doel om die voortgesette groei en sukses van die Raad te verseker. Die ORB-funksie help op alle vlakke van administrasie om die Raad se strategiese uitkomst te bereik deur 'n sistematiese benadering van evaluering en verbetering van doeltreffende risikobestuur en -beheer.

Die ORB is ontwerp om moontlike gebeure en tendense (gedefinieer as risiko's) te bepaal wat die Raad se vermoë om sy strategiese uitkomst te bereik of sy bedrywighede (positief of negatief) te handhaaf aansienlik beïnvloed. Om redelike versekering te gee dat die Raad sy doelwitte kan bereik word geïdentifiseerde risiko's teenoor die Raad se risikotoleransievlak deur die ORB-proses beoordeel.

Die Raad se risikobestuursdoelwitte sluit in:

- Om risikobestuur deel te maak van die kultuur en strategiese besluitneming van die WKRDW;
- Om voorsiening te maak vir veranderende maatskaplike, omgewings- en wetgewende toestande en daarop te reageer;
- Risikobestuur in ooreenstemming met beste praktyk, en die bewys van omsigtigheid in besluitneming;
- Om wetlike nakoming as 'n minimum standaard te beskou;
- Om die koste van risikobestuur teenoor verwagte voordele te balanseer; en
- Om bewusmaking aan 'n behoefte vir risikobestuur te skep.

Dit is die Raad se verantwoordelikheid en die Uitvoerende Komitee om toesig oor risikobestuur binne die Raad te hou. Die Uitvoerende Komitee verskaf bestuursondersteuning en advies asook die instelling daarvan wat deur die Raad goedgekeur is. As deel van die Raad se jaarlikse strategiese sessie hersien hy, saam met die Uitvoerende Komitee, jaarliks sy strategiese risiko's, jaarlikse prestasieplan en doelwitte. Hierdie risiko's word dan op 'n kwartaallike basis hersien vir suksesvolle instelling van versagtinge beheermaatreëls en om te verseker dat alle risiko's wat bepaal is, binne aanvaarbare toleransievlakke bestuur word.

Die Risikobestuursbeampte wat deur die Raad aangestel is, is die senior administratiewe beampte in die Hoof Finansiële Beampte se kantoor en is verantwoordelik vir die administrasie van die risikoregister en kwartaallike risikoverslae. Die Risikobestuurskomitee bestaan uit die volle Uitvoerende Komitee en vergader kwartaalliks om Bestuur se belangrikste strategiese risiko's en enige ontluikende risiko's wat bepaal is, asook die status van versagtinge aksieplanne, ter tafel te lê. Verslag oor belangrike strategiese risiko's, versagtinge aksies, sowel as ontluikende risiko's wat geïdentifiseer is, word kwartaalliks aan die Ouditkomitee en die FIT-komitee gedoen. Alle FIT- en Ouditkomiteevergaderings word deur die Hoofuitvoerende Beampte, die Hoof Finansiële Beampte en die Risikobeampte bygewoon wat tydens elke vergadering formele verslag aan die komitee doen.

Die Raad se subkomitee en die FIT-komitee hersien die risiko's en risikoregister en gee spesifiek aandag aan ontluikende risiko's. Die Ouditkomitee dien as die Risikokomitee met, onder meer, toesig oor die Raad se risiko's. Die Risikokomitee word deur die uitgekontrakteerde Interne Ouditfunksionaris bygestaan wat aan die Raad verslag doen.

Gedurende die finansiële periode onder oorsig het die Kantoor van die Raad die volgende gedoen:

- Die ORB-rikobeleid en risikovolwassenheid hersien.
- Kwartaallike hersiening van die Risikoregister deur die UBK.
- Kwartaallike verslagdoening aan die Oudit- en FIT-komitee.

Hieronder is die belangrikste strategiese risiko's wat die Raad in die gesig staar, en die relevante versagtende beheermaatreëls wat ingestel is:

Strategiese risiko's	Versagtende kontroles
SR1: Entiteit kan nie sy mandaat uitvoer nie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Befondsing ingevolge die WOFB 2. Voldoende begrotingsproses (hulpbronbeplanning) 3. Die Voorsitter gaan voort om die Minister te betrek oor die Raad se mandaat en sy onafhanklike gesag soos voorgestaan in die WCGRA, en die skeiding van magte wat nagekom word 4. Vra regsadvies aan 5. Status van raadslede se aanstellings by die Skakelkomitee vir Dobbelary (SKD) bespreek 6. Raad herskeduleer vergaderings en in noodgevalle, stel rondomtalie-prosesse in om te verseker dat die Raad doeltreffend bly 7. Volledige stel Raadslede waarvan lede tot 31 Maart 2024 aangestel is
SR2: Entiteit is ondoeltreffend en onbevoeg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorlegging aan die PT en Minister wat wysigings van die Wet aanbeveel soos en wanneer nodig 2. Skakeling met lisensiehouers om die interpretasie van wetgewing te verduidelik 3. Regsadvies/menings wanneer nodig 4. Status van aanstellings van raadslede word by Skakelkomitee vir Dobbelary (SKD) bespreek. 5. Befondsing ingevolge die WOFB 6. Voldoende begrotingsproses (hulpbronbeplanning) 7. Hersieningsproses op vier vlakke 8. Instelling van die werkplekplan 9. Ondervraging en hersiening van inligting deur verskeie subkomitees van die Raad 10. Vergaderings en onderhoude met belanghebbendes waar nodig 11. WVP, opleiding, konferensies, nasionale forums 12. Een-tot-een vergadering tussen Minister en die WKRDW-voorsitter 13. Hersien die Wet voortdurend vir toepaslikheid en om leemtes/tekortkominge te bepaal
SR3: Vruchtlose en ondoeltreffende benutting van die entiteit en hulpbronne	<ol style="list-style-type: none"> 1. WVP, opleiding, konferensies, nasionale forums 2. Behoorlike beplanning en begrotingsprosesse 3. Gereelde personeelbetrokkenheid 4. Tydelike werknemers in diens geneem om bystand te verleen 5. Struktureer werklading om oormatige werkstye te verlig
SR4: Verlies aan vertroue deur belanghebbendes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deurlopende relevante interaksie met belanghebbendes 2. Bewusmakingsprogramme en openbare betrokkenheid 3. Versoek senior advokate se menings
SR5: Ontwrigting van belangrike sakebedrywighede	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bstuursplan vir kontinuïteit van besigheid om kritieke dienste na 'n ramp of ongunstige gebeurtenis te volhou 2. Deurlopende hersiening van Kontinuïteitsplan vir alle WKRDW-sakebedrywighede na ontwrigtings. 3. Instelling van beleidsriglyne oor ramptoestande, waar van toepassing
SR6: Nie-nakoming van wetgewende voorskrifte	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gereelde hersiening van beleide en prosedures 2. Regsafdeling teken op regspublikasies in. 3. Provinsiale Tesourie stuur praktyknotas en omsendbriewe uit 4. Hersiening en goedkeuring van alle relevante beleide en praktyke 5. Hersiening, raadpleging en goedkeuring met belanghebbendes oor veranderinge en ontwikkeling van nuwe beleide 6. Inlywing van nuwe personeel en raadslede 7. Kommunikasie van beleidsveranderinge 8. Publiseer beleide op intranet
SR7: Kan nie kantoor-akkommodasie bekom nie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Goedgekeurde plan (Raad) vir die verkryging van akkommodasie 2. Fondse beskikbaar 3. Opsie om huidige huurkontrak met die Departement van Openbare Werke te verleng

Strategiese risiko's	Versagende kontroles
SR8: Ongeskikte persone word aanbeveel vir lisensiëring	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verklaring van belange-proses 2. Werkvaardigheidsplan bepaal opleidingsbehoefte vir personeel 3. Gebruik van interne en eksterne bevestigingsbronne 4. Standaard bedryfsprosedures 5. Hersieningsproses op verskeie vlakke
SR9: Onvermoë om nie-nakoming van wetgewende bepalinge en regulatoriese vereistes op te spoor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bywoning van konferensies spesifiek gerig op die bedryf, werkwinkels en opleidingsforums – beide nasionaal en internasionaal 2. Belangeverklarings van personeel 3. Voldoening aan die Departementele SBP en die MH-beleide 4. Gereelde vergaderings met hoofde na oudits 5. Hersieningsproses op verskeie vlakke
SR10: Onvermoë om onwettige dobbelbedrywighede op te spoor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gereelde skakeling met toepassingsinstansies 2. Bywoning van vergaderings van die Handhawingsforum 3. Opleiding verskaf aan Handhawingbeamptes waar nodig 4. Netwerk van verskaffers van vertroulike inligting 5. Jaarlikse Handhawingwerkwinkel 6. Opvolg van bewerings van onwettige dobbelary 7. Openbare bewusmakingsprogramme
SR11: IKT-stelsels en -oplossings is nie funksioneel, betroubaar, vernuwend en veilig nie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Behoorlike beplanning, begroting, kapasiteit (aantal personeel) en vaardige hulpbronne 2. Sekuriteitskontroles ingestel 3. Beleide en prosedures ingestel 4. Deurlopende monitering, administrasie en bestuur van die IKT-omgewing 5. Instelling van die IKT RHP, kragopwekker en ononderbroke kragtoevoer-kapasiteit 6. Deurlopende opleiding, bywoning van seminare, en vergaderings om talent te ontwikkel 7. Bly op hoogte van die jongste ontwikkelings in die IKT 8. Verslagdoening aan oorsigkomitees oor die IKT-ontwikkelings 9. Interne en eksterne audit (Kuberveiligheidsorsig)

6. INTERNE BEHEERENHEID

Die Raad het nie 'n inhuise interne ouditeenheid nie, maar kontrakkeer hierdie funksie uit aan firmas wat professionele lede van die Instituut van Interne Ouditeure of Die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure is en toepaslike ondervinding het. Die vorige interne ouditeure, SizweNtsalubaGobodo Grant Thornton, se kontrak het op 31 Julie 2022 geëindig. Die Raad het, met ingang van 1 Augustus 2022, MNB Geoktrooieerde Rekenmeesters as sy interne ouditeure aangestel.

7. INTERNE OUDIT EN OUDITKOMITEE

Die Raad se risikobestuurtoesig is aan die Oudit- en Risikokomitee gedelegeer met die doel om die Raad by te staan om sy pligte volgens die WOFB na te kom.

Die Oudit- en Risikokomitee hou in hierdie verband toesig oor die volgende:

- Beleide word toegepas om risiko's te bepaal, te versag en te beheer;
- 'n Stelsel word gevolg om beide risiko's en interne beheerstelsels te hersien;
- 'n Stelsel om ontluikende risiko's te bepaal en bestaande beheermaatreëls te evalueer;
- 'n Effektiewe en interne beheerstelsel; en
- Alle risiko's wat nie verseker is nie word toepaslik hersien en bestuur.

Die uitgekontraakteerde Interne Oudit Funkisionaris doen administratiewe verslag aan die HUB en funksionele verslag aan die Oudit- en Risikokomitee.

Internasionale Standaard vir die Professionele Praktyk van Interne Ouditkunde (IIA) 1312 vereis dat 'n eksterne evaluering minstens een keer elke vyf jaar deur 'n gekwalifiseerde, onafhanklike assessor of beoordelingspan onafhanklik van die organisasie gedoen moet word. Gedurende die 31 Maart 2022 finansiële jaar is die Raad se interne ouditfunksie in ooreenstemming met Standaard 1312 beoordeel. Die aanbevelings wat hieruit voortspruit, is in die proses om ingestel te word.

Die ouditkomiteelede se vergaderingbywoning word hieronder aangebied:

Naam van lid	Aantal vergaderings bygewoon
1. Mnr M Burton (Ouditkomiteevoorsitter) (Aangestel vanaf 1 Maart 2019 tot 28 Februarie 2022. Heraanstelling op 1 Maart 2022 en sedertdien op 31 Maart 2023 bedank)	6 van 7
2. Mnr L Nene (Aangestel vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024)	7 van 7
3. Mnr A Seymour (Aangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025)	7 van 7

Naam	Kwalifikasies	Intern of ekstern	Indien intern, pos in die Raad	Datum aangewys	Datum bedank	Aantal vergaderings bygewoon
M Burton	B. Compt. Hons GR (SA)	Ekstern	Nie van toepassing nie	Heraanstellingsdatum: 1 Maart 2022	31 Maart 2023	6
L Nene	Baccalaureus in Handel – B Com (Rekeningkunde)	Ekstern	Nie van toepassing nie	17 Februarie 2018	Nie van toepassing nie	7
A Seymour	B. Compt. Hons CA(SA)	Ekstern	Nie van toepassing nie	1 Maart 2022	Nie van toepassing nie	7

8. NAKOMING VAN WETTE EN REGULASIES

Die Raad pas beleide en prosesse toe om te verseker dat alle relevante wette en regulasies nagekom word. Die Raad het bepaal aan watter wette en regulasies hy verplig is om te voldoen en het 'n raamwerk ingestel om te verseker dat al sy personeel al hierdie wette en regulasies nakom.

Die Raad se Regsdienste-afdeling is ingeskryf by verskeie aanlyn Regsdienste-instellings, wat kennisgewings van nuwe of gewysigde wetgewing verskaf en 'n platform bied wat vonnisse in verskeie hofsake aandui. Die Regsafdeling bepaal hierdeur veranderings en stel werknemers daarvan in kennis asook enige ontleding daarvan. Die Raad is nie vir enige oortredings van enige wette of regulasies vir die 2022/23 finansiële jaar beboet nie.

9. BEDROG EN KORRUPSIE

Die Raad het 'n Bedrog- en Anti-korrupsiebeleid ingestel wat, soos vereis, hersien word. Die prosedures sluit 'n nasionale hulplyn en 'n anonieme aanmeldboks in. Die Raad se Bedrog- en Anti-Korrupsiekomitee is ingestel om enige aangemelde voorvalle van bedrog na te gaan en die Kantoor van die Raad doen oor enige aangemelde voorvalle verslag aan die Finansiële en IT-komitee en die Oudit- en Risikokomitee.

Anonieme bewerings van nepotisme, korrupsie en ander aanstellingsonreëlmatighede is in die oorsigjaar teen lede van die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne se Uitvoerende Komitee gemaak. Dit is op 9 Julie 2022 op die Bedroghulplyn aangemeld. Hierdie bewerings is met die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie en die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne se Raadslede gedeel. Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne het besluit dat dit verstandig sal wees om die bewerings deur die Wes-Kaapse Provinsiale Forensiese Dienseenheid te laat ondersoek eerder as om sy interne beleide en prosedures te gebruik.

Die Forensiese Eenheid het hul ondersoek oor 'n tydperk van vyf maande gedoen en die Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne se Raad is in Desember 2022 van 'n volledige verslag voorsien. Die verslag dui aan dat geen bewyse gevind is om die bewerings van nepotisme, korrupsie en aanstellingsonreëlmatighede te staaf nie en dat die bewerings in werklikheid ongegrond was.

10. MINIMALISERING VAN KONFLIK VAN BELANGE

Aan die begin van elke fiskale jaar, voltooi en verskaf raadslede van die WKRDW 'n lys van alle belange wat met hul pligte as Raadslede kan bots. Raadslede word verplig om enige belang te verklaar wat hulle met enige aangeleentheid op die agenda voor elke raads- of komiteevergadering mag hê.

Vir enige botsing van belange moet Raadslede die Voorsitter in kennis stel en hulself óf onttrek óf aan die bespreking deelneem indien die Raad van mening is dat geen wesenlike konflik bestaan nie. Daar word ook van werknemers van die WKRDW vereis om enige botsing van belange by Raads- en Komiteevergaderings en by enige bespreking, onderhoud en besluite wat deur die Kantoor geneem is, te verklaar.

Die Raad gaan voort met sy pogings om onafhanklikheid te verseker sowel as om as onafhanklik beskou te word. Alle transaksies word onafhanklik gedoen en die bedryf is ten volle bewus van die Raad se beleid om nie geskenke te aanvaar nie en om dit dus nie meer aan die Raad aan te bied nie. Die Ouditeur-generaal toets ook vir enige botsing van belange met die jaarlikse oudit.

11. GEDRAGSKODE

Die Gedragskode is sentraal tot die Raad se missie om openbare vertroue en betroubaarheid vir 'n stabiele, regverdige, konsekwente en doeltreffende regulatoriese omgewing te inspireer. Die Kode vereis hoë diensstandaarde deur die Raad se werknemers en Raadslede deur leiding te gee vir beste praktyk en voortgesette verbetering van standaarde. Nakoming van die Gedragskode word streng toegepas en gemonitor en enige oortredings word ingevolge die Raad se dissiplinêre kode en prosedure hanteer.

Die Gedragskode is gereedlik vir alle werknemers en Raadslede aanlyn beskikbaar via die Raad se intranet waartoe elke individu toegang het. Nuwe werknemers en Raadslede ontvang by die aanvang van diens 'n induksiepakket wat die Gedragskode bevat en daar word van alle individue vereis om skriftelik ontvangs daarvan te erken.

12. GESONDHEID, VEILIGHEID EN OMGEWINGSKWESSIES

Die Raad het 'n gevestigde Beroepsgesondheid- en Veiligheidskomitee wat ingevolge die Wet op Beroepsgesondheid en -veiligheid (WBV) 85 van 1993 ingestel is. Die WBV-komitee, wat verteenwoordigers van alle departemente by die Raad het, vergader gedurende die jaar met vasgestelde kwartaallikse tussenposes om die Gesondheid- en Veiligheidsomgewing by die Raad te bepaal en om enige kwessies wat mag opduik op te los.

13. MAATSKAPPYSEKRETARIS

Die Raad het nie 'n Maatskappysekretaris nie. Mnr Brink is egter as Sekretaris van die Raad aangestel.

14. MAATSKAPLIKE VERANTWOORDELIKHEID

Terwyl die Raad self geen maatskaplike verantwoordelikhedsprogramme vir die jaar gehad het nie, stel hy sekere voorwaardes aan lisensiehouers om te verseker dat hulle wel hulpbronne toewys om arm gemeenskappe by te staan.

Die Raad het besluit om die Wes-Kaapse Forum vir Verantwoordelike Dobbelaarj te omskep na die Komitee vir Verantwoordelike Dobbelaarj. Hierdie komitee is verantwoordelik om die potensiële sosiale euwels van dobbel aan te spreek.

Die Raad het in vennootskap met verskeie regeringsmaatskaplike instellings getree en bied by verskillende uitreikprogramme aan gemeenskappe aan om hulle oor die Raad in te lig en om hulle oor die maatskaplike euwels van dobbel op te voed.

15. VERSLAG VAN DIE OUDITKOMITEE

Dit is vir ons aangenaam om ons verslag vir die finansiële jaar geëindig 31 Maart 2023 voor te lê.

LOUDITKOMITEELEDE EN BYWONING

Die ouditkomitee bestaan uit die lede wat hieronder gelys word en vergader, ooreenkomstig sy goedgekeurde opdrag, minstens 4 keer per jaar.

Naam van lid	Aantal vergaderings bygewoon
Mnr M Burton (Ouditkomiteevoorsitter) (Aangestel vanaf 1 Maart 2019 tot 28 Februarie 2022. Heraanstelling op 1 Maart 2022 en daaropvolgende bedanking vanaf 31 Maart 2023)	6 van 7
Mnr L Nene (Aangestel vanaf 17 Februarie 2021 tot 16 Februarie 2024)	7 van 7
Mnr A Seymour (Aangestel vanaf 1 Maart 2022 tot 28 Februarie 2025)	7 van 7

*Linda Nene
Voorsitter van die Ouditkomitee*

Gedurende die 2022/23 finansiële jaar is 7 vergaderings gehou en lede se bywoning word hierbo aangedui.

VERANTWOORDELIKHEID VAN OUDITKOMITEE

Die Ouditkomitee het sy verantwoordelikhede wat voortspruit uit Artikel 51(1)(a)(ii) van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en Tesourieregulasie 27.1.10. nagekom. Die komitee het die toepaslike formele opdrag as sy Ouditkomiteehandves aanvaar, sy mandaat in ooreenstemming met hierdie handves uitgevoer en sy verantwoordelikhede soos daarin vervat, nagekom.

Die Komitee het 'n jaarlikse self-evaluering van sy eie nakoming volgens die vereiste funksies gedoen, in ooreenstemming met die King IV-verslag oor Korporatiewe Bestuur, sy eie handves en opdrag, die relevante Nasionale Tesourieregulasies en die Openbare Finansiële Bestuurswet. Dit het aan die vereistes voldoen.

VERGADERINGS

Die eksterne en interne ouditeure woon Komiteevergaderings by, het onbeperkte toegang tot die Komitee en sy Voorsitter, en het, om hul onafhanklikheid te verseker, die geleentheid gehad om die Komitee toe te spreek sonder dat bestuur teenwoordig was.

Verslae van die eksterne en interne ouditeure is deur die Komitee hersien, en verslag is oor die uitkomst daarvan deur hul Ex Officio-vertegenwoordiger van die Ouditkomitee aan die Raad gedoen en jaarliks aan die Voorsitter van die Ouditkomitee.

DOELTREFFENDHEID VAN INTERNE BEHEER

Met ons hersiening van die bevindinge van die werk wat gedoen is en gegrond op die risikobeoordelings het sekere swakhede tydens die interne audit aan die lig gekom. Dit is toe na Bestuur verwys en regstellende stappe is ingestel of sal ingestel word om die risiko's te verlaag.

Die beheermaatstelsel is ontwerp om kostedoeltreffendheid te verseker en die waarborg dat bates beskerm word en laste en bedryfskapitaal doeltreffend bestuur word. Die stelsel wat deur die Raad vir finansiële risiko- en risikobestuur toegepas word, is effektief, doeltreffend en deursigtig.

Volgens die Wet op Openbare Finansiële Bestuur en die King IV-verslag oor korporatiewe bestuursvereistes, gee Interne Oudit die Ouditkomitee en Bestuur die versekering dat die interne beheermaatreëls toepaslik en doeltreffend is. Hierdie versekering word bereik deur die risikobestuursproses, sowel as regstellende aksies en om voorgestelde verbeterings van die kontroles en prosesse te bepaal.

Geen wesenlike tekortkominge is in die Interne Ouditeure se verslae, die Ouditverslag oor die Finansiële Jaarstate en die bestuursverslag van die Ouditeur-Generaal van Suid-Afrika oor die interne beheerstelsel gevind nie.

Die Ouditkomitee is tevrede dat die uitgekонтakteerde interne ouditfunksie doeltreffend funksioneer en dat dit die versagtings of beheermaatreëls met betrekking tot die risiko's van toepassing op die Raad, in sy oudit gedek het.

Die volgende interne ouditwerk is gedurende die oorsigjaar voltooi:

'n Oorsig van die instelling en doeltreffendheid van interne beheermaatreëls is gedurende die jaar in die volgende fokusareas uitgevoer:

- Hersiening van konsep Finansiële Jaarstate 2021/2022;
- Hersiening van Prestasie-inligting oor Voorafbepaalde Doelwitte (VBD'e);
- Opvolgwerk oor vorige interne en eksterne ouditbevindinge;
- Bestuur van Besigheidskontinuiteit;
- Oorsig oor Kubersekuriteitsrisiko;
- Oorsig oor Voorsieningskettingbestuur;
- Oudit van Inkomste;
- Hersiening van die IT-afdeling;
- Hersiening van die Regulerende Voldoeningsafdeling;
- Hersiening van die Raad se aktiwiteite;
- Hersiening van die Hoofuitvoerende Beampte se kantoor;
- Hersiening van die Lisensieringsafdeling;
- Hersiening van die Departement Administrasie en Finansies;
- Hersiening van die Regsafdeling; en
- Hersiening van die Menslike Hulpbronaafdeling.

IN-JAAR BESTUUR EN KWARTAALLIKSE VERSLAG

Kwartaallikse verslae is deur die Raad aan die Uitvoerende Gesag voorgelê. Die Ouditkomitee is tevrede met die inhoud en kwaliteit van die kwartaallikse verslae wat gedurende die oorsigjaar deur die Raad voorberei en uitgereik is.

FINANSIËLE FUNKSIE

Die voorbereiding van finansiële verslae, insluitend die finansiële jaarstate, is onder toesig van me Z Siwa GR (SA) voltooi. Na oorweging het die Komitee sy tevredenheid aangedui dat die kundigheid en ervaring van Me Siwa, die Hoof Finansiële Beampte, toepaslik is.

Na verdere hersiening het die Komitee aangedui dat hy tevrede was dat die kundigheid en hulpbronne binne die finansiële funksie toepaslik en doeltreffend is.

GESAMENTLIKE VERSEKERING

Ten einde duplisering te vermy word versekering op 'n gekoördineerde wyse van 'n aantal versekeringsverskaffers verkry.

Die interne ouditplan word, in oorleg met bestuur, volgens 'n risiko-gebaseerde metodologie saamgestel. Daarbenewens is daar samewerking tussen interne en eksterne ouditeure. Risiko's wat deur bestuur vir die 2022/2023 finansiële jaar aangebied is, is deur die Komitee oorweeg. Die Komitee het die planne van die interne ouditfunksie en die eksterne ouditeure, asook die uitkoms van die oudit, geëvalueer en goedgekeur.

Die Komitee is tevrede dat die onafhanklike versekeringsverskaffers se werk, tesame met die interne beheer wat deur bestuur ontwerp is, voldoende is.

EVALUERING VAN FINANSIËLE STATE

Ons het:

- die geouditeerde finansiële jaarstate wat deur die Raad voorberei is om in die jaarverslag ingesluit te word, met die Ouditeur-generaal van Suid-Afrika, bestuur en die Raad bespreek;
- die Ouditeur-generaal se bestuursverslag en bestuur se reaksie daarop nagegaan;
- die Raad se nakoming van wetlike en regulatoriese bepalings nagegaan; en
- aanpassings voortspruitend uit die oudit nagegaan.

INTERNE OUDITEURE

Die Komitee het die onafhanklikheid en doeltreffendheid van die interne ouditfunksie oorweeg. Die Komitee het die interne oudithandves en auditplan vir 2023 hersien en goedgekeur en is tevrede met die verklarings van die interne ouditeure dat die versekering wat aan die Komitee verskaf is, in ooreenstemming met die Etiese Kode van die Instituut van Interne Ouditeure is.

Interne ouditverslae is 'n weerspieëling van die interne beheeromgewing en word by elke vergadering aan die Komitee voorgelê. Die Komitee is tevrede met die doeltreffendheid van die Interne Oudit.

EKSTERNE OUDITEURE

Die Ouditkomitee is tevrede met die onafhanklikheid en objektiwiteit van die eksterne ouditeure. Die omvang van ander werk wat onderneem is en die nakoming van kriteria met betrekking tot onafhanklikheid of botsing van belange, soos voorgeskryf deur die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure (ORRO), is ook beoordeel.

Die Komitee het aanbeveel dat die Raad die ouditstrategie vir die 2023-oudit goedkeur. Die Komitee het ook die prestasie en optrede van die eksterne ouditeure vir die verslagdoeningstydperk beoordeel en is tevrede met die kwaliteit van die eksterne ouditfunksie.

Die Komitee het die Raad se instellingsplan vir ouditkwessies wat in die vorige jaar geopper is, hersien en is tevrede dat die sake voldoende opgelos is.

Die Ouditkomitee stem saam en aanvaar die Ouditeur-generaal se gevolgtrekkings oor die Finansiële Jaarstate en is van mening dat die geouditeerde Finansiële Jaarstate aanvaar en saam met die verslag van die Ouditeur-generaal gelees word.

Linda Nene
Voorsitter van die Ouditkomitee
Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne
Datum: 31 Julie 2023

16. PRESTASIE-INLIGTING OOR NAKOMING VAN DIE B-BSEB

Die volgende tabel is in ooreenstemming met nakoming van die B-BSEB-vereistes van die B-BSEB-wet van 2013 soos bepaal in die riglyne van die Departement van Handel, Nywerheid en Mededinging.

Het die Openbare Entiteit enige relevante Kode van Goeie Praktyk (B-BSEB-sertifikaat Vlakke 1-8) met betrekking tot die volgende toegepas?:		
Kriteria	Reaksie Ja/Nee	Bespreking
Bepaling van kriteria vir die uitreiking van lisensies, konsessies of ander magtigings ten opsigte van ekonomiese aktiwiteit ingevolge enige wet?	Ja	As 'n voorwaarde vir lisensies vir verskillende sektore in die bedryf, vereis die Raad 'n minimum B-BSEB-voldoeningsvlak. Verder, dat sodanige status in 'n verifikasiesertifikaat wat deur 'n geakkrediteerde verifikasie-agentskap, uitgereik is, bevestig word
Ontwikkeling en instelling van 'n voorkeur-verkrygingsbeleid?	Ja	Die Raad se VKB-beleid is met inagneming van die vereistes soos uiteengesit in die Tesourieregulasies, Tesourie-instruksies, die Voorkeur-verkrygingsregulasies en alle relevante wetgewing met betrekking tot voorsieningsketting-bestuur, ingestel
Bepaling van kwalifikasiekriteria om staatsondernemings te verkoop?	Nee	Die Raad is nie 'n staatsonderneming nie
Ontwikkeling van kriteria om vennootskappe met die privaatsektor aan te gaan?	Nee	Die Raad is nie 'n diensleweringseenheid nie. Dit is 'n regulerende en lisensiëringsowerheid.
Bepaling van kriteria vir die toekenning van aansporings, toekennings en beleggingskemas ter ondersteuning van Breë-basis Swart Ekonomiese Bemagtiging?	Nee	Die Raad sal sulke kriteria vasstel soos en wanneer dit aansporing-, toekenning- en beleggingskemas ter ondersteuning van Swart Ekonomiese Bemagtiging bied

DEEL D:

**BESTUUR VAN MENSЛИKE
HULPBRONNE**

1. INLEIDING

Die Raad het soos op 31 Maart 2023, 'n goedgekeurde personeelstruktuur van vier-en-sewentig (74) werknemers waarvan agt-en-sestig (69) poste gevul en ses (5) poste vakant is.

Die Menslike Hulpbronafdeling verskaf dienste en ondersteuning aan die Raad en sy kantoor oor werwing, behoud van talent en prestasiebestuur, nywerheidsverhouding, personeelontwikkeling, personeelwelstand en menslike hulpbron-verwante beleidsontwikkeling. Die administratiewe funksie van die betaalstaat berus by die Departement Administrasie en Finansies.

OORSIG VAN MENSLIKE HULPBRON-AANGELEENTHEDE (MH) BY DIE RAAD

Die volgende is vasgestelde MH-prioriteite vir die jaar onder oorsig:

- Om personeel met die nodige bevoegdhede aan te stel sodat die organisasie sy strategiese en operasionele prioriteite kan nakom;
- 'n Bekwame en diverse werksmag om billike verteenwoordiging van aangewese groepe in alle beroepskategorieë en -vlakke in die werksmag te verseker, asook billike behandeling met indiensneming;
- Deurlopende professionele ontwikkeling en opleiding om werknemers met die nodige tegniese vaardighede toe te rus om hul funksies volgens hul persoonlike ontwikkelingsplanne te verrig;
- Om 'n veilige werksomgewing te skep en instand te hou;
- Om 'n prestasiegeoriënteerde omgewing te skep;
- Om 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing wat mensgesentreerd en mensegedrewe is te skep;
- Deurlopende hersiening van die MH-beleide;
- Posevaluering om te verseker dat posbeskrywings en titels toepaslik en akkuraat bly; en
- 'n Geoptimaliseerde en belynde organisatoriese ontwerp.

Raamwerk vir beplanning van 'n werksmag en belangrike strategieë om 'n bewame en vaardige werksmag te lok en te werf

Menslike Hulpbronne dryf steeds sy belangrike strategieë om die bepaalde uitdagings in die werksmag op te los. Die indiensnemingsbehoefte van die Raad word vervul deur kandidate volgens hul vermoë, ondervinding en kwalifikasies vir aanstelling te werf en te keur om aan die posvereistes te voldoen.

Alle poste word intern sowel as ekstern geadverteer om die grootste moontlike aantal mense binne aangewese groepe te bereik. Gepaste advertensiemedia (insluitend die internet) word op 'n kostedoeltreffendheidsbasis gekies met die doel om die spesifieke teikenmark op nasionale vlak te lok.

'n Deursigtige en objektiewe benadering tot aanstellings word tans gevolg waar 'n verteenwoordiger van die Diensbillikheidskomitee wat vertrouwd is met die kortlysproses, as waarnemers na onderhoude genooi word. Die MH-afdeling verseker verder dat onderhoude regverdig, objektief, konsekvent, deursigtig en nie-diskriminerend is.

Raamwerk vir prestasiebestuur vir werknemers

Die Raad het 'n prestasiebestuurstelsel en 'n goedgekeurde prestasiebestuursbeleid, met riglyne vir bestuursprosesse om werknemers en die organisasie se prestasies te meet en te verbeter.

Die prestasiebestuursproses vereis dat 'n halfjaaroorlog en 'n jaarlikse beoordeling gedoen moet word, en dat die operasionele doelwitte wat aan die prestasie-ooreenkoms gekoppel is, op 'n deurlopende basis gemonitor word.

In gevalle waar prestasieverwagtinge nie nagekom word nie, word die leemtes, in ooreenstemming met die prosedures soos vervat in die Wet op Arbeidsverhoudinge, bestuur.

Welstandsprogramme vir werknemers

Die Wes-Kaapse Raad op Dobbelay en Wedrenne erken sy verantwoordelikheid om die psigososiale stres en persoonlike uitdagings van sy werknemers (insluitend hul gesinne) te voorkom en/of te versag en is dus daartoe verbind om 'n gesonde leefstyl te bevorder en te handhaaf. Dit is bewus van die risiko verbonde aan werknemers se persoonlike en werkverwante probleme vir beide die individuele werknemer en vir die organisasie. Dit kan aanleiding gee tot verhoogde afwesigheid, verlaagde produktiwiteit, swak moraal en hoë personeelomset wat tot onbevoegdheid kan lei.

Die organisasie is daartoe verbind om deur die vestiging van die Werknemerwelstandsprogram (WWP) 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing te skep wat mensgesentreerd en mensgedrewe is. Die program is daarop gemik om werknemers te help om sommige van hul persoonlike, emosionele en sosiale uitdagings wat hul werkverrigting en welstand kan belemmer, te oorkom. Die Program word deur middel van kwartaallikse en jaarlikse gebruiksverslae gemonitor wat 'n tendensontleding gee van watter dienste gebruik gemaak is (bv. 24/7/365 telefoniese beradingsdiens, e-sorg, persoonlike berading, trauma en kritieke voorvalle, ens.), risiko identifikasie en die gevolge daarvan op produktiwiteit asook aanbevelings oor geteikende ingrypings.

Ontwikkeling van beleid

Die Raad het in opdrag van die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie (WKPT), besluit dat die beleide vir menslike hulpbronne vir WKRDW in ooreenstemming met dié van die Wes-Kaapse Regering en veral die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie moet wees. Gevolglik bestudeer die Raad deurlopend die WKPT se beleide vir enige veranderings wat aangebring moet word en die verwante wysigings word dan ten opsigte van die relevante beleide van die WKRDW verwerk.

Om wye deelname en inkoop te verseker word beleide oor menslike hulpbronne deur 'n konsultasieproses met relevante belanghebbendes ontwikkel. Gedurende die jaar onder oorsig het die afdeling die Diensbillikheidsplan, Voorkoming en Uitskakeling van Teistering in die werkplek, 'n Griewebeleid en -prosedure en die beleid oor mobiele toestelle hersien.

Prestasies

Gedurende die oorsigjaar het die afdeling die volgende bystand verleen:

- Hersiening van Menslike Hulpbronbeleide;
- Werwing en Keuring van bevoegde personeel om die organisasie in staat te stel om sy strategiese doelwitte en bedryfsprioriteite te bereik;
- Indiening van die WVP- en instellingverslag vir opleiding volgens die CATHSSETA-vereistes;
- Koördinering om die opleiding- en ontwikkelingsinisiatiewe vervat in die WVP in te stel;
- Tydige indiening van die Diensbillikheid-vorderingsverslag aan die DvA ingevolge die WGI;
- Bestuur van Menslike Hulpbroninligting wat groter doeltreffendheid van die MHB-prosesse verseker;
- 'n Opname van organisatoriese en leierskapkultuurveranderings;
- Deurlopende bemerking van die Werknemerbystandprogram om volgehoue bewustheid van en betrokkenheid by die program te verseker; en
- Handhawing van 'n veilige werksomgewing.

Uitdagings

Die horisontale personeelstruktuur van die Raad laat nie veel ruimte vir loopbaanontwikkeling nie. Na aansienlike pogings, tyd en hulpbronne wat aan werknemeropleiding bestee is, verlaat werknemers die diens vir beter geleentehede en verloor die Raad dus kundigheid.

Toekomstige MH-planne/doelwitte

Die MH-plan word in ooreenstemming met die WKRDW se Strategiese Plan en Jaarlikse Prestasieplan hersien. Die volgende is belangrike MH-prioriteite:

- Deurlopende professionele ontwikkeling en opleiding om werknemers met die nodige tegniese vaardighede toe te rus om hul funksies te verrig;
- Om mense te lok met die vaardighede wat nodig is om waarde tot die organisasie toe te voeg en hulle te behou;
- Om, in ooreenstemming met die nuwe DB-plan, aandag te gee aan onderverteenwoordiging van aangewese groepe;
- Om 'n veilige werksomgewing te skep en instand te hou;
- Om 'n prestasie-georiënteerde omgewing te skep;
- Om 'n sorgsame en ondersteunende werksomgewing te skep wat op mense gerig is en deur mense gedryf word;
- Om doeltreffendheid van die MH-prosesse te verbeter;
- Om 'n kultuurveranderingsplan vir die organisasie- en leierskap in te stel; en
- Deurlopende hersiening van die MH-beleide.

2. OORSIG VAN MENSLIKE HULPBRON-STATISTIEKE (MH) VAN DIE RAAD

2.1 Personeelverwante uitgawes

Personeelkoste volgens program

Program	Totale uitgawes vir die entiteit	Personeel-uitgawes	Personeel-uitgawe as 'n % van totale uitgawe	Aantal werknemers	Gemiddelde personeelkoste per werknemer
	(R' 000)**	(R' 000)	%		(R' 000)
Administrasie *	27 132	16 218	60%	33	491
Lisensiëring	14 356	13 953	97%	22	634
Wetlike nakoming	17 616	16 334	93%	24	681
IKT	9 592	3 022	32%	5	604
TOTAAL	68 695	49 527	72%	84	590

** Totale uitgawes sluit waardevermindering en amortisasie, vrywillige dienste en ander nie-kontant-items uit, maar sluit kapitale uitgawes in.

* Die Administrasieprogram sluit die Raad, die Administrasie en Finansiële Departement, Uitvoerende Bestuur en vier (4) tydelike werknemers in.

Personeelkoste volgens salarisgroep

Vlakke	**Personeel-uitgawes	% van personeel uitgawe teenoor totale personeelkoste	Aantal werknemers	Gemiddelde personeelkoste per werknemer
	(R' 000)	%		(R' 000)
Topbestuur	1 609	3%	1	1 609
Senior bestuur	7 637	17%	6	1 273
Professioneel gekwalifiseerd	9 515	21%	11	865
Geskool	22 346	48%	35	638
Gedeeltelik geskool	5 147	11%	16	322
Ongeskool	-	0%	0	-
TOTAAL	46 253		69	670

** Sluit Raadslede se vergoeding van R1 238 405, behuisingstoelae van R931 297, vergoeding van tydelike werkers van R1 043 367 en netto salaristoevallings/voorsienings van R64 201 uit.

Prestasiebonusse

Geen prestasiebonusse is vir die 2022/23 finansiële jaar betaal nie.

Vlakke	Prestasiebelonings	Personeeluitgawes	% van prestasiebonusse tot totale personeelkoste
	(R' 000)	(R' 000)	%
Topbestuur	-	-	-
Senior bestuur	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	-	-	-
Geskool	-	-	-
Gedeeltelik geskool	-	-	-
Ongeskool	-	-	-
TOTAAL	-	-	-

Opleidingskoste

Program	Personeel-uitgawes	Opleidings-uitgawes	Opleidingsuitgawes as 'n % van personeelkoste	Aantal werknemers opgelei	Gemiddelde opleidingskoste per werknemer
	(R' 000)**	(R' 000)	%		(R' 000)
Raad	1 237	10	0%	2	5
Uitvoerende	8 482	66	4.02%	9	7
Administrasie en Finansies	6 502	97	0.29%	10	10
Wetlike voldoening	16 334	158	0.55%	20	8
Lisensiëring	13 953	136	0%	19	7
IKT	3 022	62	2.61%	5	12
TOTAAL	49 530	529	1.06%	65	8

** Personeeluitgawes soos in Aantekening 20 van die finansiële state aangedui.

Die opleidingsuitgawes sluit finansiële bystand vir deelydse studies in.

Indiensneming en vakatures

Program	2021/22 Aantal werknemers	2022/23 Goedgekeurde plasings	2022/23 Aantal werknemers	2022/23 Vakature	% van vakature
Administrasie	8	10	8	2	20%
Uitvoerend	7	7	7	-	-
Bestuur	7	7	7	-	-
Wetlike nakoming	22	24	22	2	8%
Lisensiëring	20	22	21	1	5%
IKT	4	4	4	-	-
TOTAAL	68	74	69	5	7%

Vlakke	2021/22 Aantal werknemers	2022/23 Goedgekeurde plasings	2022/23 Aantal werknemers	2022/23 Vakature	% van vakature
Topbestuur	1	1	1	-	-
Senior bestuur	6	6	6	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	11	13	11	2	15%
Geskool	34	36	35	1	3%
Gedeeltelik geskool	16	18	16	2	11%
Ongeskool	-	-	-	-	-
TOTAAL	68	74	69	5	7%

Veranderinge in Indiensneming

Vlakke	Indiensneming aan die begin van periode	Aanstellings	Beëindigings	Indiensneming aan die einde van die tydperk
Topbestuur	1	-	-	1
Senior bestuur	6	-	-	6
Professioneel gekwalifiseerd	11	1	1	11
Geskool	34	2	1	35
Gedeeltelik geskool	16	1	1	16
Ongeskool	-	-	-	-
TOTAAL	68			69

Redes vir personeel se uitdienstreding

Rede	Aantal	% van totale syfer van personeel wat diens verlaat het
Dood	-	-
Bedanking	1	100%
Ontslag	-	-
Aftrede	-	-
Swak gesondheid	-	-
Verval van kontrak	-	-
Ander	-	-
TOTAAL	1	100%

Die amptenaar het die organisasie weens persoonlike redes verlaat. 'n Amptenaar is aangestel om in die pos waar te neem totdat die herontwerp van die organisasiestruktuur voltooi is.

Arbeidsverhoudinge: Wangedrag en dissiplinêre optrede

Aard van dissiplinêre optrede	Aantal
Mondelingse waarskuwing	-
Geskrewe waarskuwing	-
Finale geskrewe waarskuwing	-
Ontslag	-
TOTAAL	-

Doelwit- en status van Diensbillikheid

Vlakke	Manlik							
	Swart		Kleurling		Indiër		Blank	
	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken
Topbestuur	-		1	1	-	-	-	-
Senior bestuur	-	1	2	1	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	2	3	-	3	-	-	4	1
Geskool	5	8	12	9	1	-	3	3
Gedeeltelik geskool	3	4	2	4	-	-	-	1
Ongeskool	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	10	16	17	18	1	0	7	5

Vlakke	Vroulik							
	Swart		Kleurling		Indiër		Blank	
	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken
Topbestuur	-	-	-	-	-	-	-	-
Senior bestuur	-	1	3	1	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	1	2	2	2	-	-	1	1
Geskool	4	7	10	8	-	-	2	3
Gedeeltelik geskool	2	3	8		-	-	1	1
Ongeskool	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	7	13	23	15	-	-	4	5

Vlakke	Gestremde Personeel			
	Manlik		Vroulik	
	Huidige	Teiken	Huidige	Teiken
Topbestuur	-	-	-	-
Senior bestuur	-	-	-	-
Professioneel gekwalifiseerd	-	-	-	-
Geskool	-	-	-	-
Gedeeltelik geskool	1	-	-	1
Ongeskool	-	-	-	-
TOTAAL	1	-	-	1

PART E: FINANCIAL INFORMATION

1. Report of the External Auditor

Report of the auditor-general to the Western Cape Provincial Legislature on vote no. 3: Western Cape Gambling and Racing Board

Report on the audit of the financial statements

Opinion

1. I have audited the financial statements of the Western Cape Gambling and Racing Board set out on pages 75- 127, which comprise the statement of financial position as at 31 March 2023, statement of financial performance, statement of changes in net assets, cash flow statement and statement of comparison of budget and actual amounts for the year then ended, as well as notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.
2. In my opinion, the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Western Cape Gambling and Racing Board as at 31 March 2023 and its financial performance and cash flows for the year then ended in accordance with Standards of Generally Recognised Accounting Practice (GRAP) and the requirements of the Public Finance Management Act No. 1 of 1999 (PFMA).

Basis for opinion

3. I conducted my audit in accordance with the International Standards on Auditing (ISAs). My responsibilities under those standards are further described in the responsibilities of the auditor-general for the audit of the financial statements section of my report.
4. I am independent of the public entity in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' International code of ethics for professional accountants (including International Independence Standards) (IESBA code) as well as other ethical requirements that are relevant to my audit in South Africa. I have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA code.
5. I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Emphasis of matter

6. I draw attention to the matter below. My opinion is not modified in respect of this matter.

Restatement of corresponding figures

7. As disclosed in note 38 to the financial statements, the comparative figures for 31 March 2022 were adjusted to enhance the relevance of the financial statements of the entity at, and for the year ended, 31 March 2023.

Other matter

8. I draw attention to the matter below. My opinion is not modified in respect of this matter.

National Treasury Instruction Note No. 4 of 2022-23: PFMA Compliance and Reporting Framework

9. On 23 December 2022 National Treasury issued Instruction Note No. 4: PFMA Compliance and Reporting Framework of 2022-23 in terms of section 76(1)(b), (e) and (f), 2(e) and (4)(a) and (c) of the PFMA which came into effect on 3 January 2023. The PFMA Compliance and Reporting Framework also addresses the disclosure of unauthorised expenditure, irregular expenditure and fruitless and wasteful expenditure (UIFW expenditure). Among the effects of this framework is that irregular and fruitless and wasteful expenditure incurred in previous financial years and not addressed is no longer disclosed in either the annual report or the disclosure notes of the annual financial statements, only the current year and prior year figures are disclosed in note 37 and note 40 to the financial statements. The movements in respect of irregular expenditure and fruitless and wasteful expenditure are no longer disclosed in the notes to the annual financial statements of Western Cape Gambling and Racing Board. The disclosure of these movements (e.g. condoned, recoverable,

1. Report of the External Auditor

removed, written off, under assessment, under determination and under investigation) are now required to be included as part of other information in the annual report of the auditees. I do not express an opinion on the disclosure of irregular expenditure and fruitless and wasteful expenditure in the annual report.

Responsibilities of the accounting authority for the financial statements

10. The accounting authority is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the Standards of GRAP and the requirements of the PFMA and for such internal control as the accounting authority determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.
11. In preparing the financial statements, the accounting authority is responsible for assessing the public entity's ability to continue as a going concern; disclosing, as applicable, matters relating to going concern; and using the going concern basis of accounting unless the appropriate governance structure either intends to liquidate the public entity or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Responsibilities of the auditor-general for the audit of the financial statements

12. My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with the ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.
13. A further description of my responsibilities for the audit of the financial statements is included in the annexure to this auditor's report.

Report on the annual performance report

14. In accordance with the Public Audit Act 25 of 2004 (PAA) and the general notice issued in terms thereof, I must audit and report on the usefulness and reliability of the reported performance information against predetermined objectives for the selected material performance indicators presented in the annual performance report. The accounting authority is responsible for the preparation of the annual performance report.
15. I selected the following material performance indicators related to Programme 2: Licencing and Programme 3: Regulatory compliance presented in the annual performance report for the year ended 31 March 2023. I selected those indicators that measure the public entity's performance on its primary mandated functions and that are of significant national, community or public interest.
 - Percentage of new applications, in respect of employee licences (key and gambling) linked to licensed operators received, processed within 30 days of receipt
 - Percentage of renewal applications received processed on or before the date of expiry of the licence
 - Number of compliance assessments conducted
 - Percentage of investigations initiated within 30 days of allegations of illegal gambling received by the Board
16. I evaluated the reported performance information for the selected material performance indicators against the criteria developed from the performance management and reporting framework, as defined in the general notice. When an annual performance report is prepared using these criteria, it provides useful and reliable information and insights to users on the public entity's planning and delivery on its mandate and objectives.
17. I performed procedures to test whether:
 - the indicators used for planning and reporting on performance can be linked directly to the public entity's mandate and the achievement of its planned objectives

1. Report of the External Auditor

- the indicators are well defined and verifiable to ensure that they are easy to understand and apply consistently and that I can confirm the methods and processes to be used for measuring achievements
- the targets linked directly to the achievement of the indicators and are specific, time bound and measurable to ensure that it is easy to understand what should be delivered and by when, the required level of performance as well as how performance will be evaluated
- the indicators and targets reported on in the annual performance report are the same as what was committed to in the approved initial or revised planning documents
- the reported performance information is presented in the annual performance report in the prescribed manner
- there are adequate supporting evidence for the achievements reported and for the reasons provided for any over- or underachievement of targets.

18. I performed the procedures for the purpose of reporting material findings only.

19. I did not identify any material findings on the reported performance information for the selected material performance indicators.

Other matter

20. I draw attention to the matter below.

Achievement of planned targets

21. The annual performance report includes information on reported achievements against planned targets and provides explanations for over- and under achievements.

Report on compliance with legislation

22. In accordance with the PAA and the general notice issued in terms thereof, I must audit and report on compliance with applicable legislation relating to financial matters, financial management and other related matters. The accounting authority is responsible for the public entity's compliance with legislation.

23. I performed procedures to test compliance with selected requirements in key legislation in accordance with the findings engagement methodology of the Auditor-General of South Africa (AGSA). This engagement is not an assurance engagement. Accordingly, I do not express an assurance opinion or conclusion.

24. Through an established AGSA process, I selected requirements in key legislation for compliance testing that are relevant to the financial and performance management of the public entity, clear to allow consistent measurement and evaluation, while also sufficiently detailed and readily available to report in an understandable manner. The selected legislative requirements are included in the annexure to this auditor's report.

25. I did not identify any material non-compliance with the selected legislative requirements.

Other information in the annual report

26. The accounting authority is responsible for the other information included in the annual report. The other information referred to does not include the financial statements, the auditor's report and those selected material indicators in the scoped-in programmes presented in the annual performance report that have been specifically reported on in this auditor's report.

27. My opinion on the financial statements, the report on the audit of the annual performance report and the report on compliance with legislation do not cover the other information included in the annual report and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion on it.

1. Report of the External Auditor

28. My responsibility is to read this other information and, in doing so, consider whether it is materially inconsistent with the financial statements and the selected material indicators in the scoped-in programmes presented in the annual performance report, or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated.
29. I have nothing to report in this regard.

Internal control deficiencies

30. I considered internal control relevant to my audit of the financial statements, annual performance report and compliance with applicable legislation; however, my objective was not to express any form of assurance on it.
31. I did not identify any significant deficiencies in internal control.

Auditor-General

Cape Town
31 July 2023

AUDITOR - GENERAL
SOUTH AFRICA

Auditing to build public confidence

1. Report of the External Auditor

Annexure to the auditor's report

The annexure includes the following:

- the auditor-general's responsibility for the audit
- the selected legislative requirements for compliance testing.

Auditor-general's responsibility for the audit

Professional judgement and professional scepticism

As part of an audit in accordance with the ISAs, I exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout my audit of the financial statements and the procedures performed on reported performance information for selected material performance indicators and on the public entity's compliance with selected requirements in key legislation.

Financial statements

In addition to my responsibility for the audit of the financial statements as described in this auditor's report, I also:

- identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error; design and perform audit procedures responsive to those risks; and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations or the override of internal control
- obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the public entity's internal control
- evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made.
- conclude on the appropriateness of the use of the going concern basis of accounting in the preparation of the financial statements. I also conclude, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists relating to events or conditions that may cast significant doubt on the ability of the public entity to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in my auditor's report to the related disclosures in the financial statements about the material uncertainty or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion on the financial statements. My conclusions are based on the information available to me at the date of this auditor's report. However, future events or conditions may cause a public entity to cease operating as a going concern
- evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and determine whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

Communication with those charged with governance

I communicate with the accounting authority regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

I also provide the accounting authority with a statement that I have complied with relevant ethical requirements regarding independence and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on my independence and, where applicable, actions taken to eliminate threats or safeguards applied.

1. Report of the External Auditor

Compliance with legislation – selected legislative requirements

The selected legislative requirements are as follows:

Legislation	Sections or regulations
Public Finance Management Act No.1 of 1999 (PFMA)	Section 51(1)(a)(iv); 51(1)(b)(i); 51(1)(b)(ii); 51(1)(e)(iii) Section 53(4) Section 54(2)(c); 54(2)(d) Section 55(1)(a); 55(1)(b); 55(1)(c)(i) Section 56(1); 56(2) Section 57(b)
Treasury Regulations for departments, trading entities, constitutional institutions and public entities (TR)	Treasury Regulation 8.2.1; 8.2.2 Treasury Regulation 16A 3.1; 16A 3.2; 16A 3.2(a); 16A 6.1; 16A6.2(a) & (b); 16A6.2(e);16A 6.3(a); 16A 6.3(a)(i); 16A 6.3(b); 16A 6.3(c); 16A 6.3(d); 16A 6.4; 16A 6.5; 16A 6.6; TR 16A.7.1; 16A.7.3; 16A.7.6; 16A.7.7; 16A 8.2(1); 16A 8.2(2); 16A 8.3; 16A 8.3(d); 16A 8.4; 16A9.1(b)(ii); 16A9.1; 16A9; 16A9.1(c); 16A 9.1(d); 16A 9.1(e); 16A9.1(f); 16A 9.2; 16A 9.2(a)(ii); TR 16A 9.2(a)(iii) Treasury Regulation 30.1.1; 30.1.3(a); 30.1.3(b); 30.1.3(d); 30.2.1 Treasury Regulation 31.1.2(c) Treasury Regulation 31.2.1 Treasury Regulation 31.3.3 Treasury Regulation 33.1.1; 33.1.3
Prevention and Combating of Corrupt Activities Act No.12 of 2004 (PRECCA)	Section 34(1)
Construction Industry Development Board Act No.38 of 2000 (CIDB)	Section 18(1)
CIDB Regulations	CIDB regulation 17; 25(1); 25 (5) & 25(7A)
PPPFA	Section 1(i); 2.1(a); 2.1(b); 2.1(f)
PPR 2017	Paragraph 4.1; 4.2 Paragraph 5.1; 5.3; 5.6; 5.7 Paragraph 6.1; 6.2; 6.3; 6.5; 6.6; 6.8 Paragraph 7.1; 7.2; 7.3; 7.5; 7.6; 7.8 Paragraph 8.2; 8.5 Paragraph 9.1; 9.2 Paragraph 10.1; 10.2 Paragraph 11.1; 11.2 Paragraph 12.1 and 12.2
PPR 2022	Paragraph 3.1 Paragraph 4.1; 4.2; 4.3; 4.4 Paragraph 5.1; 5.2; 5.3; 5.4
PFMA SCM Instruction no. 09 of 2022/2023	Paragraph 3.1; 3.3 (b); 3.3 (c); 3.3 (e); 3.6
National Treasury Instruction No.1 of 2015/16	Paragraph 3.1; 4.1; 4.2
NT SCM Instruction Note 03 2021/22	Paragraph 4.1; 4.2 (b); 4.3; 4.4; 4.4(a); 4.4 (c) -(d); 4.6 Paragraph 5.4 Paragraph 7.2; 7.6
NT SCM Instruction 4A of 2016/17	Paragraph 6

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

1. Report of the External Auditor

Legislation	Sections or regulations
NT SCM Instruction Note 03 2019/20	Par 5.5.1(vi); Paragraph 5.5.1(x);
NT SCM Instruction Note 11 2020/21	Paragraph 3.1; 3.4 (a) and (b); 3.9; 6.1;6.2;6.7
NT SCM Instruction note 2 of 2021/22	Paragraph 3.2.1; 3.2.2; 3.2.4(a) and (b) ; 3.3.1; 3.2.2 Paragraph 4.1
PFMA SCM Instruction 04 of 2022/23	Paragraph 4(1); 4(2); 4(4)
Practice Note 5 of 2009/10	Paragraph 3.3
PFMA SCM instruction 08 of 2022/23	Paragraph 3.2 Par. 4.3.2; 4.3.3
Competition Act	Section 4(1)(b)(ii)
NT instruction note 4 of 2015/16	Paragraph 3.4
Second amendment of NTI 05 of 2020/21	Paragraph 4.8; 4.9 ; 5.1 ; 5.3
Erratum NTI 5 of 202/21	Paragraph 1
Erratum NTI 5 of 202/21	Paragraph 2
Practice note 7 of 2009/10	Paragraph 4.1.2
Practice note 11 of 2008/9	Paragraph 3.1 Paragraph 3.1 (b)
NT instruction note 1 of 2021/22	Paragraph 4.1

2. Annual Financial Statements

Country of incorporation and domicile	South Africa
Nature of business and principal activities	Regulating gambling industry
Board members	Mr CA Bassuday Ms C Fani Mr RG Nicholls Mr TC Arendse Ms L Venter
Business address	100 Fairway Close Parow Cape Town Republic of South Africa 7500
Postal address	PO Box 8175 Roggebaai 8012
Bankers	Nedbank
Auditors	Auditor General (SA)
Secretary	Heinrich Brink

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Index

The reports and statements set out below comprise the annual financial statements presented to the provincial legislature:

	Page
Statement of Financial Position	75
Statement of Financial Performance for the year ended 31 March 2023	76
Statement of Changes in Net Assets	77
Cash Flow Statement for the year ended 31 March 2023	78
Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts	79
Budget and Actual Comparative Statement	80
Accounting Policies	81
Notes to the Annual Financial Statements	95

PA Abrahams
for the Western Cape Gambling and Racing Board

Statement of Financial Position as at 31 March 2023

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand	Note(s)	2023	2022
Assets			
Current Assets			
Cash and cash equivalents	3	62 486 245	42 789 780
Inventories		55 318	67 987
Prepayments	4	1 068 132	698 611
Receivables from exchange transactions	5	1 605 472	1 291 508
Receivables from non-exchange transactions	6	44 464 729	42 498 618
Cash and cash equivalents - Trust funds (securities)	7	31 040 211	18 317 883
Cash and cash equivalents - Trust funds (trust)	7	13 645 263	11 440 412
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	8	519 612	531 451
		154 884 982	117 636 250
Non-Current Assets			
Property, plant and equipment	9	5 149 545	3 586 316
Intangible assets	10	4 598 593	4 969 282
Prepayments	4	183 107	136 792
		9 931 245	8 692 390
Total Assets		164 816 227	126 328 640
Liabilities			
Current Liabilities			
Trust creditors (securities)	7	31 040 211	18 317 883
Trust creditors (probity costs)	7	11 349 824	9 954 302
Payables from exchange transactions	11	669 322	2 165 964
Taxes and transfers payable	12	73 461 057	64 242 054
Provisions	13	600 000	900 000
Employee Benefits	14	4 641 198	4 716 242
		121 761 612	100 296 445
Non-Current Liabilities			
Employee Benefits	14	4 876 000	4 973 000
Total Liabilities		126 637 612	105 269 445
Net Assets		38 178 615	21 059 195

FINANCIAL INFORMATION

Statement of Financial Performance

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand	Note(s)	2023	2022
Revenue			
Revenue from exchange transactions			
Interest income	15	3 464 133	1 465 060
Operating revenue	16	52 350 777	47 405 381
Sundry income	17	197 439	237 235
Total revenue from exchange transactions		56 012 349	49 107 676
Revenue from non-exchange transactions			
Transfer revenue			
Government grants	18	25 076 000	26 256 000
Services in-kind	19	5 817 204	4 332 399
Total revenue from non-exchange transactions		30 893 204	30 588 399
Total revenue		86 905 553	79 696 075
Expenditure			
Amortisation: Intangible assets	10	392 539	391 522
Depreciation: Property, plant and equipment	9	1 292 414	1 200 790
Elimination of illegal gambling operations		28 600	19 200
Employee related costs	20	49 529 820	47 606 791
Finance costs	14	574 000	606 000
General expenses	21	16 377 374	13 368 133
Legal fees		1 302 392	1 359 160
Rental expenses		453 268	259 599
Travel and subsistence		1 721 994	633 963
Total expenditure		(71 672 401)	(65 445 158)
Operating surplus		15 233 152	14 250 917
(Gain)/Loss on disposal of assets		10 737	7 969
Actuarial (gains)/losses	14	(748 845)	(109 782)
		738 108	101 813
Surplus for the year		15 971 260	14 352 730

FINANCIAL INFORMATION

Statement of Changes in Net Assets

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

	Accumulated surplus/deficit	Total net assets
Balance at 01 April 2021	5 084 846	5 084 846
Surplus for the year	14 352 730	14 352 730
Retention of surplus funds approved: 31 March 2021	16 573 207	16 573 207
Surplus payable to the Provincial Revenue Fund: 31 March 2022	(14 951 588)	(14 951 588)
Total changes	15 974 349	15 974 349
Balance at 1 April 2022	21 059 195	21 059 195
Surplus for the year	15 971 260	15 971 260
Retention of surplus funds approved: 31 March 2022	14 951 588	14 951 588
Surplus payable to the Provincial Revenue Fund: 31 March 2023	(13 803 428)	(13 803 428)
Total changes	17 119 420	17 119 420
Balance at 31 March 2023	38 178 615	38 178 615

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements

for the year ended 31 March 2023

Cash Flow Statement

Figures in Rand	Note(s)	2023	2022
Cash flows from operating activities			
Receipts			
Taxes and levies collected	25	1 076 758 695	780 262 439
Operating revenue		52 118 734	46 727 816
Government grant		25 076 000	26 256 000
Interest income		3 464 133	1 465 060
Sundry Income		197 439	237 235
		<u>1 157 615 001</u>	<u>854 948 550</u>
Payments			
Employee costs		(49 527 019)	(47 549 150)
Suppliers		(16 342 754)	(9 488 513)
Taxes and levies distributed		(1 068 363 043)	(781 110 074)
		<u>(1 134 232 816)</u>	<u>(838 147 737)</u>
Net cash flows from operating activities	26	<u>23 382 185</u>	<u>16 800 813</u>
Cash flows from investing activities			
Purchase of property, plant and equipment	9	(2 872 382)	(1 243 439)
Proceeds from sale of property, plant and equipment		6 002	54
Capitalised development IT costs	10	-	(672 124)
Purchase of other intangible assets	10	(21 850)	-
Net cash flows from investing activities		<u>(2 888 230)</u>	<u>(1 915 509)</u>
Cash flows from financing activities			
Net receipts and payments for trust funds		14 117 850	2 148 023
Net increase in cash and cash equivalents		34 611 805	17 033 326
Cash and cash equivalents at the beginning of the year		73 079 526	56 046 200
Cash and cash equivalents at the end of the year	3	<u>107 691 331</u>	<u>73 079 526</u>

Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Budget on Cash Basis

Figures in Rand

	Approved budget	Adjustments	Final Budget	Actual amounts on comparable basis	Difference between final budget and actual	Reference
Statement of Financial Performance						
Revenue						
Non-tax revenue						
Sale of goods and services other than capital assets	43 519 196	1 924 000	45 443 196	52 118 734	6 675 538	(1)
Entity revenue other than sales	1 008 000	-	1 008 000	3 661 572	2 653 572	(2)
Transfers received Departmental transfers	27 000 000	(1 924 000)	25 076 000	25 076 000	-	
Total revenue	71 527 196	-	71 527 196	80 856 306	9 329 110	
Expenses						
Compensation of employees	(50 868 074)	-	(50 868 074)	(49 527 019)	1 341 055	(3)
Goods and services	(16 438 122)	-	(16 438 122)	(16 273 906)	164 216	
Payments for capital assets	(4 221 000)	-	(4 221 000)	(2 894 232)	1 326 768	(4)
Total expenditure	(71 527 196)	-	(71 527 196)	(68 695 157)	2 832 039	
Surplus / (Deficit)	-	-	-	12 161 149	12 161 149	
Actual Amount on Comparable Basis as Presented in the Budget and Actual Comparative Statement	-	-	-	12 161 149	12 161 149	

FINANCIAL INFORMATION

Budget and Actual Comparative Statement

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

The budget and the accounting basis differ. Refer to note 34 for the reconciliation between budget and statement of financial performance.

Refer to note 35 for the differences between budget and actual amounts of preparation and presentation as well as explanations regarding the changes between approved and final adjusted budget, where applicable.

In terms of paragraph 12(c) of GRAP 24, the comparison of budget and actual amounts shall be presented separately, by way of note disclosure, an explanation of material differences between the budget for which the entity is held publicly accountable and actual amounts. For this purpose, all differences exceeding 0.5% of total expenditure were deemed to be material and therefore explanations have only been provided for those differences exceeding the threshold.

Explanations for variances:

1. It is difficult to accurately budget for the Board's own revenue as applications are based on industry demands. New licence applications received and processed exceeded industry demands. Board inspector fees are based on the number of new applications as well as licence renewals in a particular year. Provision is made for an annual inflationary adjustment which comes into effect in April of each year.
2. The approved cash surplus of R31.5 million was deposited into the Board's primary bank account from 1 April 2022 until 19 December 2022. An amount of R32 million was then deposited into a CPD account at the Reserve Bank, earning interest of 7.15%. It was the Board's intention to finalise the procurement of the office accommodation during the 2022/23 financial year. Due to delays in the procurement process, the procurement of the office accommodation was not finalized at year end. At such, the cash surplus was not utilised at year end, resulting in the Board earning interest on the cash surplus for the full year under review. The interest received was not included in the Board's original budget.
3. The underspending in compensation of employees is due to vacancies during the period. The Board is currently conducting an Organisational Structure Review to ensure the best fit for the organization. This exercise includes the review of all job descriptions to ensure that they remain appropriate and accurate. For this reason, it was resolved that the recruitment process for the vacant positions be put on hold to enable the Organisation Design Consultants to develop appropriate Job Descriptions for the positions. This process is envisaged to be concluded early in the new financial year, upon which the procurement process to fill the vacant positions will commence.
4. The underspending in respect of payment for capital expenditure relates to software development costs. The Board planned further automation processes within the Board however, the planning process in respect of this is still ongoing.

1. Presentation of Annual Financial Statements

The annual financial statements have been prepared in accordance with the Standards of Generally Recognised Accounting Practice (GRAP), issued by the Accounting Standards Board in accordance with Section 91(1) of the Public Finance Management Act (Act 1 of 1999).

These annual financial statements have been prepared on an accrual basis of accounting and are in accordance with historical cost convention as the basis of measurement, unless specified otherwise.

Assets, liabilities, revenues and expenses were not offset, except where offsetting is either required or permitted by a Standard of GRAP.

All amounts disclosed in the financial statements and notes have been rounded off to the nearest rand currency units unless otherwise stated.

1.1 Presentation currency

These annual financial statements are presented in South African Rand, which is the functional currency of the entity.

1.2 Going concern assumption

These annual financial statements have been prepared based on the expectation that the entity will continue to operate as a going concern for at least the next 12 months.

1.3 Significant judgements and sources of estimation uncertainty

In preparing the annual financial statements, management is required to make estimates and assumptions that affect the amounts represented in the annual financial statements and related disclosures. Use of available information and the application of judgement is inherent in the formation of estimates. Actual results in the future could differ from these estimates which may be material to the annual financial statements. Significant judgements include:

Receivables from exchange transactions

The entity assesses its debtors for impairment at the end of each reporting period. In determining whether an impairment loss should be recorded in surplus or deficit, the provincial entity makes judgements as to whether there is observable data indicating a measurable decrease in the estimated future cash flows from a financial asset. For amounts due to the Board, significant financial difficulties of the debtor, probability that the debtor will enter bankruptcy and default of payments are all considered indicators of impairment.

Fair value estimation

The carrying value less impairment provision of receivables from exchange transactions and payables from exchange transactions are assumed to approximate their fair values due to the short term nature of these assets and liabilities.

Provisions

Provisions were recognised based on management's best estimate based on the information available. Contingent liabilities are disclosed on the same principle. Provisions are discounted where the time value effect is material.

Property, plant and equipment and intangible assets

The Board assesses the useful life and residual values of these assets based on the condition of the assets and the replacement policy of the Board. Management also considers the impact of technology, availability of capital funding and service requirements to determine the optimum useful life expectation, where appropriate.

Post-retirement benefits

The present value of the post retirement obligation depends on a number of factors that are determined on an actuarial basis using a number of assumptions. The assumptions used in determining the net cost (income) include the discount rate. Any changes in these assumptions will impact on the carrying amount of post retirement obligations.

The entity determines the appropriate discount rate at the end of each year. This is the interest rate that should be used to determine the present value of estimated future cash outflows expected to be required to settle the pension obligations. In determining the appropriate discount rate, the entity considers the interest rates of high quality corporate bonds that are denominated in the currency in which the benefits will be paid, and that have terms to maturity approximating the terms of the related pension liability.

Other key assumptions for post retirement benefits, such as future salary increases, mortality rates and future pension increases, are based on current market conditions. Additional information is disclosed in Note 14. Due to the long term nature of the plans, there is significant uncertainty.

Other long term employee benefits

The present value of other long term employee benefits depends on a number of factors that are determined on an actuarial basis using a number of assumptions. The assumptions used in determining the net cost (income) include the discount rate. Any changes in these assumptions will impact on the carrying amount other long term employee benefits.

The entity determines the appropriate discount rate at the end of each year. This is the interest rate that should be used to determine the present value of estimated future cash outflows expected to be required to settle other long term employee benefits. In determining the appropriate discount rate, the entity considers the interest rates of high quality corporate bonds that are denominated in the currency in which the benefits will be paid, and that have terms to maturity approximating the terms of the related long service awards.

Other key assumptions for long service awards, such as future salary increase, mortality rates, etc. are based on current market conditions. Additional information is disclosed in Note 14. Due to the long term nature of long service awards, there is significant uncertainty.

Impairment of statutory receivables

If there is an indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired, the entity measures and impairment loss.

In estimating the future cash flows, the entity considers both the amount and timing of the cash flows that it will receive in future. Consequently, where the effect of the time value of money is material, the entity discounts the estimated future cash flows using a rate that reflects the current risk free rate and, if applicable, any risks specific to the statutory receivable, or group of statutory receivables, for which the future cash flow estimates have not been adjusted.

Management uses the aging of outstanding statutory receivables to make a determination as to whether statutory receivables may be impaired. Statutory receivables with long outstanding balances (debtors with financial difficulty) are assessed for impairment.

Current employee benefits

Staff leave is accrued to employees according to the Board's leave policy. Provision is made for the full cost of accrued leave at the reporting date. This accrual will be realised as employees take leave or terminate employment.

1.4 Property, plant and equipment

The cost of an item of property, plant and equipment is recognised as an asset when:

- it is probable that future economic benefits or service potential associated with the item will flow to the entity; and
- the cost of the item can be measured reliably.

Property, plant and equipment is initially measured at cost.

The cost of an item of property, plant and equipment is the purchase price and other costs attributable to bring the asset to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. Trade discounts and rebates are deducted in arriving at the cost.

Where an asset is acquired through a non exchange transaction, its cost is its fair value as at date of acquisition.

When significant components of an item of property, plant and equipment have different useful lives, they are accounted for as separate items (major components) of property, plant and equipment.

Property, plant and equipment is carried at cost less accumulated depreciation and any impairment losses.

Property, plant and equipment are depreciated on the straight-line basis over their expected useful lives to their estimated residual value.

The average useful lives of items of property, plant and equipment have been assessed as follows:

Item	Depreciation method	Average useful life
Motor vehicles	Straight-line	4 - 20 Years
Equipment and furniture	Straight-line	2 - 30 Years
Computers	Straight-line	3 - 25 Years
Computer accessories	Straight-line	2 - 25 Years

The depreciation method used reflects the pattern in which the asset's future economic benefits or service potential are expected to be consumed by the entity. The depreciation method applied to an asset is reviewed at least at each reporting date and, if there has been a significant change in the expected pattern of consumption of the future economic benefits or service potential embodied in the asset, the method is changed to reflect the changed pattern. Such a change is accounted for as a change in an accounting estimate.

The depreciation charge for each period is recognised in surplus or deficit.

Items of property, plant and equipment are derecognised when the asset is disposed of or when there are no further economic benefits or service potential expected from the use of the asset.

The gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment is included in surplus or deficit when the item is derecognised. The gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment is determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the item.

The entity separately discloses expenditure to repair and maintain property, plant and equipment in the notes to the financial statements (see note 30).

1.5 Intangible assets

An intangible asset is recognised when:

- it is probable that the expected future economic benefits or service potential that are attributable to the asset will flow to the entity; and
- the cost or fair value of the asset can be measured reliably.

Where an intangible asset is acquired through a non-exchange transaction, its initial cost at the date of acquisition is measured at its fair value as at that date.

An intangible asset arising from development (or from the development phase of an internal project) is recognised when:

- it is technically feasible to complete the asset so that it will be available for use or sale.
- there is an intention to complete and use or sell it.

- there is an ability to use or sell it.
- it will generate probable future economic benefits or service potential.
- there are available technical, financial and other resources to complete the development and to use or sell the asset.
- the expenditure attributable to the asset during its development can be measured reliably.

Intangible assets are carried at cost less any accumulated amortisation and any impairment losses.

The amortisation period and the amortisation method (useful lives and residual value) for intangible assets are reviewed at each reporting period. The change will be accounted for as a change in estimate.

Amortisation is provided to write down the intangible assets, on a straight-line basis, to their residual values as follows:

Item	Amortisation method	Average useful life
WCGRB Database Software	Straight-line	10 Years
Licensing Automation Project	Straight-line	15 Years

The entity discloses relevant information relating to assets under construction or development, in the notes to the financial statements (see note 10).

Intangible assets are derecognised:

- on disposal; or
- when no future economic benefits or service potential are expected from its use or disposal.

The gain or loss arising from the derecognition of intangible assets is included in surplus or deficit when the asset is derecognised.

1.6 Financial instruments

Classification

The entity has the following types of financial assets (classes and category) as reflected on the face of the statement of financial position or in the notes thereto:

Class	Category
Cash and cash equivalents	Financial asset measured at amortised cost
Receivables from exchange transactions	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: Trust funds (securities)	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: Trust funds (trust)	Financial asset measured at amortised cost
Cash and cash equivalents: ILSF Housing Fund	Financial asset measured at amortised cost

The entity has the following types of financial liabilities (classes and category) as reflected on the face of the statement of financial position or in the notes thereto:

Class	Category
Payables from exchange transactions	Financial liability measured at amortised cost

Initial recognition and measurement

Financial instruments are recognised initially when the Board becomes a party to the contractual provisions of the instruments. The Board classifies financial instruments, or their component parts, on initial recognition as a financial asset, a financial liability or an equity instrument in accordance with the substance of the contractual arrangement.

The Board measures a financial asset and financial liability initially at its fair value.

For financial instruments which are not at fair value through surplus or deficit, transaction costs are included in the initial measurement of the instrument.

Subsequent measurement of financial assets and financial liabilities

The entity measures all financial instruments after initial recognition using the following categories:

- Financial assets at amortised cost, using the effective interest method, less accumulated impairment losses.
- Financial liabilities at amortised cost, using the effective interest method.

Impairment of financial assets

The entity assesses at the end of each reporting period whether there is any objective evidence that a financial asset or group of financial assets are impaired.

A financial asset is considered impaired if objective evidence indicates that one or more events have had a negative effect on the estimated future cash flows of that asset. If there is evidence, then the recoverable amount is estimated and an impairment loss is recognised.

For amounts due to the Board, significant financial difficulties of the debtor, probability that the debtor will enter bankruptcy and default of payments are all considered indicators of impairment.

All impairment losses are recognised in surplus or deficit.

Impairment losses are reversed when an increase in the financial asset's recoverable amount can be related objectively to an event occurring after the impairment was recognised, subject to the restriction that the carrying amount of the financial asset at the date that the impairment is reversed shall not exceed what the carrying amount would have been had the impairment not been recognised.

Reversals of impairment losses are recognised in surplus or deficit.

Derecognition

The Board derecognises a financial asset only when:

- the contractual rights to the cash flows from the financial asset expire, are settled or waived;
- the Board transfers to another party substantially all of the risks and rewards of ownership of the financial asset; or
- the Board, despite having retained some significant risks and rewards of ownership of the financial asset, has transferred control of the asset to another party and the other party has the practical ability to sell the asset in its entirety to an unrelated third party, and is able to exercise that ability unilaterally and without needing to impose additional restrictions on the transfer. In this case the Board shall derecognise the asset and recognise separately any rights and obligations created or retained in the transfer.

On derecognition of a financial asset in its entirety, the difference between the carrying amount and the sum of the consideration received (including any new asset obtained less any new liability assumed) shall be recognised in surplus or deficit.

Any liabilities that are waived, forgiven or assumed by another entity by way of non-exchange transaction, are accounted for in accordance with GRAP 23.

Receivables from exchange transactions

The allowance recognised is measured as the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows discounted at the effective interest rate computed at initial recognition.

The carrying amount of the asset is reduced through the use of a provision account, and the amount of the loss is recognised in surplus or deficit within operating expenses.

When receivables from exchange transactions are uncollectable, bad debts written off are recognised in operating expenses in surplus or deficit.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents comprise cash at bank and short term fixed deposits.

1.7 Statutory receivables

Identification

Recognition

The entity recognises statutory receivables as follows:

- if the transaction is an exchange transaction, using the policy on Revenue from exchange transactions;
- if the transaction is a non-exchange transaction, using the policy on Revenue from non-exchange transactions (Taxes and transfers); or
- if the transaction is not within the scope of the policies listed in the above or another Standard of GRAP, the receivable is recognised when the definition of an asset is met and, when it is probable that the future economic benefits or service potential associated with the asset will flow to the entity and the transaction amount can be measured reliably.

Initial measurement

The entity initially measures statutory receivables at their transaction amount.

Subsequent measurement

The entity measures statutory receivables after initial recognition using the cost method. Under the cost method, the initial measurement of the receivable is changed subsequent to initial recognition to reflect any:

- interest or other charges that may have accrued on the receivable (where applicable);
- impairment losses; and
- amounts derecognised.

Impairment losses

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired.

In assessing whether there is any indication that a statutory receivable, or group of statutory receivables, may be impaired, the entity considers, as a minimum, the following indicators:

- Significant financial difficulty of the debtor, which may be evidenced by an application for debt counselling, business rescue or an equivalent.
- It is probable that the debtor will enter sequestration, liquidation or other financial re-organisation.
- A breach of the terms of the transaction, such as default or delinquency in principal or interest payments (where levied).
- Adverse changes in international, national or local economic conditions, such as a decline in growth, an increase in debt levels and unemployment, or changes in migration rates and patterns.

If there is an indication that a statutory receivable, or a group of statutory receivables, may be impaired, the entity measures the impairment loss as the difference between the estimated future cash flows and the carrying amount. Where the carrying amount is higher than the estimated future cash flows, the carrying amount of the statutory receivable, or group of statutory receivables, is reduced, either directly or through the use of an allowance account. The amount of the losses is recognised in surplus or deficit.

In estimating the future cash flows, an entity considers both the amount and timing of the cash flows that it will receive in future. Consequently, where the effect of the time value of money is material, the entity discounts the estimated future cash flows using a rate that reflects the current risk-free rate and, if applicable, any risks specific to the statutory receivable, or group of statutory receivables, for which the future cash flow estimates have not been adjusted.

An impairment loss recognised in prior periods for a statutory receivable is revised if there has been a change in the estimates used since the last impairment loss was recognised, or to reflect the effect of discounting the estimated cash flows.

Any previously recognised impairment loss is adjusted either directly or by adjusting the allowance account. The adjustment does not result in the carrying amount of the statutory receivable or group of statutory

receivables exceeding what the carrying amount of the receivable(s) would have been had the impairment loss not been recognised at the date the impairment is revised. The amount of any adjustment is recognised in surplus or deficit.

Derecognition

The entity derecognises a statutory receivable, or a part thereof, when:

- the rights to the cash flows from the receivable are settled, expire or are waived;
- the entity transfers to another party substantially all of the risks and rewards of ownership of the receivable; or
- the entity, despite having retained some significant risks and rewards of ownership of the receivable, has transferred control of the receivable to another party and the other party has the practical ability to sell the receivable in its entirety to an unrelated third party, and is able to exercise that ability unilaterally and without needing to impose additional restrictions on the transfer. In this case, the entity:
 - derecognise the receivable; and
 - recognise separately any rights and obligations created or retained in the transfer.

Any difference between the consideration received and the amounts derecognised and, those amounts recognised, are recognised in surplus or deficit in the period of the transfer.

1.8 Taxation

The Board's income is exempt from taxation in terms of Section 10(1)(cA) (l) of the Income Tax Act, 1962.

1.9 Leases

A lease is classified as a finance lease if it transfers substantially all the risks and rewards incidental to ownership. A lease is classified as an operating lease if it does not transfer substantially all the risks and rewards incidental to ownership.

When a lease includes both land and buildings elements, the entity assesses the classification of each element separately.

Operating leases - lessee

Operating lease payments are recognised as an expense on a straight-line basis over the lease term. The difference between the amounts recognised as an expense and the contractual payments are recognised as an operating lease asset or liability.

1.10 Inventories

Inventories are recognised as an asset if it is probable that future economic benefits or service potential associated with the item will flow to the entity and the cost of the inventories can be measured reliably.

Inventories are initially measured at cost.

Where inventories are acquired through a non-exchange transaction, their cost shall be measured at their fair value as at the date of acquisition.

Subsequently inventories are measured at the lower of cost and current replacement cost.

Inventories are measured at the lower of cost and current replacement cost where they are held for;

- distribution at no charge or for a nominal charge; or
- consumption in the production process of goods to be distributed at no charge or for a nominal charge.

Inventory comprise of stationery and computer consumables that shall be consumed within a short term period in the normal business of the board and not held for sale.

The carrying amounts of inventories are recognised as an expense in the period in which the inventory is distributed.

1.11 Impairment of cash-generating assets

Cash-generating assets are assets used with the objective of generating a commercial return.

Identification

When the carrying amount of a cash-generating asset exceeds its recoverable amount, it is impaired.

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that a cash-generating asset may be impaired. If any such indication exists, the entity estimates the recoverable amount of the asset.

Recognition and measurement

An impairment loss is recognised immediately in surplus or deficit.

After the recognition of an impairment loss, the depreciation (amortisation) charge for the cash-generating asset is adjusted in future periods to allocate the cash-generating asset's revised carrying amount, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

Reversal of impairment loss

The entity assesses at each reporting date whether there is any indication that an impairment loss recognised in prior periods for a cash-generating asset may no longer exist or may have decreased. If any such indication exists, the entity estimates the recoverable amount of that asset.

An impairment loss recognised in prior periods for a cash-generating asset is reversed if there has been a change in the estimates used to determine the asset's recoverable amount since the last impairment loss was recognised. The carrying amount of the asset is increased to its recoverable amount. The increase is a reversal of an impairment loss. The increased carrying amount of an asset attributable to a reversal of an impairment loss does not exceed the carrying amount that would have been determined (net of depreciation or amortisation) had no impairment loss been recognised for the asset in prior periods.

A reversal of an impairment loss for a cash-generating asset is recognised immediately in surplus or deficit.

After a reversal of an impairment loss is recognised, the depreciation (amortisation) charge for the cash-generating asset is adjusted in future periods to allocate the cash generating asset's revised carrying amount, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

1.12 Employee benefits

Short-term employee benefits

Short-term employee benefits include items such as:

- wages, salaries and social security contributions;
- short-term compensated absences (such as paid annual leave and paid sick leave) where the compensation for the absences is due to be settled within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related employee service;
- bonus, incentive and performance related payments payable within twelve months after the end of the reporting period in which the employees render the related service; and
- non-monetary benefits (for example, medical care, and free or subsidised goods or services such as housing, cars and cellphones) for current employees.

When an employee has rendered service to the entity during a reporting period, the entity recognises the undiscounted amount of short-term employee benefits expected to be paid in exchange for that service:

- as a liability (accrued expense), after deducting any amount already paid. If the amount already paid exceeds the undiscounted amount of the benefits, the entity recognises that excess as an asset (prepaid expense) to the extent that the prepayment will lead to, for example, a reduction in future payments or a cash refund; and
- as an expense, unless another Standard requires or permits the inclusion of the benefits in the cost of an asset.

The expected cost of compensated absences is recognised as an expense as the employees render services that increase their entitlement or, in the case of non-accumulating absences, when the absence occurs. The entity measures the expected cost of accumulating compensated absences as the additional amount that the entity expects to pay as a result of the unused entitlement that has accumulated at the reporting date.

The entity recognises the expected cost of bonus payments when the entity has a present legal or constructive obligation to make such payments as a result of past events and a reliable estimate of the obligation can be made. A present obligation exists when the entity has no realistic alternative but to make the payments.

The accruals for employee entitlements to salaries and annual leave represents the amount which the Board has a present obligation to pay as a result of employees' service provided for at the reporting date. The accruals have been calculated at undiscounted amounts based on current salary rates.

Post-employment benefits: Defined contribution plans

Defined contribution plans are post-employment benefit plans under which an entity pays fixed contributions into a separate entity (a fund) and will have no legal or constructive obligation to pay further contributions if the fund does not hold sufficient assets to pay all employee benefits relating to employee service in the current and prior periods.

When an employee has rendered service to the entity during a reporting period, the entity recognises the contribution payable to a defined contribution plan in exchange for that service:

- as a liability (accrued expense), after deducting any contribution already paid. If the contribution already paid exceeds the contribution due for service before the reporting date, an entity recognises that excess as an asset (prepaid expense) to the extent that the prepayment will lead to, for example, a reduction in future payments or a cash refund; and
- as an expense, unless another Standard requires or permits the inclusion of the contribution in the cost of an asset.

Post-employment benefits: Defined benefit plans

Defined benefit plans are post-employment benefit plans other than defined contribution plans.

The amount recognised as a defined benefit liability is the net total of the following amounts:

- the present value of the defined benefit obligation at the reporting date;
- minus the fair value at the reporting date of plan assets (if any) out of which the obligations are to be settled directly;
- plus any liability that may arise as a result of a minimum funding requirement

The entity recognises the net total of the following amounts in surplus or deficit, except to the extent that another Standard requires or permits their inclusion in the cost of an asset:

- current service cost;
- interest cost;
- the expected return on any plan assets and on any reimbursement rights;
- actuarial gains and losses;
- past service cost;
- the effect of any curtailments or settlements; and
- the effect of applying the limit on a defined benefit asset (negative defined benefit liability).

The entity uses the Projected Unit Credit Method to determine the present value of its defined benefit obligations and the related current service cost.

Actuarial valuations are conducted on an annual basis by independent actuaries separately for each plan. The results of the valuation are updated for any material transactions and other material changes in circumstances (including changes in market prices and interest rates) up to the reporting date.

Long service awards

Long service awards are provided to employees who achieve certain pre determined milestones of service

Accounting Policies

within the Board. The expected costs of these benefits are accrued over the period of employment. The Board's obligation in respect of this benefit is valued by independent actuaries annually and the corresponding liability is raised.

The liability is recognised as the present value of the defined benefit obligation at the reporting date.

The Board recognises the net total of the following amounts in surplus or deficit, except to the extent that another Standard requires or permits their inclusion in the cost of an asset:

- current service cost;
- interest cost;
- the expected return on any plan assets and on any reimbursement right;
- actuarial gains and losses;
- past service cost;
- the effect of any curtailments or settlements; and
- the effect of applying the limit on a defined benefit asset.

The Board uses the Projected Unit Credit Method to determine the present value of its long service awards obligation and the related current service cost, and where applicable, past service cost.

Actuarial gains and losses arising from the experience adjustments and changes in actuarial assumptions, are recognised in the Statement of Financial Performance in the period that it occurs.

1.13 Provisions and contingencies

Provisions are recognised when:

- the entity has a present obligation as a result of a past event;
- it is probable that an outflow of resources embodying economic benefits or service potential will be required to settle the obligation; and
- a reliable estimate can be made of the obligation.

Provisions are reviewed at each reporting date and adjusted to reflect the current best estimate. Provisions are reversed if it is no longer probable that an outflow of resources embodying economic benefits or service potential will be required, to settle the obligation.

Provisions are not recognised for future operating surplus (deficit).

Contingent assets and contingent liabilities are not recognised. A contingent liability is disclosed unless the probability of an outflow of resources embodying economic benefits or service potential is remote. A contingent asset is disclosed where an inflow of economic benefits or service potential is probable. Contingencies are disclosed in note 33.

1.14 Capital commitments

Capital commitments disclosed in the annual financial statements represent the contractual balance committed to capital projects on reporting date that will be incurred in the period subsequent to the specific reporting date.

1.15 Revenue from exchange transactions

Measurement

Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, net of trade discounts and volume rebates.

Operating revenue consists of:

Board Inspectors' Charge Out Fees

This represents the hourly charge out rate for board inspectors performing probities and application investigations.

The revenue is recognised on invoice for the hours the inspectors performed the duties of probity and investigations.

Investigation fees

This represents fees paid by licensed operators in terms of section 44 of the Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996) as amended. The revenue is recognised on invoice at the granting or renewal of an operator licence.

Licence application fees

This represents a fee payable in terms of section 44 of the Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996) as amended. The Board also collects national application fees in terms of section 28(1)(a) - (b) of the National Gambling Regulations. The revenue is recognised on invoice at time of application.

LPM Operator fees

This represents a fee payable in terms of section 44C of the Western Cape Gambling and Racing Board (Act 4 of 1996) as amended. The revenue is recognised on invoice at the granting or renewal of an operator licence.

Interest income

Refer to section 1.17 for the accounting policy for Interest Income.

Other income

Other income is recognised when it is probable that future economic benefits will flow to the entity and when the amount can be measured reliably.

1.16 Revenue from non-exchange transactions

Government grants

Government grants without conditions attached to it, are recognised as revenue when the asset is recognised.

Services-in-kind

The entity recognise services in-kind that are significant to its operations and/or service delivery objectives as assets and recognise the related revenue when it is probable that the future economic benefits or service potential will flow to the entity and the fair value of the assets can be measured reliably.

Where services-in-kind are not significant to the entity's operations and/or service delivery objectives and/or do not satisfy the criteria for recognition, the entity disclose the nature and type of services in kind received during the reporting period.

1.17 Interest income

Interest income is recognised on a time proportion basis using the effective interest method.

1.18 Accounting by principals and agents

Identification

A principal-agent arrangement results from a binding arrangement in which one entity (an agent), undertakes transactions with third parties on behalf, and for the benefit of, another entity (the principal).

Assessing which entity benefits from the transactions with third parties

Where the entity has been granted specific powers in terms of legislation to direct the terms and conditions of particular transactions, it is not required to consider the criteria of whether it does not have the power to determine the significant terms and conditions of the transaction, to conclude that is an agent. The entity applies judgement in determining whether such powers exist and whether they are relevant in assessing whether the entity is an agent.

Accounting Policies

Recognition

The entity, as an agent, recognises only that portion of the revenue and expenses it receives or incurs in executing the transactions on behalf of the principal in accordance with the requirements of the relevant Standards of GRAP.

The entity recognises assets and liabilities arising from principal-agent arrangements in accordance with the requirements of the relevant Standards of GRAP.

1.19 Trust funds

Trust funds represent deposits by gaming enterprises for the purposes of covering costs and defaults incurred in terms of section 34 and section 39 of the Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996), as amended.

1.20 Comparative figures

Where necessary, comparative figures have been reclassified to conform to changes in presentation in the current year.

When the presentation or classification of items in the annual financial statements is amended, prior period comparative amounts are restated, unless a standard of GRAP does not require the restatements or comparative information. Where accounting errors have been identified in the current year, the correction is made retrospectively as far as practicable, and the prior year comparatives are restated accordingly. Where there has been a change in accounting policy in the current year, the adjustment is made retrospectively as far as practicable, and the prior year comparatives are restated accordingly.

1.21 Fruitless and wasteful expenditure

Fruitless expenditure means expenditure which was made in vain and would have been avoided had reasonable care been exercised.

All expenditure relating to fruitless and wasteful expenditure is recognised as an expense in the statement of financial performance in the year that the expenditure was incurred. The expenditure is classified in accordance with the nature of the expense, and where recovered, it is subsequently accounted for as revenue in the statement of financial performance.

1.22 Irregular expenditure

Irregular expenditure as defined in section 1 of the PFMA is expenditure other than unauthorised expenditure, incurred in contravention of or that is not in accordance with a requirement of any applicable legislation, including

- (a) this Act; or
- (b) the State Tender Board Act, 1968 (Act No. 86 of 1968), or any regulations made in terms of the Act; or
- (c) any provincial legislation providing for procurement procedures in that provincial government.

National Treasury practice note no. 4 of 2008/2009 which was issued in terms of sections 76(1) to 76(4) of the PFMA requires the following (effective from 1 April 2008):

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial and which was condoned before year end and/or before finalisation of the financial statements must also be recorded appropriately in the irregular expenditure register. In such an instance, no further action is also required with the exception of updating the note to the financial statements.

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year and for which condonement is being awaited at year end must be recorded in the irregular expenditure register. No further action is required with the exception of updating the note to the financial statements.

Where irregular expenditure was incurred in the previous financial year and is only condoned in the following financial year, the register and the disclosure note to the financial statements must be updated with the amount condoned.

Irregular expenditure that was incurred and identified during the current financial year and which was not condoned by the National Treasury or the relevant authority must be recorded appropriately in the irregular expenditure register. If liability for the irregular expenditure can be attributed to a person, a debt account must be created if such a person is liable in law. Immediate steps must thereafter be taken to recover the amount from the person concerned. If recovery is not possible, the accounting officer or accounting authority may write off the amount as debt impairment and disclose such in the relevant note to the financial statements. The irregular expenditure register must also be updated accordingly. If the irregular expenditure has not been condoned and no person is liable in law, the expenditure related thereto must remain against the relevant programme/expenditure item, be disclosed as such in the note to the financial statements and updated accordingly in the irregular expenditure register.

Irregular expenditure recovered is recognised as revenue in the Statement of Financial Performance.

1.23 Segment information

A segment is an activity of an entity:

- that generates economic benefits or service potential (including economic benefits or service potential relating to transactions between activities of the same entity);
- whose results are regularly reviewed by management to make decisions about resources to be allocated to that activity and in assessing its performance; and
- for which separate financial information is available.

Reportable segments are the actual segments which are reported on in the segment report. They are the segments identified above or alternatively an aggregation of two or more of those segments where the aggregation criteria are met.

It is management's view that the Board do not have segments as the programmes are support functions and do not generate economic benefits or service potential.

1.24 Budget information

The approved budget covers the fiscal period from 2022/04/01 to 2023/03/31.

The annual financial statements and the budget are not on the same basis of accounting therefore a reconciliation between the statement of financial performance and the budget have been included in the annual financial statements. Refer to note 34.

Comparative information is not required.

1.25 Related parties

A related party is a person or an entity with the ability to control or jointly control the other party, or exercise significant influence over the other party, or vice versa, or an entity that is subject to common control, or joint control.

Management are those persons responsible for planning, directing and controlling the activities of the entity, including those charged with the governance of the entity in accordance with legislation, in instances where they are required to perform such functions.

Close members of the family of a person are those family members who may be expected to influence, or be influenced by that person in their dealings with the entity. A person is considered to be a close member of the family of another person if they:

- are married or live together in a relationship similar to a marriage; or
- are separated by no more than two degrees of natural or legal consanguinity or affinity.

Accounting Policies

The entity is exempt from disclosure requirements in relation to related party transactions if that transaction occurs within normal supplier and/or client/recipient relationships on terms and conditions no more or less favourable than those which it is reasonable to expect the entity to have adopted if dealing with that individual entity or person in the same circumstances and terms and conditions are within the normal operating parameters established by that reporting entity's legal mandate.

Where the entity is exempt from the disclosures in accordance with the above, the entity discloses narrative information about the nature of the transactions and the related outstanding balances, to enable users of the entity's financial statements to understand the effect of related party transactions on its annual financial statements.

Remuneration of management includes remuneration derived for services provided to the entity in their capacity as members of the management team or employees. Benefits derived directly or indirectly from the entity for services in any capacity other than as an employee or a member of management do not satisfy the definition of remuneration. Remuneration of management excludes any consideration provided solely as reimbursement for expenditure incurred by those persons for the benefit of the reporting entity, such as the reimbursement of accommodation costs associated with work related travel.

1.26 Events after reporting date

Events after reporting date are those events, both favourable and unfavourable, that occur between the reporting date and the date when the financial statements are authorised for issue. Two types of events can be identified:

- those that provide evidence of conditions that existed at the reporting date (adjusting events after the reporting date); and
- those that are indicative of conditions that arose after the reporting date (non-adjusting events after the reporting date).

The entity will adjust the amount recognised in the financial statements to reflect adjusting events after the reporting date once the event occurred.

The entity will disclose the nature of the event and an estimate of its financial effect or a statement that such estimate cannot be made in respect of all material non-adjusting events, where non disclosure could influence the economic decisions of users taken on the basis of the financial statements.

1.27 Materiality

Material omissions or misstatements of items are material if they could, individually or collectively, influence the decision or assessments of users made on the basis of the financial statements. Materiality depends on the nature or size of the omission or misstatements judged in the surrounding circumstances. The nature or size of the information item, or a combination of both, could be the determining factor. Materiality is determined as 0.5% of total operating expenditure. This materiality is from management's perspective and does not correlate with the auditor's materiality.

1.28 Tax and levies collection

The Western Cape Gambling and Racing Act, 1996 (Act 4 of 1996) provides for the imposition of statutory taxes and fees payable by licence holders, as well as administrative penalties for non compliance. The Board collects gambling taxes and levies on gambling transactions on behalf of the Provincial Revenue Fund and other beneficiaries. Taxes and levies are collected based on the tax arrangements as set out in the Western Cape Gambling and Racing Act. Taxes and levies collected are disclosed in Note 25 and Note 36 to the financial statements.

2. New standards and interpretations

2.1 Standards and interpretations effective and adopted in the current year

In the current year, there were no new standards and interpretations that are effective for the current financial year and that are relevant to the Board's operations.

2.2 Standards and interpretations issued, but not yet effective

The table below outlines the new pronouncements or amendments that are effective for financial periods commencing on or after 1 April 2023.

Standard/Interpretation	Expected impact
GRAP 25: Employee Benefits IGRAP 7: The Limit on a Defined Benefit Asset, Minimum Funding Requirements and their Interaction	The expected impact on the financial statements is not significant.
GRAP 1: Presentation of Financial Statements	The expected impact on the financial statements is not significant.
Standards of GRAP: Improvements to the Standard of GRAP 2020	The expected impact on the financial statements is not significant.
IGRAP 21: The Past Effect of Decisions on Materiality	The expected impact on the financial statements is not significant.
Guideline: Accounting for Landfill Sites	No such transactions are expected in the foreseeable future.

2.3 Standards and interpretations not yet effective or relevant

The following standards of GRAP, or amendments to the Standards, are not yet effective or no effective date has been determined by the Minister:

Standard/Interpretation	Expected impact
GRAP 104: Financial Instruments	There could be a significant impact on the classification of financial instruments and the calculation of impairment losses.
GRAP 103: Heritage Assets	No such transactions are expected in the foreseeable future.

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

3. Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents consist of:

Bank balances	30 486 245	42 789 780
Short-term deposits	32 000 000	-
	62 486 245	42 789 780

The Board's bank balances are held at Nedbank. The interest rate for funds held in the primary bank account is 7.15% as at 31 March 2023 (31 March 2022: 3.65%).

Cash and cash equivalents in the cash flow statement consist of:

Trust funds (securities) - Refer to Note 7	31 040 211	18 317 883
Trust funds (trusts) - Refer to Note 7	13 645 263	11 440 412
ILSF Housing Fund - Refer to Note 8	519 612	531 451
Cash and cash equivalents (as per above)	62 486 245	42 789 780
	107 691 331	73 079 526

Monies held in trust funds (trust and securities) are held in terms of section 34 and 39 of the Western Cape Gambling and Racing Act (the "Act").

In terms of section 34 of the Act, any person who submits an application under this Act and any licence holder which is the subject of a hearing, an investigation or enquiry under this Act, shall be liable and pay to the Board in the prescribed manner all costs reasonably incurred by or on behalf of the Board in conducting any hearing, investigations or enquiries provided for in this Act.

In terms of section 39 of the Act, the Board may require any applicant for a licence, before commencing or, in the case of a holder of such a licence, continuing to carry on the business authorised under that licence, to give security for the payment of all taxes, fees and gambling obligations due, or which may become due, under this Act in such amount and form as the Board may determine.

4. Prepayments

Annual licence fees: software	1 209 552	739 755
Membership fees	11 923	12 122
Subscription fees	29 543	22 064
Travel and accommodation	-	61 241
TV Licence Fees	221	221
	1 251 239	835 403

As disclosed in the statement of financial position

Current assets	1 068 132	698 611
Non-current assets	183 107	136 792
	1 251 239	835 403

Figures in Rand

2023

2022

5. Receivables from exchange transactions

Amounts due in respect of regulation operations	1 426 209	1 258 931
Amounts due in respect of other activities	179 263	32 577
	1 605 472	1 291 508

Statutory receivables included in receivables from exchange transactions are as follows:

Licence application fees	118 502	82 746
Board Inspector's Charge-out fees	368 200	583 717
Investigation fees	236 771	558 740
	723 473	1 225 203

Financial asset receivables included in receivables from exchange transactions above

	881 999	66 305
--	----------------	---------------

Total receivables

	1 605 472	1 291 508
--	-----------	-----------

Statutory receivables general information

Transaction(s) arising from statute

Licence application fees: In terms of section 44(1) of the Act (Western Cape Gambling and Racing Act, Act 4 of 1996), the prescribed new licence application fee shall be paid by every applicant for a licence on submission of a new licence application.

Board Inspector's Charge out Fees: In terms of section 34(1) of the Act, any person who submits an application under this Act shall be liable for and pay to the Board in the prescribed manner all costs reasonably incurred by or on behalf of the Board in conducting any hearings, investigations or enquiries provided for in this Act.

Investigation fees: In terms of section 44(2) of the Act, the prescribed annual investigation fees shall be paid by a licence holder upon issue of the licence and thereafter annually upon renewal thereof.

Determination of transaction amount

Licence application fees: New licence application fees are set out in "Annexure B: New Licence Application Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2022.

Board Inspector's Charge out Fees: Board Inspectors Charge Out Fees represent the hourly charge out rates for board inspectors performing probities and application investigations. The Board also charged flat rates for key employee and gambling employee licence applications.

Annual investigation fees: Annual investigation and licence fees are set out in "Annexure C: Annual Licence and Investigation Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2022.

Interest or other charges levied/charged

No interest was levied/charged for statutory receivables for the year under review.

Figures in Rand

2023

2022

5. Receivables from exchange transactions (continued)

Discount rate applied to the estimated future cash flows

Statutory receivables are not discounted.

Main events and circumstances that led to the recognition or reversal of impairment losses on statutory receivables

Significant impairment losses recognised or reversed

There were no impairment losses recognised or reversed for the year under review (31 March 2022: nil).

Other impairment losses recognised or reversed

There were no other impairment losses recognised or reversed for the year under review (31 March 2022: nil).

Receivables past due but not impaired

Relating specifically to Statutory Receivables

Statutory Receivables outstanding for more than 30 days are considered as past due but not impaired. At 31 March 2023, there were no statutory receivables outstanding for more than 30 days (31 March 2022: R59 031). For the prior year balance, these outstanding balances related to existing licence holders with no defaults in the past. All amounts were recovered during the current year.

The ageing of amounts past due but not impaired is as follows:

Group 1: 31 - 60 days past due	-	38 926
Group 2: 61 - 90 days past due	-	18 805
Group 3: 91 and over past due	-	1 300
	-	59 031

Credit quality of trade and other receivables

The credit quality of trade and other receivables that are neither past nor due nor impaired can be assessed by reference to external credit ratings (if available) or to historical information about counterparty default rates:

Counterparties without external credit rating

Group 1	881 999	66 305
---------	---------	--------

Group 1 - new customer (less 6 months).

None of the financial assets that are fully performing have been renegotiated in the last year.

Trade and other receivables neither past due nor impaired

Trade and other receivables, which do not represent statutory receivables as at year end, were neither past due nor impaired (31 March 2022: Rnil).

Figures in Rand

2023

2022

6. Receivables from non-exchange transactions

	2023	2022
Statutory Receivables from non-exchange transactions	44 464 729	42 498 618

Statutory receivables included in receivables from non-exchange transactions above are as follows:

Annual Licence Fees	86 260	136 981
Gambling Taxes	44 378 469	42 330 437
Penalties	-	31 200
	44 464 729	42 498 618

Financial asset receivables included in receivables from non-exchange transactions above	-	-
--	---	---

Total receivables from non-exchange transactions	44 464 729	42 498 618
---	-------------------	-------------------

Statutory receivables general information

Transaction(s) arising from statute

Annual licence fees: In terms of section 44(2) of the Act, the prescribed annual licence fees shall be paid by a licence holder upon issue of the licence and thereafter annually upon renewal thereof.

Gambling Taxes: In terms of section 64(1) of the Act, from time to time and in the manner prescribed there shall be paid to the Board gambling and betting taxes by the holders of licences as provided for in Schedules III and IV.

Penalties: In terms of section 75A of the Act, if the Board is satisfied, on a balance of probabilities, from evidence adduced at any hearing conducted in terms of this Act or produced as a result of any investigation or enquiry pursuant to this Act, that a provision of the Act has been contravened or has not been complied with, the Board may hold any or all such licence holders liable for such contravention as the case may be, and impose a penalty contemplated in subsection (2).

Determination of transaction amount

Annual licence fees: Annual licence fees are set out in "Annexure C: Annual Licence and Investigation Fees" in the Western Cape Gambling and Racing Regulations (Fees and Costs), 2016: Amendment, 2022.

Gambling Taxes: The determination of amounts payable for taxes on gambling activities is provided for in Schedules III and IV to the Western Cape Gambling and Racing Act.

Penalties: The Board may impose penalties in terms of section 75(A)(2) of the Act.

Interest or other charges levied/charged

No interest was levied/charged for statutory receivables for the period under review.

Discount rate applied to the estimated future cash flows

Statutory receivables are not discounted.

Statutory receivables past due but not impaired

Statutory receivables outstanding for more than 30 days are considered as past due but not impaired. As at 31 March 2023, there were no statutory receivables outstanding for more than 30 days (31 March 2022: Rnil).

FINANCIAL INFORMATION

Notes to the Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

7. Cash and cash equivalents - Trust funds

Trust funds (securities)	30 929 898	18 317 883
Trust funds (trusts)	13 214 168	11 213 675
Total	44 144 066	29 531 558

Add: Amount (payable) / receivable to/from current account

Securities	110 313	-
Trusts	431 095	226 737
	44 685 474	29 758 295

Currently disclosed in the financial statements**Current assets**

Trust funds (securities) - Refer to Note 3	31 040 211	18 317 883
Trust funds (trust) - Refer to Note 3	13 645 263	11 440 412
Total	44 685 474	29 758 295

Current liabilities

Trust creditors (securities)	31 040 211	18 317 883
Trust creditors (probity costs)	11 349 824	9 954 302
Total	42 390 035	28 272 185

Variance: trust assets and trust liabilities	2 295 439	1 486 110
--	-----------	-----------

The variance as indicated above is due to the settlement of outstanding amounts payable by licence holders from monies held in trust for respective licence holders as at the end of reporting period each year.

8. Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund

ILSF Housing Fund	519 612	531 451
-------------------	---------	---------

The individual linked savings facility is established in terms of clauses 4.5.6.3 and 4.5.6.4 of the Public Service Co-ordinating Bargaining Council Resolution 7 of 2015.

Accumulated savings shall only be accessed for the purpose of acquiring homeownership, building and/or improving a home acquired for ownership.

Refer to Note 3 - Cash and cash equivalents.

Figures in Rand

9. Property, plant and equipment

	2023			2022		
	Cost / Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value	Cost / Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value
Motor vehicles	1 772 406	(1 387 867)	384 539	1 772 406	(1 148 035)	624 371
Equipment & furniture	3 566 644	(2 467 833)	1 098 811	3 563 352	(2 086 001)	1 477 351
Computers	5 603 000	(2 052 720)	3 550 280	4 463 670	(3 088 901)	1 374 769
Computer accessories	898 695	(782 780)	115 915	886 966	(777 141)	109 825
Total	11 840 745	(6 691 200)	5 149 545	10 686 394	(7 100 078)	3 586 316

Reconciliation of property, plant and equipment - 2023

	Opening balance	Additions	Disposals	Depreciation	Total
Motor vehicles	624 371	-	-	(239 832)	384 539
Equipment & furniture	1 477 351	4 907	-	(383 447)	1 098 811
Computers	1 374 769	2 809 903	(15 836)	(618 556)	3 550 280
Computer accessories	109 825	57 572	(903)	(50 579)	115 915
Total	3 586 316	2 872 382	(16 739)	(1 292 414)	5 149 545

Reconciliation of property, plant and equipment - 2022

	Opening balance	Additions	Disposals	Depreciation	Total
Motor vehicles	937 000	-	-	(312 629)	624 371
Equipment & furniture	1 819 005	66 661	(3 346)	(404 969)	1 477 351
Computers	713 111	1 116 335	(2 349)	(452 328)	1 374 769
Computer accessories	82 574	60 443	(2 328)	(30 864)	109 825
Total	3 551 690	1 243 439	(8 023)	(1 200 790)	3 586 316

Pledged as security

None of the property, plant and equipment have been provided as guarantee for liabilities.

Restricted title

As at 31 March 2023, the Board did not have property, plant and equipment whose title is restricted.

Compensation received for losses on property, plant and equipment - included in operating profit.

The Board did not receive any compensation from third parties for items of property, plant and equipment that were impaired, lost or given up.

Figures in Rand

9. Property, plant and equipment (continued)

Other information

Refer to Note 29 for capital commitments in respect of property, plant and equipment.

The Board has reviewed the useful lives of its assets as at 31 March 2023. Refer to Note 41 where the change in estimate is disclosed.

Property, plant and equipment in the process of being constructed or developed

For the period under review, the Board did not have property, plant and equipment which is in the process of being constructed or developed.

Expenditure incurred to repair and maintain property, plant and equipment

Expenditure incurred to maintain property, plant and equipment is disclosed in note 30 to the financial statements.

10. Intangible assets

	2023			2022		
	Cost / Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value	Cost / Valuation	Accumulated depreciation and accumulated impairment	Carrying value
Computer software	133 287	(94 457)	38 830	111 437	(84 490)	26 947
Internally generated computer software	5 738 574	(1 178 811)	4 559 763	5 738 574	(796 239)	4 942 335
Total	5 871 861	(1 273 268)	4 598 593	5 850 011	(880 729)	4 969 282

Reconciliation of intangible assets - 2023

	Opening balance	Additions	Amortisation	Total
Computer software	26 947	21 850	(9 967)	38 830
Internally generated computer software	4 942 335	-	(382 572)	4 559 763
Total	4 969 282	21 850	(392 539)	4 598 593

Reconciliation of intangible assets - 2022

	Opening balance	Additions	Transfers	Amortisation	Total
Computer software	37 829	-	-	(10 882)	26 947
Internally generated computer software	4 481 226	841 749	-	(380 640)	4 942 335
Intangible assets under development	169 625	672 124	(841 749)	-	-
Total	4 688 680	1 513 873	(841 749)	(391 522)	4 969 282

Figures in Rand

2023

2022

10. Intangible assets (continued)

Intangible assets in the process of being constructed or developed

As at 31 March 2023, the Board had no intangible assets which are in the process of being developed.

None of the intangible assets have been provided as a guarantee for liabilities.

Restricted title

As at 31 March 2023, the Board did not have intangible assets whose title is restricted.

Other information

As at 31 March 2023, the Board did not have any contractual commitments for the acquisition of intangible assets.

Material individual intangible asset

The Licensing Automation Project is an individual asset which is material to the Board's financial statements.

The carrying value of the capitalised development costs for the Licensing Automation Project amounted to R 4 559 763 as at 31 March 2023 (31 March 2022: R4 942 335).

The remaining amortization period of the Licensing Automation Project is 11 years.

11. Payables from exchange transactions

Accounts payable

669 322

2 165 964

Payments due to creditors are settled within 30 days from receipt of invoice.

12. Taxes and transfers payable

Provincial Revenue Fund (see note 24)

72 593 030

63 865 841

Kenilworth Racing (Betting Levy)

868 027

376 213

73 461 057

64 242 054

13. Provisions

Reconciliation of provisions - 2023

	Opening balance	Utilised during the year due to payments	Reversed during the year	Total
Legal proceedings	900 000	(105 000)	(195 000)	600 000

Reconciliation of provisions - 2022

	Opening Balance	Additions	Total
Legal proceedings	300 000	600 000	900 000

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

13. Provisions (continued)

Legal proceedings provisions

Judgement in respect of one litigation matter was delivered on 22 February 2021. The court ruled in favour of the applicant regarding a dispute related to pay out of winnings and cost was awarded against the Board. During the year under review, the Board and applicant reached a settlement agreement and an amount of R105 000 was paid to the applicant. Before this matter was finalised, the estimate for the applicant's legal cost was R300 000.

Three licence holders commenced review proceedings on 22 November 2017. The Applicants applied to the Western Cape High Court, Cape Town for the review, setting aside and declaring unlawful and invalid the Board's decision to impose BBBEE conditions of licence on the Applicants as licence holders. Further, that the Court award costs against any party opposing the Application. Judgement was delivered on 11 December 2019, in favour of the Board. The licence holders applied for Leave to Appeal to the Supreme Court of Appeal, on 30 January 2020. The Applicant's leave to appeal was granted on 15 December 2020. The matter was argued before the Supreme Court of Appeal on 24 May 2022. Judgement was delivered on 24 June 2022. The Appeal was upheld with cost and the order of the Court a quo was set aside. The cost estimate for the applicants' legal fees is R600 000. The Board awaits the Bill of Cost to be set down for taxation.

14. Employee benefits

Employee Benefits

Current Liabilities	4 641 198	4 716 242
Non-Current Liabilities	4 876 000	4 973 000
	9 517 198	9 689 242

Current Liabilities - Employee Benefits

Accrual for leave pay	3 245 724	3 464 232
Accrual for bonus	608 862	584 559
Subtotal	3 854 586	4 048 791
Current portion of Post Retirement Medical Aid	95 000	77 000
Current portion of Long Service Awards	172 000	59 000
ILSF: Housing allowance	519 612	531 451
	4 641 198	4 716 242

Non-Current Employee Benefits

Long Service Awards	829 000	828 000
Post-Retirement Medical Aid	4 314 000	4 281 000
Subtotal	5 143 000	5 109 000
Less: Current Liability	(267 000)	(136 000)
	4 876 000	4 973 000

Figures in Rand

2023

2022

14. Employee benefits (continued)

Long service awards

The Board offers employees Long Service Awards for every ten (10) years of unbroken service completed, from ten years of service to forty (40) years of service, inclusive.

The table below sets out the Long Service Award policy:

Completed Service (in years)	Employed before 23 March 2017	Employed after 23 March 2017
10 years	A cash amount equal to the monthly benefit salary of the employee at his/her 10 year anniversary	None
20 years	R 10 899	R 10 899
30 years	R 21 797	R 21 797
40 years	R 29 064	R 29 064

Valuation of assets

The long service awards liability for the Board is provided for. However, no dedicated assets have been set aside to meet this liability.

Post-retirement medical aid plan

Employees of the Board participate on a medical scheme of their choosing. The Board shall continue to provide a medical assistance subsidy of 75% of medical scheme contributions if an employee:

- Exited or exits the service of the Board because of retirement (including early retirement), death or dismissal on account of incapacity due to ill health or injury;
- Has attained at least fifty (50) years of age;
- Has remained a principal member of a registered medical scheme for twelve (12) months immediately before the date he/she exited the service of the Board;
- If an employee or former employee die(s) and his or her spouse becomes the principal member of a registered medical scheme, then the spouse becomes eligible to receive the subsidy.

The subsidy as at 1 January 2023 was R3 402 per month (R4 248 per month on 1 January 2022) and is expected to increase by 9.34% on 1 January 2024.

Changes in the present value of the defined benefit obligation are as follows:

Opening balance	5 109 000	4 458 000
Net expense recognised in the statement of financial performance	34 000	651 000
	5 143 000	5 109 000

Accrued Liability

Long Service Award

Current liability	172 000	59 000
Non-current liability	657 000	769 000

Post-Retirement Medical Aid

Current liability	95 000	77 000
Non-current liability	4 219 000	4 204 000
	5 143 000	5 109 000

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

14. Employee benefits (continued)

Net expense recognised in the statement of financial performance

Current service cost: Long Service Awards*	39 219	(10 218)
Current service cost: Medical Aid Benefit*	169 626	165 000
Interest cost: Long Service Awards	50 000	57 000
Interest cost: Medical Aid Benefit	524 000	549 000
Actuarial loss/(gain): Long Service Awards	(88 219)	(41 782)
Actuarial loss/(gain): Medical Aid Benefit	(660 626)	(68 000)
	34 000	651 000

*These items are included as part the information disclosed in Note 20 to the financial statements (medical aid company contributions and long service awards).

Key assumptions used

Assumptions used at the reporting date:

Long Service Awards	31 March 2023	31 March 2022
Discount rate	8.82%	6.18%
CPI (Consumer Price Inflation)	4.96%	4.92%
Normal Salary Increase Rate	5.96%	5.92%
Net Effective Discount Rate	2.70%	0.25%
Pre-retirement mortality	SA 85-90 (light)	SA 85-90 (light)

Post-Retirement Medical Aid	31 March 2023	31 March 2022
Discount rate	13.50%	11.84%
Medical CPI (Consumer Price Inflation)	8.34%	7.63%
Medical Aid Contribution Inflation	9.34%	8.63%
Net Effective Discount Rate	3.80%	2.96%

Demographic Assumptions	31 March 2023	31 March 2022
Pre-retirement Mortality	SA 85-90 (light)	SA 85-90 (light)
Post-retirement Mortality	PA (90) rated down 2 years and 1% annual improvement from 2006	PA (90) rated down 2 years and 1% annual improvement from 2006 (PRMA)
Average retirement age	65	65
Proportion with spouse dependent at retirement	85%	85%
Continuation of membership at retirement	80%	80%

Figures in Rand

14. Employee benefits (continued)

Refer to the table below for more information regarding key assumptions:

Discount Rate	GRAP 25 defines the determination of the Discount rate assumption to be used as follows: The discount rate that reflects the time value of money is best approximated by reference to market yields at the reporting date on government bonds. Where there is no deep market in government bonds with a sufficiently long maturity to match the estimated maturity of all the benefit payments, an entity uses current market rates of the appropriate term to discount shorter term payments and estimates the discount rate for longer maturities by extrapolating current market rates along the yield curve.
Normal Salary Inflation Rate	The underlying future rate of consumer price index inflation (CPI inflation) was derived from the relationship between the (yield curve based) Conventional Bond Rate and the (yield curve based) Inflation-linked Bond rate for the time period indicated by the valuation's implied duration. The assumed rate of salary inflation was set as the assumed value of CPI plus 1%.
Medical Aid Inflation	<p>The Medical Aid Contribution Inflation rate was set with reference to the past relationship between the (yield curve based) Discount Rate for each relevant time period and the (yield curve based) Medical Aid Contribution Inflation for each relevant time period.</p> <p>South Africa has experienced high health care cost inflation in recent years. The annualised compound rates of increase for the last ten years show that registered medical aid schemes contribution inflation outstripped general CPI by almost 3% year on year. These increases are not considered to be sustainable and it was assumed that medical aid contribution increases would out-strip general inflation by 1% per annum over the foreseeable future.</p>
Average Retirement Age	The average retirement age for all active employees was assumed to be 65 years. This assumption implicitly allows for ill-health and early retirements.
Mortality Rates	Mortality before retirement has been based on the SA 85-90 mortality tables. These are the most commonly used tables in the industry. Mortality post-employment (for pensioners) has been based on the PA (90) ultimate mortality tables. No explicit assumption was made about additional mortality or health care costs due to AIDS.

Figures in Rand

14. Employee benefits (continued)

Promotional Salary Increase Rates

The following promotional salary increases were assumed:

Age Band	Promotional Increase
20 - 24	5%
25 - 29	4%
30 - 34	3%
35 - 39	2%
40 - 44	1%
45 and over	0%

Withdrawal Decrements: Long Service Awards

Allowance for withdrawals was made based on age, as summarised in the table below:

Age Band	Withdrawal Rate Males	Withdrawal Rate Females
20 - 24	16%	24%
25 - 29	12%	18%
30 - 34	10%	15%
35 - 39	8%	10%
40 - 44	6%	6%
45 - 49	4%	4%
50 - 54	2%	2%
55 - 59	1%	1%
60+	0%	0%

Withdrawal Decrements: Post-Retirement Medical Aid

Allowance for withdrawals was made based on age, as summarised in the table below:

Age Band	Withdrawal Rate Males	Withdrawal Rate Females
20 - 24	15%	15%
25 - 29	10%	10%
30 - 34	7%	7%
35 - 39	4%	4%
40 - 44	2%	2%
45+	0%	0%

Early Retirement: Long Service Awards

The assumed rates of early retirement is set out below:

Age Band	Decrement for Males - NRA 65	Decrement for Females - NRA 65
20 - 54	0%	0%
55 - 59	5%	10%
60 - 64	5%	10%
65+	100%	100%

Figures in Rand

14. Employee benefits (continued)

Sensitivity Analysis

The results of the valuation are dependent on the assumptions used. The tables below outline firstly how the accrued liability as at 31 March 2023 is impacted by changes in the assumptions and secondly how the income statement expenses (interest and service cost) are impacted by changes in assumptions.

Post-Retirement Medical Aid

Mortality Rate

Deviations from the assumed level of mortality experience of the current employees and the continuation members (pensioners) will have a large impact on the actual cost to the organisation. If the actual rates of mortality turn out higher than the rates assumed in the valuation basis, the cost to the organisation in the form of subsidies will reduce and vice versa.

The table below illustrate the effect of higher and lower mortality rates by increasing and decreasing the mortality rates by 20%. The effect is as follows:

	-20% Mortality Rate	Valuation Assumption	+20% Mortality Rate
Total Accrued Liability	R 4 668 000	R 4 314 000	R 4 015 000
Interest Cost	R 648 000	R 597 000	R 554 000
Service Cost	R 224 000	R 204 000	R 187 000

Medical aid inflation

The cost of the subsidy after retirement is dependent on the increase in the contributions to the medical aid scheme before and after retirement. The rate at which these contributions increase will thus have a direct effect on the liability of future retirees.

The table below illustrate the effect of a 1% p.a. change in the medical aid inflation assumption. The effect is as follows:

	-1% Medical Aid Inflation	Valuation Assumption	+1% Medical Aid Inflation
Total Accrued Liability	R 4 030 000	R 4 314 000	R 4 506 000
Interest Cost	R 557 000	R 597 000	R 624 000
Service Cost	R 189 000	R 204 000	R 213 000

Long Service Awards

Withdrawal rate

Deviations from the assumed level of withdrawal experience of the eligible employees will have a large impact on the actual cost to the organisation. If the actual rate of withdrawal turns out to be higher than the rates assumed in the valuation basis, then the cost to the organisation in the form of benefits will reduce and vice versa.

The table below illustrate the effect of higher and lower withdrawal rates by increasing and decreasing the withdrawal rates by 20%. The effect is as follows:

	-20% Withdrawal rate	Valuation Assumption	+20% Withdrawal rate
Total Accrued Liability	R 850 000	R 829 000	R 809 000
Current Service Cost	R 83 000	R 81 000	R 79 000
Interest Cost	R 77 000	R 75 000	R 73 000

Figures in Rand

2023

2022

14. Employee benefits (continued)

Normal salary inflation

The cost of the long service awards is dependent on the increase in the annual salaries paid to the employees. The rate at which salaries increase will thus have a direct effect on the liability of future employees.

The table below illustrate the effect of a 1% p.a. change in the Normal Salary inflation assumption. The effect is as follows:

	-1% Normal salary inflation	Valuation Assumption	+1% Normal salary inflation
Total Accrued Liability	R 822 000	R 829 000	R 836 000
Current Service Cost	R 80 000	R 81 000	R 82 000
Interest Cost	R 74 000	R 75 000	R 76 000

Post-retirement benefit plan

The Board operates a single retirement benefit plan domiciled in the Republic of South Africa and is governed by the Pension Funds Act, 1956 (Act no. 24 of 1956). All permanent staff are covered by the retirement benefit plan.

The Board operates a defined contribution retirement plan for all permanent staff. The assets of the fund are held separate from those of the board, in funds under the control of trustees.

The total cost charged to income of R4 660 369 (2022: R4 530 166) represents contributions payable to the fund as specified in the rules of the fund (as disclosed Note 20 to the financial statements).

Other disclosures

Amounts for the current and previous four years are disclosed below:

	2023	2022	2021	2020	2019
Defined benefit obligation	5 143 000	5 109 000	4 458 000	3 893 128	3 758 000
Experience adjustments on plan liabilities	(748 845)	(109 782)	(105 757)	(531 771)	(559 000)

The current service cost for the ensuing year is estimated to be R285 000, whereas the interest cost for the next year is estimated to be R672 000.

15. Interest Income

Interest revenue

Bank	2 799 483	1 320 156
Other Financial Institutions	664 650	144 904
	3 464 133	1 465 060

Figures in Rand	2023	2022
16. Operating Revenue		
Board Inspector Charge Out Fees	8 909 075	7 948 369
Investigation Fees	35 545 254	33 008 197
Licence application fees	4 663 948	3 448 815
Limited Pay-out Machine Operator Fees	3 232 500	3 000 000
	52 350 777	47 405 381
17. Sundry Income		
Other miscellaneous income	197 439	237 235
18. Government Grant		
Provincial Revenue Fund	25 076 000	26 256 000
The grant has no conditions attached to it. The grant is recognised in surplus/deficit on receipt thereof.		
19. Services in-kind		
Services in-kind benefit revenue	5 817 204	4 332 399
The Board occupies a building at no cost managed by the Department of Transport and Public Works. This building is located at 100 Fairway Close, Parow, Cape Town.		
The amount disclosed is based on the rental amounts paid by the Department of Transport and Public Works as well as payments made by the Department in respect of utilities.		
The Board recognises the corresponding amount as an expense for the consumption of services in kind as disclosed in Note 21 to the financial statements.		
20. Employee related costs		
Basic salary	36 399 628	34 717 076
Bonus	2 639 672	2 499 132
Medical aid - company contributions	2 801 719	2 770 190
UIF	153 931	144 805
Leave pay	418 982	675 752
Non-pensionable cash allowance	1 271 454	1 207 018
Defined contribution plans	4 660 369	4 530 166
Car allowances	12 120	23 230
Overtime payments	2 840	1 133
Long-service awards	86 000	104 000
Acting allowances	151 808	34 674
Housing benefits and allowances	931 297	899 615
	49 529 820	47 606 791

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

20. Employee related costs (continued)

Remuneration of executive management

The emoluments of the executive management, as disclosed in Note 22 to the financial statements, are included in the employee related costs as disclosed in this note.

Remuneration of Board Members

Fees paid to the members of the Board, as disclosed in Note 22 to the financial statements, are included in the employee related costs as disclosed in this note.

21. General expenses

Advertising	-	112 083
Auditors remuneration	2 449 007	2 317 976
Bank charges	7 217	16 219
Cleaning	222 634	309 947
Computer software annual licences	1 983 314	1 839 685
Conferences and membership fees	276 563	207 766
Consulting and professional fees	1 518 693	1 011 063
Consumables	55 171	66 579
Courier services	782	-
Entertainment	23 541	24 652
Insurance	310 984	323 442
Levies	444 130	424 285
Postage	2 590	2 703
Printing and stationery	167 358	148 012
Publications	16 179	-
Recruitment costs	-	65 171
Rental of equipment	207 292	227 457
Repairs and maintenance (see note 30)	60 269	144 691
Responsible Gambling Awareness	894 204	206 995
Security services	34 227	32 334
Services in-kind (see note 19)	5 817 204	4 332 399
Services: Translations/Subscriptions/Transcriptions	154 709	144 163
Staff welfare	352 845	51 525
Telephone and communications	657 070	641 083
Staff development and training	529 087	585 390
Utilities	192 304	132 513
	16 377 374	13 368 133

Figures in Rand

22. Emoluments

Executive

31 March 2023

	Emoluments	Retirement Fund	Bonus	Other*	Total
Chief Executive Officer	1 375 906	73 522	83 611	75 671	1 608 710
Manager: Legal services	1 186 854	63 062	71 717	61 740	1 383 373
HOD: Admin & Finance	1 053 586	55 981	64 356	84 381	1 258 304
HOD: Licensing	1 186 854	63 062	71 717	25 035	1 346 668
HOD: Compliance	1 186 854	63 062	78 213	96 823	1 424 952
HOD: Information Technology	1 085 430	57 673	65 588	27 910	1 236 601
Manager: Human Resources	840 513	44 660	50 789	51 019	986 981
	7 915 997	421 022	485 991	422 579	9 245 589

*Other benefits comprise leave paid, travel and subsistence claims and cash allowances.

31 March 2022

	Emoluments	Retirement Fund	Bonus	Other	Total
Chief Executive Officer	1 316 128	73 301	79 976	28 140	1 497 545
Manager: Legal services	1 135 581	62 873	68 599	53 400	1 320 453
HOD: Admin & Finance	1 008 069	55 813	61 121	43 818	1 168 821
HOD: Licensing	1 318 614	62 873	68 599	66 623	1 516 709
HOD: Compliance	1 135 581	62 873	80 032	86 459	1 364 945
HOD: Information Technology	1 038 537	57 500	62 736	20 340	1 179 113
Manager: Human Resources	804 202	44 526	48 581	20 340	917 649
	7 756 712	419 759	469 644	319 120	8 965 235

Board members

31 March 2023

	Members' fees	Other fees*	Total
Mr CA Bassuday	298 370	26 255	324 625
Ms C Fani	206 849	18 746	225 595
Mr RG Nicholls	202 891	1 693	204 584
Mr TC Arendse	203 151	1 983	205 134
Ms L Venter	242 157	36 310	278 467
	1 153 418	84 987	1 238 405

*Other fees comprise of claims for business kilometres and subsistence allowances.

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

22. Emoluments (continued)

Board members

31 March 2022

	Members' fees	Other fees*	Total
Mr DT Lakay (Term expired: 15 Dec 2021)	224 919	1 190	226 109
Mr CA Bassuday	181 268	2 248	183 516
Ms C Fani	144 336	600	144 936
Mr RG Nicholls	142 117	1 386	143 503
Mr TC Arendse	184 247	459	184 706
Ms L Venter	162 760	2 492	165 252
Dr P Voges (Resigned: 17 Aug 2022)	-	212	212
	1 039 647	8 587	1 048 234

23. Operating leases

Minimum lease payments due

- within one year	192 200	105 942
- in second to fifth year inclusive	249 789	20 951
Present value of minimum lease payments	441 989	126 893

Operating lease payments represent rentals payable by the Board for equipment hire.

24. Related parties

Relationships

Executive Authority - Western Cape Provincial Treasury: Ms M Wenger	No direct transactions
Western Cape Provincial Head Official: Mr D Savage	No direct transactions
Provincial Revenue Fund	Government grant as disclosed in Note 18.
Western Cape Provincial Treasury	Taxes and levies as disclosed in Note 25.
Non-Executive Members of the Board	Fees for attendance of meetings as disclosed in Note 22.
Executive Management of the Board	Remuneration of Executive Management as disclosed in Note 22.
The Department of Transport and Public Works	The Board occupies a building at no cost managed by the Department of Public Works as disclosed in Note 19.
Department of the Premier	The Board has access to corporate services free of charge from the Department of the Premier. The Board utilised corporate services from the Department of the Premier for the period under review.

Figures in Rand

2023

2022

24. Related parties

Related party balances

Amounts payable to related parties

Western Cape Provincial Treasury (see note 12)	58 789 602	48 914 253
Provincial Revenue Fund - Cash Surplus (see note 12)	13 803 428	14 951 588

Amounts payable to Provincial Treasury relate to taxes and levies payable at the end of the reporting period. Payments in respect of taxes and levies are paid to the Provincial Treasury as Provincial Treasury is a conduit for the taxes and levies collected by the Board to the Provincial Revenue Fund.

Amounts included in Trade receivable regarding related parties

Western Cape Provincial Treasury (See note 36)	44 464 729	42 478 399
--	------------	------------

Amounts due to the Board at the end of the reporting period included annual licence fees and gambling taxes, which is payable to the Provincial Revenue Fund.

Key management information

Class	Description	Number
Non-executive board members	The Board consist of Members appointed on a part time basis by the Executive Council.	Five (5) Members were appointed to the Board as at 31 March 2023.
Executive management	The Executive Committee consist of the Chief Executive Officer, the Head of Departments of the Licensing, Regulatory Compliance, Administration and Finance and ICT as well as the Legal and Human Resources Managers.	Seven (7) Senior Managers were appointed to the Executive Committee as at 31 March 2023.

FINANCIAL INFORMATION

Notes to the Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

25. Taxes and levies collected during the year

Provincial taxes

Casino	372 570 595	280 224 604
Horse Racing and Betting	552 043 321	370 916 322
Limited Pay-out Machines	148 094 067	125 589 575
	1 072 707 983	776 730 501

Levies

Casino	2 418 878	2 183 329
Horse Racing and Betting	445 973	331 082
Limited Pay-out Machines	1 026 458	931 576
	3 891 309	3 445 987

Interest, fines and penalties

Casino	-	15 000
Horseracing and Betting	39 403	70 951
Limited Pay-out Machines	120 000	-
	159 403	85 951

Total collected

1 076 758 695	780 262 439
----------------------	--------------------

Distributable to:

Provincial Revenue Fund	1 038 284 416	758 888 673
Kenilworth Racing	38 474 279	21 373 766
	1 076 758 695	780 262 439

The Western Cape Gambling and Racing Act (Act 4 of 1996, as amended) provides for the imposition of statutory taxes and fees payable by licence holders, as well as administrative penalties for non-compliance. The Board collects gambling taxes and levies on gambling transactions on behalf of the Provincial Revenue Fund and other beneficiaries.

The Board is party to a principal agent arrangement with the Provincial Revenue Fund. Information regarding this agreement is disclosed in Note 36 to the financial statements.

Figures in Rand

2023

2022

26. Cash generated from operations

Surplus	15 971 260	14 352 730
Adjustments for:		
Depreciation - tangible assets	1 292 414	1 200 790
Amortisation - intangible assets	392 539	391 522
Movement in provisions	(300 000)	600 000
Movement in employee benefits	(172 044)	553 859
Loss/(Gain) on sale of assets	10 737	7 969
Services in-kind revenue	(5 817 204)	(4 332 399)
Services in-kind expenditure	5 817 204	4 332 399
Changes in working capital:		
Inventories	12 669	(7 091)
Receivables	(232 043)	(677 565)
Prepayments	(415 836)	216 177
Payables	6 822 489	162 422
	23 382 185	16 800 813

27. Risk management

Financial risk management

The entity's activities expose it to a variety of financial risks: credit risk and liquidity risk.

Liquidity risk

The entity's risk to liquidity is a result of the funds available to cover future contractual commitments. The entity manages liquidity risk through an ongoing review of future commitments and credit facilities.

The Board's financial liabilities are payable within a period of twelve (12) months.

The Board has minimised its liquidity risk by ensuring that it has adequate banking facilities and funds in trust for any claim against its trade receivables. As at 31 March 2023, management did not consider there to be any significant concentration of risk which had not been adequately provided for.

The Board's maximum exposure to liquidity risk at reporting date is disclosed below:

Payables from exchange transactions	644 388	2 050 392
-------------------------------------	---------	-----------

Figures in Rand

2023

2022

27. Risk management (continued)

Credit risk management

Credit risk is managed on a group basis.

Credit risk consists mainly of bank balances, cash equivalents and receivables from exchange transactions. The Board only deposits cash with major banks with high quality credit standing and limits exposure to any one counter party.

Receivables from exchange transactions comprise a widespread customer base. Management evaluated credit risk relating to customers on an ongoing basis. If customers are independently rated, these ratings are used. Otherwise, if there is no independent rating, risk control assesses the credit quality of the customer, taking into account its financial position, past experience and other factors. Individual risk limits are set based on internal or external ratings in accordance with limits set by the Board.

The amount outstanding in respect of receivables from exchange transactions, which do not represent statutory receivables, amounts to R871 536 (31 March 2022: R66 305) at the end of the reporting period. The Board holds no specific collateral for this balance. Management considers the amount of R871 536 to be fully recoverable as no impairment indicators exist for this balance.

The Board holds no specific collateral for its credit risk exposure other than the trust accounts. For the year under review the Board has not renegotiated the credit terms of any of its debtors. As at 31 March 2023, management did not consider there to be any significant concentration of risk which had not been adequately provided for.

As at 31 March 2023, there were no outstanding balances for more than 30 days.

Financial assets exposed to credit risk at year end were as follows:

Cash and cash equivalents	62 486 245	42 789 780
Receivables from exchange transactions	881 999	66 305
Cash and cash equivalents - trust funds (securities)	31 040 211	18 317 883
Cash and cash equivalents - trust funds (trust)	13 645 263	11 440 412
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	519 612	531 451

Interest rate management

The Board does not pay any material amounts of interest and as a consequence, the Board is not exposed to any material interest risk.

Cash funds are managed to daily operational needs and surplus funds are placed at favourable rates with reputable financial institutions in South Africa.

Fair value of financial instruments

The carrying amounts reported in the statement of financial position for receivables from exchange transactions, cash and cash equivalents, payables from exchange transactions and other financial liabilities approximate fair value.

Figures in Rand

2023

2022

28. Financial instruments

Categories of financial instruments

31 March 2023

Financial assets

	At amortised cost	Total
Cash and cash equivalents	62 486 245	62 486 245
Receivables from exchange transactions	881 999	881 999
Cash and cash equivalents - trust funds (securities)	31 040 211	31 040 211
Cash and cash equivalents - trust funds (trust)	13 645 263	13 645 263
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	519 612	519 612
	108 573 330	108 573 330

Financial liabilities

	At amortised cost	Total
Payables from exchange transactions	644 388	644 388

31 March 2022

Financial assets

	At amortised cost	Total
Cash and cash equivalents	42 789 780	42 789 780
Receivables from exchange transactions	66 305	66 305
Cash and cash equivalents - trust funds (securities)	18 317 883	18 317 883
Cash and cash equivalents - trust funds (trust)	11 440 412	11 440 412
Cash and cash equivalents - ILSF Housing Fund	531 451	531 451
	73 145 831	73 145 831

Financial liabilities

	At amortised cost	Total
Payables from exchange transactions	2 050 392	2 050 392

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

29. Commitments

Authorised capital expenditure

Already contracted for but not provided for

- Property, plant and equipment

57 906

261 248

Total capital commitments

Already contracted for but not provided for

57 906

261 248

30. Repairs and maintenance

Repairs and maintenance: Building

5 228

6 916

Repairs and maintenance: Equipment

20 862

97 588

Repairs and maintenance: Vehicles

34 179

40 187

60 269**144 691**

Refer to Note 21 to the financial statements where repairs and maintenance has been disclosed.

31. Segment information

General information

Identification of segments

It is the view of management that the programmes of the WCGRB are not segments in terms of the definition in GRAP 18 and therefore segment reporting is not required.

Management has considered the definition of a segment in terms of GRAP 18 to consider whether segments exist.

In terms of par 5 of GRAP 18, a segment is defined "as an activity of an entity that generates economic benefits or service potential (including economic benefits or service potential relating to transactions between activities of the same entity) and whose results are regularly reviewed by management to make decisions about resources to be allocated to that activity and in assessing its performance; and for which separate financial information is available".

Taking the Board's programmes into consideration and the types of internal management reports as well as the annual financial statements, the following can be deduced when assessed against the definition of segment reporting:

- Administration and ICT Programmes are support functions to the entity that do not generate economic benefits and therefore these programmes cannot be seen as segments.
- Licensing and Regulatory Compliance do generate economic benefits, but reporting is done on an aggregated economic reporting level. Programmes are based on the Board's functional activities of Licensing and Regulatory Compliance with support service departments bearing the cost of a general nature. Accordingly, data is not analysed for allocation to individual departments.

Figures in Rand

32. Events after the reporting date

There were no events after the reporting date that could materially affect the financial statements.

33. Contingencies

On 8 February 2018, two licence holders applied for a declaratory order in the Western Cape High Court, for an order in the following terms: (a) Declaring that Freeplay credits do not constitute a "drop" for the purpose of the computation of adjusted gross revenue and does not form part of the taxable revenue per Section 64 of the Act read with Schedule III; (b) Ordering that the Minister For Finance, in her capacity as the custodian of the provincial revenue fund, refund the Applicants R44 570 465 and R1 763 983, respectively in relation to taxes paid; (c) Alternatively that the Board offset the referenced amounts against the Applicants' future liability to pay gambling tax. Judgement was delivered on 29 April 2020 in favour of the Applicants. The Board resolved to appeal the judgement, after having obtained legal advice on the prospects of success on appeal. The Board and Minister for Finance were granted leave to Appeal to the SCA against the whole judgment and that the costs of the application is to be costs in the Appeal. The appeal was heard in the Supreme Court of Appeal on 22 November 2022 and judgement has been reserved. The Board and the Applicants agreed that each party will be liable for their own legal costs in the review application. The Court will therefore not impute liability on the Board to pay the costs of the other Applicants should they succeed and vice versa.

In part A of its Application, the Applicant, Goldrush, seeks an Interdict, directing that the Board refrains from implementing its decision to allocate the remaining 1000 LPMs to the existing two Route Operators proportionately, pending the outcome of the Review Application. In Part B, the Applicant seeks an order that the Board's decision as aforementioned be reviewed and set aside. Further that the Board and any other opposing party pays the costs of the application. The Applicant subsequently abandoned the interdict aspect of its application. The Board and two Route Operators opposed the application. Judgement was electronically handed down on 20 April 2021. The review application was successful and granted in favour of the Applicants, with costs awarded against the Respondents that opposed the application. The Board and both Route Operators sought leave to appeal the judgement and were granted Leave to Appeal to the SCA. the Applicant was granted Leave to Cross Appeal; and the Order. A hearing date for the Appeal at the Supreme Court of Appeal is awaited. Should the Board not be successful in these proceedings, the likely estimate for the applicant's legal costs is R850 000, which costs shall be paid jointly and severally by the Board and two Route Operators. The best estimate for the applicant's legal cost for the Board is therefore R283 333.

FINANCIAL INFORMATION

Notes to the Annual Financial Statements

Western Cape Gambling and Racing Board

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

34. Reconciliation between budget and statement of financial performance

Reconciliation of budget surplus/deficit with the surplus/deficit in the statement of financial performance:

Net surplus per the statement of financial performance	15 971 260	14 352 730
Adjusted for:		
Depreciation: tangible assets	1 292 414	1 200 790
Amortisation: intangible assets	392 539	391 522
Services in-kind revenue	(5 817 204)	(4 332 399)
Services in-kind expenditure	5 817 204	4 332 399
Loss/(Gain) on the sale of assets	10 737	7 969
Movement in inventories	12 669	(7 091)
Movement in receivables	(232 043)	(677 565)
Movement in prepayments	(415 836)	216 177
Movement in payables	(1 504 315)	162 422
Movement in employee benefits	(172 044)	553 859
Movement in provisions	(300 000)	600 000
Net surplus per approved budget	15 055 381	16 800 813

Figures in Rand

35. Budget differences

Differences between budget and actual amounts basis of preparation and presentation

The budget and the accounting bases differ. The amounts in the annual financial statements were recast from the accrual basis to the cash basis and reclassified by functional classification to be on the same basis as the final approved budget. Adjustments to amounts in the annual financial statements were made to express the actual amounts on a comparable basis to the final approved budget. Refer to the Statement of Comparison of Budget and Actual Amounts where the amounts based on the comparable basis (cash) have been disclosed.

The amounts of these adjustments are identified in the table below.

	Actual (accrual basis)	Adjustments	Adjusted to comparable basis (cash)	Notes on adjustments
Sale of goods and services other than capital assets	52 350 777	(232 043)	52 118 734	Movement in accounts receivable
Entity revenue other than sales	9 478 776	(5 817 204)	3 661 572	Non-cash item
Departmental transfers	25 076 000	-	25 076 000	
Total revenue	86 905 553	(6 049 247)	80 856 306	
Compensation of employees	(49 529 820)	2 801	(49 527 019)	
Goods and services	(21 404 473)	5 130 567	(16 273 906)	Accruals, movement in inventories and prepayments, non-cash items
Total expenditure	(70 934 293)	5 133 368	(65 800 925)	
Net operating surplus/(deficit)	15 971 260	(915 879)	15 055 381	
Payment for capital assets	(2 894 232)	-	(2 894 232)	
Net Surplus/(Deficit)	13 077 028	(915 879)	12 161 149	

Changes from the approved budget to the final budget

Sale of goods and services other than capital assets

The Board's own budgeted revenue has increased with an amount of R1 924 000 due to an inflationary adjustment to statutory fees which was approved subsequent to the Budget Approval Process.

Departmental transfers (government grant)

The government grant was decreased with an amount of R1 924 000 based on the increase of the Board's own revenue.

Figures in Rand

2023

2022

36. Accounting by principals and agents

The Board is a party to a principal-agent arrangement.

Details of the arrangement is as follows:

In terms of section 12(13) of the Western Cape Gambling and Racing Act (The Act), the powers and functions of the Board shall be to collect and administer in accordance with the provisions of this Act, taxes, levies, duties and licence fees imposed by or under this Act.

In terms of section 3(1) of Part C of the Act, any amount of tax, licence fee, penalty or interest payable in terms of this Act shall, when it becomes due and payable, be a debt due to the Province and will be recoverable for the benefit of the Provincial Revenue Fund by the Chief Executive Officer as hereinafter provided.

The Board is an agent as it collects taxes, licence fees, penalties and interest on behalf of the Provincial Revenue Fund.

The function of the Board to collect and administer taxes and levies for the benefit of the Provincial Revenue Fund is mandated by the Western Cape Gambling and Racing Act, Act 4 of 1996. No other binding arrangement exist.

There were no changes during the reporting period insofar it relates to the Board's powers and functions to collect and administer taxes, levies, duties and licence fees.

Payments in respect of taxes, licence fees and penalties are paid to the Western Cape Provincial Treasury as Provincial Treasury is a conduit for the taxes and other revenue collected by the Board to the Provincial Revenue Fund.

Entity as agent

Resources held on behalf of the principal(s), but recognised in the entity's own financial statements

Certain amounts included in Trade and other Receivables are fees payable to the Provincial Revenue Fund. Refer to the table below for detail:

Annual Licence Fees	86 260	136 981
Gambling Taxes	44 378 469	42 310 218
Penalties	-	31 200
	44 464 729	42 478 399

Revenue recognised

The Board is not compensated for the transactions carried out on behalf of the principal. The Board received a government grant to the amount of R25 076 000 for the year under review.

Liabilities and corresponding rights of reimbursement recognised as assets

The Board has not incurred any liabilities on behalf of the principal and as a result has not recognised any corresponding right of reimbursement as assets.

Figures in Rand

2023

2022

36. Accounting by principals and agents (continued)

Additional information**Revenue and expenses that relate to transactions with third parties undertaken in terms of the principal agent arrangement****Categories of revenue received or to be received on behalf of the principal, are:****Categories**

Gambling Taxes

Annual Licence Fees

Interest, fines and penalties

Category of expenses paid or accrued on behalf of the principal

The Board does not, in the normal course of business, incur expenditure on behalf of the Provincial Revenue Fund.

Amount of revenue received on behalf of the principal during the reporting period

Gambling Taxes	1 034 233 704	755 356 735
Annual Licence Fees	3 891 309	3 445 987
Interest, fines and penalties	159 403	85 951
	1 038 284 416	758 888 673

Refer to Note 25 - Taxes and levies collected during the year for information regarding the revenue collected on behalf of the Provincial Revenue Fund.

Payables recognised based on the rights and obligations established in the binding arrangements

Gambling Taxes	58 526 888	48 584 928
Annual Licence Fees	262 714	236 478
Interest and penalties	-	92 847
	58 789 602	48 914 253

Reconciliation of accounts payables in respect of taxes and levies

Opening balance	48 914 253	43 457 927
Taxes and levies principal is entitled to	1 040 270 746	765 065 734
Taxes and levies paid to the principal	(1 030 395 397)	(759 609 408)
	58 789 602	48 914 253

Refer to Note 24 where amounts payable to related parties are disclosed.

Receivables recognised based on the rights and obligations established in the binding arrangement**Reconciliation of the carrying amount of receivables**

Opening balance	42 478 399	36 301 338
Taxes and levies principal is entitled to	1 040 270 746	765 065 734
Taxes and levies received on behalf of the principal	(1 038 284 416)	(758 888 673)
	44 464 729	42 478 399

GRAP 109 requires the Board to recognise a receivable for taxes to be collected based on the Board's function of collecting and administering taxes on behalf of the Provincial Revenue Fund. A corresponding liability has been recognised in the financial statements as these taxes are payable to the Provincial Revenue Fund.

Refer to Note 24 where resources held on behalf of the principal are disclosed.

Refer to Note 6 Receivables from non exchange transactions.

FINANCIAL INFORMATION

Western Cape Gambling and Racing Board

Notes to the Annual Financial Statements

Annual Financial Statements
for the year ended 31 March 2023

Figures in Rand

2023

2022

37. Fruitless and wasteful expenditure

Opening balance as previously reported	-	2 560
Less: Amount written off - prior period	-	(2 560)
Closing balance	-	-

38. Comparative figures**Operational Commitments**

GRAP 1 refers to the disclosure of unrecognized contractual commitments in paragraph 124(d)(i) of GRAP 1 and deals with the order in which information is to be included in the financial statements. The Standards of GRAP require the disclosure of commitments related to:

- Operating leases
- The purchase, construction, development, or repair and maintenance of investment property
- The acquisition of property, plant and equipment and intangible assets
- The acquisition, maintenance and restoration of heritage assets.

In the prior year, operational commitments have been disclosed to provide meaningful information to the users of the financial statements. In the current year, contractual commitments have been disclosed as required by the GRAP Standards, and as such, the disclosure of the operational commitments have been omitted from the financial statements.

Inventories

In the prior year, disclosures have been made in respect of inventories. The value of inventories amount to R55 318 at 31 March 2023. This balance is immaterial to the financial statements and as such, the disclosures in respect of inventories have been omitted from the financial statements for the current and prior year.

Employee Benefits

In terms of GRAP 25, an entity shall disclose the following information about defined benefit plans: the amounts for the current annual reporting period and previous four annual reporting period of the experience adjustments arising on the plan assets expressed either as (1) an amount or (2) a percentage of the plan assets at the reporting date.

The Board has disclosed the above information regarding the Board's defined benefits plans as at 31 March 2022, however, the Board does not have plan assets and as such, this disclosure has been omitted from the financial statements in the current year.

Note 21 - Other expenses

In the prior year, the Board included payments for Uninterrupted Power Supply and Diesel Recovery as part of repairs and maintenance: building. In the current year, based on the nature of these expenditure items, these payments have been disclosed as Utilities in Note 21 to the financial statements and the corresponding figures have been amended accordingly. See table below for the effect of the reclassification:

As disclosed in Note 21: General expenses	As previously reported	Reclassification	Restated
Repairs and maintenance	277 204	(132 513)	144 691
Utilities	-	132 513	132 513
Total	277 204	-	277 204

Figures in Rand

2023

2022

38. Comparative figures (continued)

Note 23 - Operating leases

In the prior year, the Board omitted the leasing of the Board's cloud based telephone system for disclosure in terms of Note 23. The disclosure of operating leases in the current year include the leasing of the cloud based telephone system and therefore the disclosure in the prior year has been amended accordingly. Refer to the table below for the effect of the adjustment:

As disclosed in Note 23: Operating leases	As previously reported	Adjustment	Restated
Minimum lease payments due within one year	52 343	53 599	105 942

Note 26 - Cash generated from operations

During the current year, Note 26 has been updated with the following adjustments, with the same amendments made to the prior year disclosure:

- Services in kind revenue and services in kind expenditure has been included as adjustments in Note 26 to the financial statements.
- The movement in employee benefits has been excluded from "Changes in working capital" and has been moved to heading "Adjustments for".

39. B-BBEE Performance

Information on compliance with the B-BBEE Act is included in the annual report under the section titled B-BBEE Compliance Performance Information.

40. Irregular expenditure

Add: Irregular Expenditure - current

58 389

-

The tax compliance status of a foreign supplier was not confirmed, as required. At year end, the irregular expenditure was still to be investigated.

41. Change in estimate

Property, plant and equipment

An assessment has been made of the useful lives of the Board's property, plant and equipment effective 31 March 2023.

Management is of the opinion that the useful lives of the assets are in line with the current circumstances.

The re-assessment of useful lives led to a decrease in depreciation as the changes were applied prospectively.

The effect in the current year is an increase in net surplus of R130 547, resulting in a future decrease in net surplus of R130 547 over the next years.

Om bykomende kopieë van hierdie dokument te bekom, kontak asseblief:

Wes-Kaapse Raad op Dobbelary en Wedrenne

Fairwayslot 100

Parow

7500

Tel: 021 480 7400

E-pos: ceo@wcgrb.co.za

Webwerf : www.wcgrb.co.za

Engelse en isiXhosa-weergawes van die publikasie is op versoek beskikbaar

**Wes-Kaapse
Regering**

PR127/2023
ISBN: 978-0-621-51197-0